

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idrili, do 8. maja 1945
pa v osvobodjenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLVI. št. 128 (13.661)

Trst, nedelja, 3. junija 1990

Referendumi: volilci bodo odločali

DUŠAN UDOVIČ

Današnje referendume gre izrabi-
ti kot ponovno priložnost, da se po-
služimo pomembne državljanske
pravice, s katero se izrekamo o
vprašanjih, ki že leta tičijo nereše-
na v italijanskem parlamentu.

Glede treh referendumov so, kot
je znano, mnenja precej deljena,
čeprav sondaže javnega mnenja
precej jasno napovedujejo, da bodo
z veliko večino pritrdilnih glasov,
odpravljeni trije zakonski členi za
katere gre. Vse kaže, da imajo za-
katere gre. Vse kaže, da imajo za-
govorniki treh »da«
na referendu-
mih dobre možnosti za uspeh, kar
bi pomenilo odpravo člena 842 ci-
vilnega zakonika, ki dovoljuje lov-
cem nemoten vstop na tuja zemljiš-
ča, nekaterih členov okvirnega za-
kona 968, ki ureja vprašanje lova,
in še 5. člena zakona 283 iz leta
1962, ki zadeva uporabo kemičnih
sestavin v kmetijstvu. Ob tem gre
ponoviti, da bo referendum velja-
ven le v primeru, da se ga bo ude-
ležilo nad 50 odstotkov volilcev.

Kampanja za referendum se je
dejansko razživela šele v zadnjih
desetih dneh, s precej različnimi
odtenki in zlasti veliko zagnanostjo
ambientalistov, ki se jim je po več-
letnih poskusih, posrečilo ustvariti
priložnost, da se z neposrednim
ljudskim glasovanjem volilci izre-
čejo o vprašljivem in vsekakor za-
starelem normativu, ki neposredno
zadeva človekov odnos do okolja in
njegovega izmaličenega ravnoves-
ja.

Razprava je ponovno pogrela sta-
re dileme okrog lova in njegove up-
ravičenosti. Povsem jasno je, da
bodo mnenja o tem ostala različna
in bo svet še nadalje razdeljen na
tiste, ki lov, kot prastari ritual, neo-
majno zagovarjajo in tiste, za kate-
re je iz moralnega in vsakršnega
vidika, vreden obsodbe. Toda prav
tako je jasno, da ne eno ne drugo
stališče ne bosta rešila problema,
če za to ne bo poskrbel zakonodaj-
lec s smotnim in sodobnim norma-
tivom, ki naj predvsem prepreči ro-
panje naravnega bogastva, kajti lov
je danes v naši državi večinoma
bolj podoben neomejeni ubijalski
strasti kot organiziranemu in urav-
novešenemu konceptu lova, seveda
če ga je tudi kot takega kdo pri-
pravljen sprejemati ali ne.

Da predstavlja lov tudi tesno
sklenjen krog mnogih interesov,
jasno govorijo tisoči milijard, ki se
pretakajo ob lovski dejavnosti na
ravni industrijske proizvodnje in
potrošnikov. Vsekakor, kot rečeno,
rešitev problema ni v radikalnem
zanikanju ali zagovarjanju lova.
Dejstvo je, da italijanskemu parla-
mentu v dolgih letih ni uspelo odo-
biti ustrezne zakonodaje, zato je
Italija glede tega vprašanja na repu
evropskih držav.

O škodljivosti kemikalij v kmetij-
stvu je bilo že vse povedano. Naj-
bolj zgovoren je podatek, da pro-
duktivnost zemlje zaskrbljujoče
pada, ker so ji vse močnejša umet-
na sredstva v dolgih letih izterjala
zmogljivosti. Naravnega kmetijstva
si v današnjih ekonomskih standar-
dih skoraj ni mogoče predstavljati.
In vendar je to usmeritev, ki je po
znanstvenih projekcijah ne le mož-
na, ampak za ohranjanje ravni
kmetijske proizvodnje, tudi obvez-
na pot. Tudi tu obstaja krog zakore-
ninjenih interesov, ki ga bo zelo
težko premagati, toda nekje je treba
začeti. Človek si bo moral dokaj na-
glo omisliti nove modele razvoja
spričo dejstva, da ga sedanji peljejo
v čedalje hujšo stopnjo zastruplje-
nosti. Zato tudi ni nikoli pretirana
skrb, da se kvaliteto življenja ob
potrebah po razvoju, ohrani na člo-
veško dostojni ravni. Navsezadnje
tudi ob tej priložnosti ni odveč spom-
in na indijski Bhopal, italijanski
Seveso, ruski Černobil in še veliko
drugih, ki so postala strah vzbujajo-
ča opozorila, da lahko določeni mo-
del razvoja prinaša tudi velike člo-
veške tragedije.

Gorbačov dosegel pomemben sporazum o gospodarski pomoči z izrednimi koncesijami

Ameriški vrh do sedaj izredno uspešen težave le zaradi Nemčije in Litve

*SZ bodo priznali status gospodarsko najbolj favorizirane države, če bo sprostila emigracijo
Že leta 1991 bo SZ lahko uvozila deset milijonov ton ameriškega žita po privilegirani ceni*

WASHINGTON — Mihail Gorba-
čov je pri amerškemu predsedniku
Bushu dosegel cilj, ki si ga je zastavil,
čeprav ga ni nikoli uradno ali javno
potrdil: dosegel je sporazum o gospo-
darski pomoči in pomembne tarifarne
koncesije ter naklonjenost ZDA oziro-
ma priznanje, da je SZ gospodarsko
najbolj favorizirana država. Uspeh je
toliko večji, ker so ZDA že med pogo-
vori na Malti za to postavile pogoj, in
sicer, Moskva naj sprostí imigracijsko
politiko.

Gospodarska pogodba bo začela ve-
ljati, ko bo Moskva dejansko pristala
na ameriško zahtevo, medtem pa si je
zagotovila predvsem večji uvoz ame-
riškega žita. Predvideva, da ga bo lah-
ko že prihodnje leto uvozila 10 milijo-
nov ton po privilegirani ceni. Podpis
tega sporazuma je bil vse do zadnjega
vprašljiv, celo nekaj minut pred pod-
pisom je prišlo do rahlega kratkega
stika med podpisnikoma, tako da je
bilo treba nanj čakati še dobro uro.

Pogovori med Bushem in Gorbačo-
vom se sedaj nadaljujejo v neformalni
obliki, za tuje opazovalce pa je prav
taka oblika dialoga najbolj plodna in

koristna. Že včeraj, ko je Gorbačov
odpotoval v Camp David, sta se držav-
nika dotaknila evropskega dogajanja.
Čeprav sta v prejšnjih urah podpisala
vrsto pomembnih sporazumov, pa se
Bush in Gorbačov nekako ne moreta
sporazumeti glede litovskega in nem-
škega vprašanja. Nekateri so tudi po-
sumili, da je gospodarski sporazum
povezan s tem, vendar je državni se-
kretar Baker ta natolcevanja zavrnil.
Potrdil pa je, da je razdalja na tem
področju še velika, čeprav je mogoče
zaznati skoraj sramežljivo zблиževanje.
Bush je Gorbačovu svetoval, naj s sov-
jetskimi indpendentisti začne »siste-
matičen«
dialog, prav tako naj skuša
netravmatično reševati litovsko vpra-
šanje. Voditelja obeh vevlesil pa še
zdaleč nista zaključila poglavja o bo-
dočnosti združene Nemčije. Baker je
sicer potrdil, da sta izostrila nekatere
obrise, ki so prišli na dan že na Malti,
padli so novi predlogi, otipljivejših
znakov soglasja pa še ni. Sicer pa, sam
Bush je v nagovoru ob slavnostni ve-
čerji priznal, da zgodovinskih politič-
nih problemov ni mogoče rešiti v ne-
kaj dneh.

Po sumljivih posnetkih v oddaji Samarcanda

Afero o Ustici bo skušal razčistiti Višji sodni svet

RIM — Primer Ustica bo uradno vzel v
roke Višji sodni svet, potem ko je njegov član,
socialist Felisetti, zahteval preiskovalno pro-
ceduro po hitrem postopku. Višji sodni svet
bo zahteval revizijo vseh fotografskih in zvoč-
nih magnetofonskih posnetkov, ki so jih opra-
vili na radarski postaji Poggio Ballone, prav
tako pa je zahteval začasno zaplembo magne-
tofonskih trakov, na katerih je posneta oddaja
Samarcanda. Slednja je v bistvu sprožila nov
val sumov in vprašanj. Višji sodni svet bo ver-
jetno že v sredo naročil komisiji, ki je pristoj-
na za nadzorstvo nad delovanjem sodstva, naj
preveri, ali je le-to pravilno opravilo svoje
delo in če je res prišlo do prikrivanja resnice
in preusmerjanja dosedanjih preiskav.

Tudi glede posnetkov, ki so jih predvajali
v oddaji Samarcanda, je prišlo do nekaterih
novosti. Tako strokovnjaki kot nekateri člani
komisije za pokole so prepričani, da je šlo za
ponaredek najslabše kakovosti. Letalski dvo-
boj med libijskimi in francoskimi lovci, o ka-
terem so govorili v oddaji, je popolnoma iz-
mišljen, sledovi, ki jih je mogoče zaznati na

posnetku, pa niso nič drugega, kot sledovi ci-
vilnih in morda tudi vojaških letal, ki so v
urah pred tragedijo, letela na isti progi kot
strmoglavljeni DC-9. Podatki o teh sledovih
pa so bili menda znani že od vsega začetka
preiskav.

Protislovja ki so postala že značilna za
uganko Ustica, so te dni okrepile še izjave, ki
sta jih dala dva člana tehnične preiskovalne
komisije, inženir Massimo Blasi in Raffaele
Cerra. Oba odločno nasprotujeta tezi, da je
letalsko tragedijo povzročila raketa, tezo o
bombi na krovu pa skrajno previdno obravna-
vata. V bistvu ne potrjujeta in ne izključujeta
nobene od omenjenih možnosti, z obrazložit-
vijo, da je ima uveljavitev teze o sovražni ra-
keti manj možnosti, kot teza o atentatu na
krovu letala. Vzroke in verodostojnost novih
zapeltev pa sta med tem proučila preiskovalni
sodnik Bucarelli in javni tožilec Santacroce,
vendar je vsebina njunega pogovora ovita v
skrajno tajnost. Nad celotno afero pa je do-
končno padla senca, da je nekdo namenoma
uničil pomembne dokaze.

Bombni atentat na praškem Trgu Jana Husa

PRAGA — Predvoliino vzdušje na Češkoslovaškem se
je očitno ogrelo, čeprav doslej ni bilo vidnejših znakov
politične nestrpnosti. V zgodovinskem jedru Prage je
včeraj eksplodiral peklenski stroj, v eksploziji pa je bilo
ranjenih kakih dvajset mimoidočih. Med ranjenimi je
bilo tudi pet otrok, vendar so jim zdravniki nudili le
prvo pomoč in jih nato odslovili. Najhujše poškodbe je
dobila neka tujka, ki so jo sprejeli na okulistični odde-
lek glavne praške klinike.

Eksplozijo je povzročila preprosto zgrajena bomba,
ki jo je nekdo odložil v neposredni bližini kipa Jana
Husa. Zelo verjetno je bila skrita v plastični vrečki. So-
deč po posledicah eksplozije, je bila jakost bombe, v
kateri so bili tudi drobci svinca, zmerna. Preiskovalci se
zaenkrat niso izrekli o atentatorju, saj je volilna kampa-
nja doslej potekala precej mirno. Dogodek sam pa ni
pretirano pretresel Pražanov, saj se je položaj na trgu že
kako uro po eksploziji popolnoma umiril, na bližnjem
Vaclavskem trgu pa so nadaljevali tudi s političnimi
shodi. Čehi in Slovaki bodo imeli 8. in 9. junija prve
svobodne politične volitve. Prejšnji teden je mladinsko
gibanje HOS, ki se zavzema za človekove pravice in svo-
bodo, priredilo protestni shod, vendar jih je policija ne-
nasilno razgnala. Preiskovalci vsekakor izključujejo, da
bi bil njihov protest kakor koli povezan z včerajšnjim
atentatom.

Pozdrav Cossige in Martinazzolija ob 44. obletnici dneva republike

RIM — Ob dnevu republike je
predsednik Francesco Cossiga naslovil
na vse italijanske oficirje in njim po-
drejene vojake svoj pozdrav in podčrtal
pomen vojske v letih, ko je italijanska
republika šele nastajala.

Cossiga je namreč naglasil na dej-
stvo, da je 44. obletnica proglasitve re-
publike nekaj, kar privabi k spominu
čas, ko se je italijanski narod, ki ga je
vojna tako hudo prizadela, pričel bori-
ti za svoj preporod in je po dvajset ih
letih diktature ponovno utrdil svoje
institucije.

Predsednik republike je izrazil tudi
misel, da je praznovanje obletnice
dneva republike dejansko obujanje
pozitivnega duha, s katerim so se Itali-
jani lotili celjenja ran, ki jih je državi
prizadela druga svetovna vojna.

Poleg tega pa je predsednik Cossiga
potrdil osebno prepričanje, da bi mo-

ral ponovno uvesti državni praznik 2.
junija. Trenutno je to namreč ukinjen
državni praznik, ki so ga prenesli na
prvo nedeljo v mesecu. Prav zaradi
tega bosta predsednik Cossiga in ob-
rambni minister Martinazzoli danes
sledila spominskim obredom, ki med
drugim predvidevajo polaganje ven-
cev na grob neznanega vojaka ter po-
zdrav vojakom, ki bodo postrojeni na
Trgu Venezia.

Tudi obrambni minister Martinazzo-
li je posredoval svoje sporočilo vsem
vojaškim činom. Vojakom je dejal, da
so prav oni tista sila, ki se je znala
izkazati, ko je bilo treba zagovarjati
stališča svobode in miru, zato se jim je
zahvalil v imenu države. Svoja po-
zdravne misli bo vsekakor potrdil tudi
danes, ko bo tudi sam sodeloval pri
raznih slovesnih manifestacijah v
Rimu.

Miloševiću in njegovim ne bo uspelo zaustaviti demokracije

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — V Sloveniji se je
povsem utrdil demokratični sistem.
Problemov seveda ne manjka, toda
družbeni odnosi so uravnovešeni. Ne-
kaj podobnega se dogaja tudi na Hr-
vaškem, čeprav so tu odnosi bolj za-
pleteni in kočljivi tudi zaradi zapletov
med hrvaškim in srbskim prebival-
stvom.

Na Jugu je položaj drugačen. Srbija
s svojimi »sateliti«
se razlikuje od Ma-
kedonije in Bosne in Hercegovine.
Vseeno pa ima Jug nekaj skupnega.
Povsod so v ospredju demokratični
proces: razpad komunistične partije,
zahteve po demokratičnih volitvah in
njih bližnja ali oddaljenejša napoved.
Glavni nerešeni vprašanja pa sta še
vedno volitve v zvezne organe in se-

veda volitve v Srbiji. Za svojevrstno
jugoslovansko atrakcijo pa je poskrbel
Ante Marković z napovedjo, da bo us-
tanočil vladno vsejugoslovansko
stranko, ki naj bi po vsej državi zago-
varjala sedanji vladni program na
bližnjih zveznih volitvah, ki naj bodo
še letos.

Najprej je prišlo do kritik, Sever se
ni mnogo razburjal, saj so demokratič-
ne volitve zanj že nekaj doživetega.
Na Jugu pa se je izkazalo, da je ta
pobuda doživela nepričakovano široko
podporo. Seveda se je Marković for-
malno kmalu umaknil in pojasnil, da
to ne bo vladna stranka, da pa ima
vsak državljan pravico predlagati in
organizirati svojo stranko in jo torej
ima tudi predsednik vlade podprt še z
nekaterimi ministri.

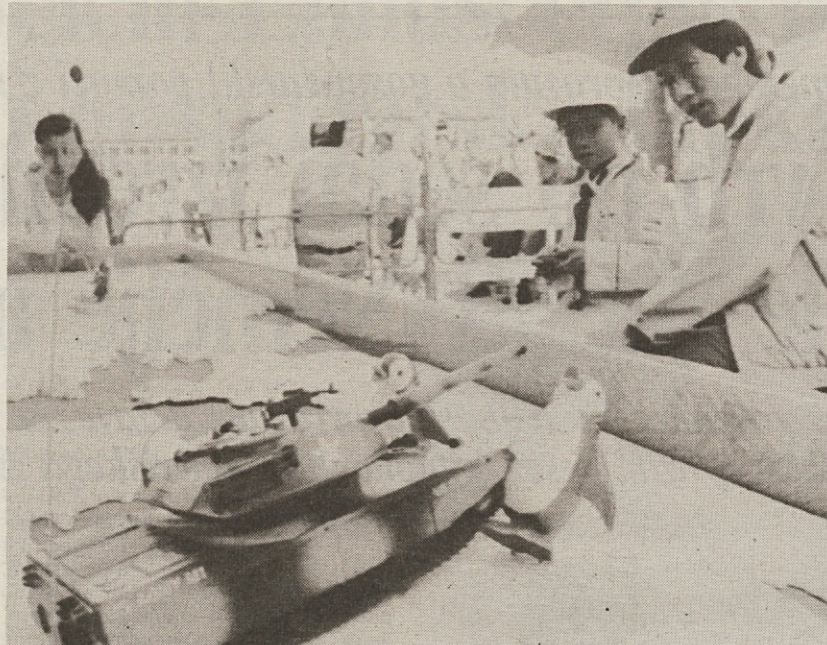
NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Slovenske zahteve o vojski

LJUBLJANA — Slovenska skupščina je poslala zvezni skupščini zahtevo, da po hitrem spremeni in dopolni sedanja zakona o vojaških obveznostih in splošni ljudski obrambi. V obrazložitvi sprememb zakona o vojaški obveznosti Slovenija zahteva odpravo načela ekstraterritorialnosti služenja vojaškega roka, tako da bi vojaški rok obvezniki po zakonu služili v svoji republiki. S tem bi služenje vojaškega roka uskladili s sedanjimi družbenimi potrebami in razmerami, predlagane spremembe pa ne bi neugodno vplivale na gmotni položaj delavcev in občanov, podjetij, organizacij in skupnosti. Kar zadeva spremembe in dopolnitve zakona o splošni ljudski obrambi pa skupščina Slovenije meni, da bi bilo potrebno odpraviti določila o posebni vlogi družbenopolitičnih organizacij na področju obrambe, kot tudi komitejev za splošni ljudski odpor in družbeno samozščito. Tako bi zmanjšali obseg obrambnih in drugih načrtov in jasneje določili njihove naloge. (dd)

V ponedeljek bo prva obletnica tragičnih dogodkov na Trgu Tienanmen

Spomin na obletnico pokola lahko res zberemo z razstavo otroških igračk?

PEKING — Le nekaj dni pred prvo obletnico tragičnih dogodkov na Tienanmenu beležijo v Pekingu neobičajne dogodke. Na trgu, kjer so 4. junija lani pošiljali tanke na množico neoboroženih študentov, je cela vrsta prireditev, ki nimajo nikakršne zveze s tistimi tragičnimi dogodki in ki zvenijo kot izziv, saj si težko lahko zamišljamo dejstvo, da skuša neka država ob vstopu v 21. stoletje povsem zbrisati s kolektivnega spomina na tisoče žrtev.

Na trgu so včeraj namreč odprli razstavo igračk ob dnevu otroštva. Razstava bo odprta do ponedeljka, ko bodo na Tienanmenu predstavili program Azijskih iger, ki bodo sicer šele septembra. Poskrbeli so tudi za razstavo raznih vozil ter za tekmovanje v vožnji terenskih vozil in tankov...

Mali Pekinčani se bodo lahko torej zabavali z igračkami, ki tako zelo spominjajo na povsem drugačno igro (glej sliko, na kateri vidimo eno elektronskih iger na razpolago malim gostom), odraslim pa ne bo dano, da se bodo spomnili padlih študentov

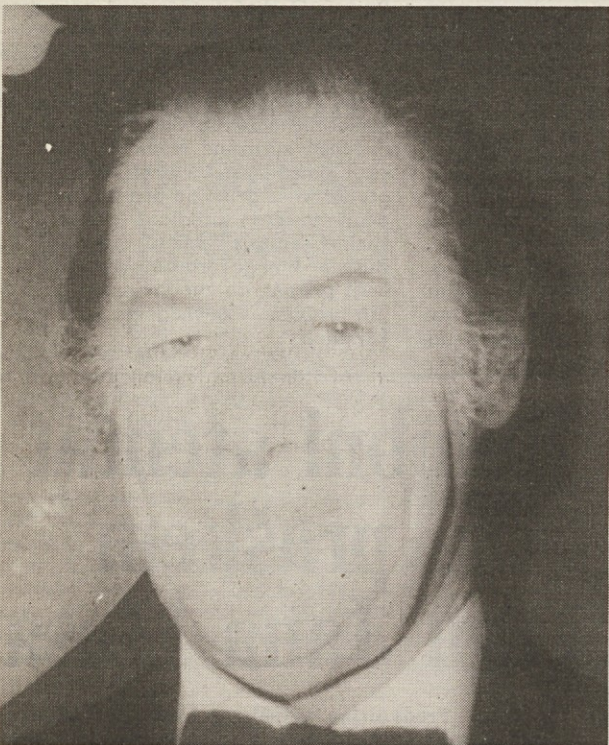
in intelektualcev. Amnesty International zato vabi vse, naj se udeležijo svetovni kampanje z naslovom »Kje so zdaj?«

Vprašanje zadeva usodo od 10 do 30 tisoč demonstrantov, ki so jih aretirali po protestu na Tienanmenu. Od teh jih je več kot tisoč moralo že v smrt, ker so jih obsodili na najvišjo kazen za prekrške politične in teroristične narave, o ostalih pa ni bilo več ne duha ne sluha.

Nekaj več vemo le o disidentih, ki jim je uspelo pravočasno pribežati na sedež katerega tujega veleposlaništva. Med temi je tudi kitajski Saharov Fang Lizhi, o katerem so sicer dejali, da bi lahko zapustil veleposlaništvo ZDA in pripotoval v Italijo, vendar so ameriški viri to vest demantirali.

Morda pa bo le prišlo še do kakih pozitivnih sprememb, saj je Beijing Review objavila daljši članek, v katerem omenja, da so bili neredi na Tienanmenu delno odraz notranjih težav kitajske partije, ki si vsekakor opomaga, piše v članku, na četrtem plečumu, ko so »upokojili« Zhao Ziyanga.

Umrli je znani filmski igralec Rex Harrison

NEW YORK — Daleč od svojega rodnega Huytona pri Liverpoolu je včeraj v New Yorku umrl slaven gledališki in filmski igralec Rex Harrison. Star je bil 82 let, podlegel pa je neozdravljivi bolezni, ki ga je mučila že dalj časa. Harrison je zaslovel v briljantnih komedijah, nepozabna pa je njegova interpretacija Dr. Higginsa v Cukorjevi filmski priredbi *My Fair Lady*. Za ta film je bil Harrison nagrajen z oskarjem.

Premier Rižkov bo moral odstopiti

Njegov gospodarski načrt je zgrešen

WASHINGTON — Za predsednika sovjetske vlade se bliža končni obračun, dnevi so mu štet, njegov načrt o prehodu iz planskega v dirigirano tržno gospodarstvo pa obsojen na propad. To je včeraj v Washingtonu jasno dal razumeti Stanislav Šatalin, član predsedniškega sveta in eden glavnih gospodarskih svetovalcev predsednika Gorbačova.

»Ne verjamem, da bodo odobrili vladni gospodarski program, nasprotno, prepričan sem, da bodo odobrili nov program, ki bo radikalnejši, a bolj premišljen,« je navedel Šatalin. Svojo ugotovitev je še okrepil s sporočilom, da je že pred poldrugim mesecem poveril skupini ekonomistov, naj sestavijo alternativni načrt. »Mislim, da bo morala vlada odstopiti,« je še pristavil, zavrnil pa je namige,

da bi lahko Rižkova zamenjal Ševardnadze, ker je po njegovem sovjetski zunanji minister preveč dragocen. Še zadnje dvome pa je Šatalin razblinil, ko je navedel, da »Gorbačov ne podpira vladnega gospodarskega programa, njegov nedeljski televizijski poziv pa ne pomeni, da ga je odobril.«

Po Šatalinovem mnenju je treba uvesti zasebno lastnino in svobodno podjetništvo, le tako se lahko uresniči tržno gospodarstvo. Ustanoviti pa je treba rezervne sklade, omejiti podporo podjetjem, zasebnikom je treba prodati stanovanja, trgovska in storitvena podjetja ter zemljišča. V obdobje je treba poslati državne obveznice in uvesti delnice. Povečati je treba obremenitev uvoza blaga široke po-

trošnje, na trg poslati nove proizvode in poskrbeti za mehanizme, ki bodo ublažili podražitve.

Iz Šatalinovih besed se da razbrati, da je Gorbačov v Washingtonu uspel in da lahko sedaj izvede bolj drastično gospodarsko reformo, ki bo že res prizadela nedotakljive boljševiške dogme o nedotakljivosti družbene lastnine, a bo v zameno omilila tegobe za ljudi. Ti želijo konkretne izboljšave in ne le prazne obljube. Tak zasuk bo obenem pomiril sile v Demokratični Rusiji, ki mu je že začela metati polena pod noge. Včeraj so njeni predstavniki prišli v Vilnius, kjer prepričujejo ruske priseljence, da je neodvisnost Litve neizbežna in tudi za njih sprejemljiva.

Vprašanje tajnosti se ne da urediti

BEOGRAD — V skladu z odredbami zvezne ustave, organi in organizacije v Jugoslaviji, z zakonom, podzakonskimi akti in notranjimi splošnimi akti urejajo vse - tudi državne tajne. Skladno z najvišjim pravnim aktom države se torej vprašanje državne tajne ne da urediti enotno za vse organe in organizacije v državi. To je odgovor zveznega izvršnega sveta na delegatsko vprašanje Husejina Hodžića o možnosti predloga zakona o državni tajni, s katerim bi bilo to vprašanje enotno urejeno. Omenjeni delegat je postavil tudi delegatsko vprašanje v zvezi z

(visokimi) davki na nepremičnine. Zvezni izvršni svet je na to odgovoril, da je vprašanje teh davkov urejeno s predpisi v republikah in pokrajinah, zato znižanje davkov na nepremičnine ni mogoče brez skupnega dogovora federalnih enot. Zvezna vlada ob tem poudarja, da bo s sprejetjem ustavnih sprememb rešeno tudi vprašanje davčnega sistema, amandmaji pa naj bi zagotovili skupne temelje tega sistema. Ob tem naj bi bilo proučeno tudi vprašanje enotne ureditve odbavčevanja nepremičnin na ozemlju Jugoslavije. (dd)

Titovo premoženje

BEOGRAD — Predsedstvo SFRJ je po smrti predsednika Tita oblikovalo več komisij za popis celotnega premoženja v objektih, ki jih je Tito uporabljal. Tako so popisali vse premoženje, s tem, da so osebno premoženje uvrstili v zapsušino. Po odločitvi predsedstva je del popisane premoženja dobila Jovanka Broz, o čemer obstajajo tudi predajni sezname. To piše v odgovoru ZIS, ki ga je poslal skupščini SFRJ. V odgovoru poudarjajo, da so vsako stvar posebej popisali. Predmete iz plemenitih kovin so predali NBJ, da bi ugotovili, ali imajo kako posebno umetniško ali muzejsko vrednost. Vse preostale predmete pa so dali v hrambo spominskega središča Josip Broz Tito (dd)

Miloševiću ne bo uspelo zaustaviti

NADALJEVANJE S 1. STRANI

To vsaj v teoriji, v ustavno-pravni jugoslovanski praksi ta pravica nesporno obstaja v Sloveniji in na Hrvaškem, še zelo daleč pa smo do nje v ostalih republikah.

Zvezna ustava pa nekaj takega izrecno prepoveduje, saj so v njej še vedno realsocialistična določila o vodstveni vlogi komunistične partije in o enostrankarskem sistemu. Zadeva je zapletena, toda osrednja jugoslovanska vlada je očitno odločena spremeniti omenjeni člen ustave, dopustiti registracijo strank in na tej osnovi razpisati še za to jesen volitve v zvezno skupščino, ki je po jugoslovanski ustavi dvodomna: v dom narodov izberejo poslance republiške skupščine, v zvezno skupščino pa so dosedaj občinski, po novem pa naj bi jih volili neposredno.

V vsakem primeru je ključ reševanja tega bistvenega ustavnega problema v Srbiji, kjer se o volitvah in strankah mnogo govori, toda ne volitev ne uradnih strank še vedno ni niti na obzoru. Prihodnji teden, 13. junija, bo v Beogradu velik miting. Priredile ga bodo složno vse velike opozicijske stranke, ki zahtevajo takojšnji razpis volitev. Toda miting je prepovedan. Miloševićeva oblast je prepovedala zborovanja pred zvezno in pred republiško skupščino, torej na vseh tradicionalnih trgih, kjer se je »zgodilo ljudstvo«. Opozicija zatrjuje, da miting bo in torej če bo, bo proti sedanjim oblastim in predvsem proti Zvezi komunistov Srbije.

S tem pa se v Beogradu in po ostalih srbskih mestih notranja nasprotja zaostrojujejo in vrelisce politične temperature raste. Znanci iz Srbije mi zagotavljajo, da je že na obzoru izredno nevarna romunska rešitev, ki pomeni lahko razpad sistema in predvsem nasilni odpor proti sedanji oblasti. Tudi Srbija zato napoveduje ustavne spremembe, s katerimi naj bi se pričel proces notranje demokratizacije. Toda z ustavnimi spremembami želi predvsem likvidirati avtonomijo obeh pokrajin Vojvodine in Kosova, ki ne bi imele več ustave in ustavnih pristojnosti temveč samo statut in izredno omejeno avtonomijo. Na take predloge pa v pokrajinah ne pristaja nihče. Celu Rahman Morina je bil prisiljen, da se takemu načrtu upre. Albanci, »pošteni« in »nepošteni« (iredentisti, separatisti in nacionalisti) kot jih proglasa uradna politika, pa tako ali drugače ne sodelujejo več

ne v ZK Kosova in ne v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, temveč so se masovno vpisali v alternativna gibanja.

Z ustavo so torej precejšnje težave. Zato pa se stopnjuje srbski nacionalizem, ki izkorišča vsako tudi najmanjšo priložnost, da pokaže svoj obraz. Zadnji tak bučni primer se je zgodil pred dvema dnevi na Sterijinem pozorju, ko je Jugoslovansko dramsko pozorišče priredilo predstavo o Svetem Savi. Prikazali so ga človeško, kot običajnega človeka, tipičnega Srba. Toda tipični Srb preklinja in uporablja za Srbijo klasične psovke. To pa je bilo dovolj najprej za pismeni protest pravoslavni bogoslovcev nato pa za bučni protest na predstavi, ki so jo mladeniči s šajkačami, dolgi četniškimi bradami, sočnimi psovkami ter fizičnim nasiljem preprečili. Skrajno nacionalistična Stranka demokratične obnove ima po nekkih pričevanjih preko štiristo tisoč članov. Po nacionalističnih geslih je v marsičem podobna Miloševićemv mitigašom. Razlikuje pa se predvsem v odločnem protikomunizmu, kar pa je navsezadnje značilno za vse srbske stranke, ki jih je menda že skoraj sto. Od teh pa so po vsem sodeč najbrž najmočnejše tiste klasične stranke, ki so bile ustanovljene še pred prvo svetovno vojno in ki jih je razpusil komunistični režim po koncu druge svetovne vojne. Njihova moč ni toliko v Beogradu kot v velikih srbskih središčih Nišu, Kragujevcu in v Vojvodini. Njihovi programi so si kljub malenkostnim razlikam zelo podobni. Vse pa povezuje srbski nacionalizem in še zlasti ostri antikomunizem. Mirne, kulturne in civilizacijske poti v demokratični sistem, kot je bila izvedena v Sloveniji, si v Beogradu nihče niti v najbolj optimističnih prognozah, ne more niti zamišljati.

Pri vsem tem igra tisk odločilno vlogo. Na zunaj je malo sprememb, še vedno je poln komunizma, strankarskih uradnih sporočil. Toda pravijo, da so iz Politike uradno že vrgli notranjo organizacijo srbske komunistične partije. Prve znanilke uradnih in neuradnih sporočil srbskih strank so že tu. Že je nekaj nevtralnih, časnikarskih sporočil iz drugih republik. Skratka nekako neopazno se približuje čas, ko se bo morda končno tudi Politika vrnila k svoji originalni zamisli izpred trolitih desetletij, ko jo je pred prvo svetovno vojno ustanovil Slovenec Ribnikar. To pa bi bilo začetek konca srbsko-nacionalističnega boljševiškega sistema.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
OPICINA - TRIESTE

HRANILNICA IN POSOJILNICA
OPČINE - TRST

Hranilnica in posojilnica Opčine - Trst razpisuje

usposobljenostne izpite za uradnike/ce prve kategorije v smislu čl. 5 kolektivne delovne pogodbe za uslužbence hranilnic in posojilnic. Trenutno je nepokrito eno delovno mesto.

Pogoji za priprave k usposobljenostnemu izpitu so naslednji:

- fakultetna diploma iz ekonomije ali prava oziroma diploma, ki je po obstoječih predpisih enakovredna;
- diploma višjih srednjih šol; prednostno se bo upoštevala delovna praksa;
- starost največ 40 let;
- program usposobljenostnega izpita predvideva slovensko in italijansko pismeno nalogo splošne gospodarske ali finančne narave oziroma iz knjigovodstva ali bančnega poslovanja in ustni razgovor. H kolokviju bo pripuščen, kdor bo prejel pozitivno oceno pri pismenih izdelkih. Ustrezna navodila so na voljo v tajništvu Hranilnice in posojilnice;
- prošnjo na nekolikovanem papirju je treba predložiti, osebno ali po pošti, v tajništvu Hranilnice in posojilnice do 8. junija 1990.

Čas razporeda bo zainteresiranim javljen naknadno.

Po zaključenih izpitih bo izpitna komisija predložila upravnemu svetu Hranilnice in posojilnice seznam pozitivno ocenjenih, iz katerega se bodo črpali novi uslužbenec.

UPRAVNI ODBOR

Slovenska kulturno gospodarska zveza je že dalj časa v središču pozornosti predvsem v slovenski zamajski javnosti pa tudi v matični Sloveniji. Predvsem se o organizaciji veliko razpravlja v njenih vodilnih organih in med članicami ter na straneh Primorskega dnevnika z Odprto tribuno, kar sodi v okvir priprav na programsko konferenco, vlogi in delu SKGZ pa so posvetili veliko pozornosti tudi drugi mediji, do tega vprašanja so zavzele dokaj jasna stališča nekatere stranke, marsikaj pa je bilo slišati tudi iz Slovenije. Prav zato se nam je zdelo primerno, da se o Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, njenih naporih za prenavljanje, njenih načrtih in delu pogovorimo s predsednikom organizacije Klavdijem Palčičem. Pogovor sva začela prav s pripravi na programsko konferenco.

PD: Od zadnjega občnega zbora se o SKGZ veliko razpravlja. Izvršni odbor je imel prav o vlogi organizacije svoj seminar, podobne seminarje in razmišljanja so imeli ali bodo imeli pokrajinski in področni odbori ter članice. Katere osnovne smernice so se do sedaj izluščile? Do kam je prišlo razmišljanje?

PALČIČ: Predvsem bi rad poudaril, da je SKGZ začela razmišljati avtonomno o lastni prenovi. To potrebo smo začutili že pred časom, rekel bi v obdobju med predzadnjim in zadnjim občnim zborom. Potreba je prišla do izraza na sejah glavnega odbora in nato na zadnjem občnem zboru v Čedadu, kjer sem v imenu izvršnega odbora predlagal programsko konferenco. Potrebo po prenovi smo začutili zaradi premikov in novosti v naši skupnosti in v našem ter širšem okolju. Potrebo po prenovi je bilo začutiti v Zvezi sami in v članicah, kajti, to bi rad poudaril, SKGZ ni samo izvršni odbor, pač pa je odraz članic, odraz neštetih ljudi, ki delajo na različnih področjih. Zato je potrebno poiskati primeren ključ, da bo soudeležnost teh ljudi pri oblikovanju politike naše Zveze čim širša, obenem pa, da bo SKGZ taka organizacija, v kateri lahko dobi svoj prostor vsak Slovenec, ki se zavzema za rast in uveljavitev naše skupnosti. To sta ključni vprašanji: pluralni značaj SKGZ in povezanost organizacije, njenega vodstva z vsemi članicami. Konferenca se pripravlja v tem duhu. Predvsem bo važno izoblikovati primeren volilni sistem, ki bo upošteval našo kompleksno stvarnost. Kar ni lahko.

PD: Ob tem se ponuja vprašanje, katera so tista področja delovanja, za katera bi morala SKGZ najbolj skrbeti?

PALČIČ: Bistvenega pomena so vsa tista področja, ki so osnova našega narodnostnega življenja, od skrbi za najmlajše do skrbi za najstarejše, od kulture, do telesne kulture in gospodarstva. Vse to moramo razvijati, da bomo kot skupnost v koraku s časom, na visoki kakovostni ravni, kot je na visoki kakovostni ravni družba v kateri živimo.

PD: Marsikdo očita Slovenski kulturno gospodarski zvezi monopol nad ustanovami vseslovenskega pomena in zahteva drugačen način upravljanja...

PALČIČ: SKGZ dela na teh področjih že 35 let in, kar danes vidimo, je sad dolgoletnega dela. Seveda je bil v prvih povojnih letih položaj drugačen, komuniciranje med Slovenci je bilo težko, toda predsodki niso bili samo na eni strani, pač pa na obeh straneh, ki sta si bili ideološko nasprotni. Kot nestransko organizacija pa je SKGZ že pred leti izoblikovala jasno stališče, naj se pluralizem našega življenja v pozitivnem smislu izraža tudi v delovanju Zveze. Da to niso zgolj besede, dokazuje dejstvo, da imamo veliko področij dela, v katerih pluralizem prihaja jasno do izraza.

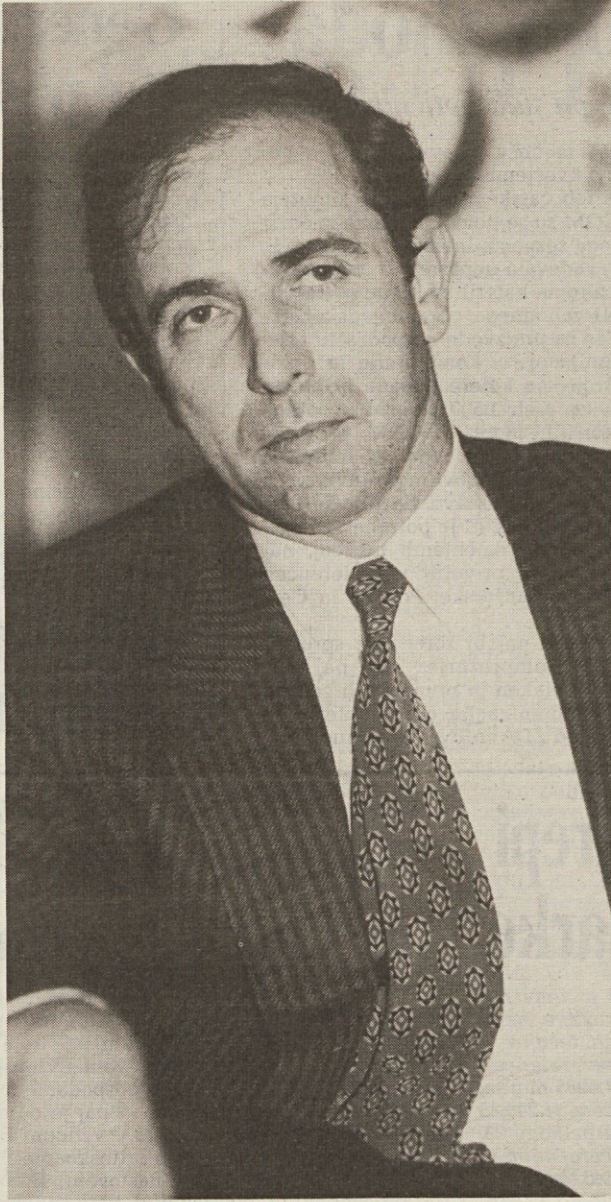
Poleg tega pa smo bili in smo še trdno prepričani, da mora biti naša manjšinska skupnost trdno povezana z matico. Zato smo tudi sooblikovali pojem skupnega slovenskega prostora...

PD: V matični Sloveniji se je v zadnjih mesecih položaj korenito

Pogovor s predsednikom SKGZ Klavdijem Palčičem

SKGZ si prizadeva da bi bila odprta za vse Slovence

Vojmir Tavčar

spremenil. Kakšni so sedaj odnosi med SKGZ in matico?

PALČIČ: Mi smo zelo radovedni, kakšni bodo v konkretnem ti odnos, saj prihajajo iz Slovenije zagotovila, da bo matična domovina imela pošten in jasen odnos do vseh komponent. K temu pa bi dodal tudi, da ni mogoče avtomatično prenašati novosti iz Slovenije v našo stvarnost. Tudi v odnosih z matico moramo biti kot narodnostna skupnost osebki.

PD: Ali ni SKGZ nekoliko v zamudi v odnosih z novo stvarnostjo v Sloveniji?

PALČIČ: SKGZ je pozorno sledila dogajanju v Sloveniji. Imeli smo stike s predstavniki Demosa kot tudi z drugimi političnimi organizacijami že pred volitvami, ker smo želeli in želimo sodelovati z matično domovino, ne glede na spremembe, ki jih doživlja. Po izvolitvi vlade je za nas zelo važno, kako se bodo odnosi med nami in matično domovino izoblikovali. Mi smo zaprosili za stike z novo vlado, mislim, da bo v kratkem do njih tudi prišlo.

PD: V kolikšni meri pogojujejo sedanjo stvarnost odnosi iz preteklosti?

PALČIČ: Čas je že naredil svoje, vsaj delno zacelil rane iz preteklosti in odpravil nekdanjo ideološko zadržanost. Nove generacije raje gledajo naprej, kot da bi se ozirale v preteklost. Na tej osnovi bo mogoče oblikovati takšno organizacijo, ki bo lahko bolj učinkovito izražala in uveljavljala pravice naše narodnostne skupnosti.

PD: Slišati pa je bilo tudi glasove o ukinitvi SKGZ...

PALČIČ: Očitki iz nekaterih krogov - upam maloštevilnih - ki govorijo o rušenju organizacije, niso ne demokratični ne sprejemljivi. SKGZ in njene članice imajo svoje statute, svoj način dela, sodelavce. Nihče nima zato pravice rušiti in ukinjati te strukture. V želji in v skupnem interesu, da se izboljša naše delo, se lahko pogovorimo in izpopolnimo tudi našo organizacijo. Mi si želimo novih pristopov, novih ljudi, novih idej, širšega kroga sodelavcev tudi iz katoliške demokratične sredine. Več ljudi iz teh krogov je pristopilo k našim članicam in tudi v vodstvo Zveze, čeprav v osebnem imenu. Ta

pristop ni bil sad političnih poganjanj, kot tudi ni bila sestava vodstva Zveze in vodstev članic dogovorjena s strankami, pač pa naša avtonomna izbira, ker mislimo, da bi bilo konec naše organizacije in prizadevanja za skupni narodnostno-politični prostor, če bi stranke odločale, kdo naj pristopi oziroma, da bi vodilna mesta delili po zgolj strankarskem ključu.

PD: Kako torej gleda SKGZ na odnos s strankami?

PALČIČ: Mislim, da mora biti to normalen odnos med organizacijo, kot je naša, ki si je zastavila takšen političen program, kot sem povedal, in obliko političnega življenja, ki je značilna za družbo, v kateri živimo.

To pomeni, da stranke imajo svoje področje dela, v katerem se legitimno zavzemajo za širjenje svojega vpliva in moči. Če pa je v italijanski civilni družbi vse bolj prisotna zavest, da strankarski interesi ne smejo obveljati v vseh aspektih življenja, je to toliko bolj pomembno za našo narodnostno skupnost, saj živimo v državi, ki nam še ni priznala vseh narodnostnih pravic in ne štiti vseh naših interesov. Nasprotno v odnosu do države moramo odločno nastopati, da bi nam priznala naše pravice. Zato je tem bolj pomembno, da Slovenci pokažemo dovolj volje, da skupno zagovarjamo te skupne koristi. Ta skupen interes pa

opravičuje obstoj takšne organizacije, za kakršno se zavzemamo.

PD: Vrniva se še za trenutek k problemu pluralizma. Marsikdo očita SKGZ, da sestava njenega vodstva in sestava vodstev članic ne odraža pluralistične pestrosti manjšine...

PALČIČ: Očitek je bil izrečen in lahko tudi soglašamo z ugotovitvijo, da naša želja po širokem pluralizmu ni bila uresničena v popolnosti - v tem smilu bi lahko rekel, da je naša organizacija v stalnem nastajanju. SKGZ se želi opredeljevati kot laična organizacija, ki ni ideološko pogojena in opredeljena. Zaradi te izbire pa očitno ne more postati vseobsegajoča organizacija, taka, ki bi zajemala vse Slovence in imela neke vrste monopolni položaj. Zato je povsem naravno, da bodo tudi v prihodnje obstajale skupine ljudi s svojimi stališči. S temi skupinami pa bomo morali ohranirati normalen odnos in sposobnost pogovarjanja. Laičnost naše organizacije pa je po mojem mnenju tista konstanta, ki dopušča, da vstopi vanjo, kdor želi, s tem da je strpen do drugih.

PD: Za konec: nekateri si predstavljajo SKGZ kot narodnostni sindikat, drugi kot slovenski zamajski parlament. Kako gleda na vlogo SKGZ predsednik Palčič?

PALČIČ: Doslej smo imeli že več razprav, na katerih so prišle do izraza razne zamisli. Če bo imenu organizacije Slovenska kulturno gospodarska zveza potreben še podnaslov, ga bomo izoblikovali na programski konferenci. Mislim, da ni nujno, da bi se sedaj opredeljevali za neko dodatno definicijo organizacije. Če govorimo o sindikatu ali o parlamentu, moramo pojasniti, kaj s tem mislimo. Formula še ne pomeni rešitve problema. Kaj je naša organizacija, bosta najbolje pokazala program dela, ki si ga bo SKGZ zadala, in sistem izbire vodilnih teles. Prizadevamo si, da bi bil ta sistem kar najbolj demokratičen, obenem pa, da bi bila organizacija, kar najbolj učinkovita v praktičnem delu.

tržno obvestilo

KREM01/1

Sonce in gube

Po rezultatih
zadnjih
raziskav
o lastnostih
retinoidov

PARIZ — Vest ima današnji datum: francoski raziskovalci, ki jih vodi profesor Laurent Degos iz bolnišnice Hopital de Paris, naj bi z uspehom preizkusili retinoide kot sredstvo proti nekaterim oblikam neoplazem.

Transretinoidna kislina je že pred časom pokazala svojo učinkovitost pri zdravljenju kože, medtem ko so ameriški in nemški raziskovalci dokazali sposobnost retinola pri omejevanju števila in globine gub. Prav zaradi te njegove učinkovitosti proti gubam so retinol testirali tudi za nove proizvode za sončenje, namenjene v prvi vrsti tistim, ki so vajeni dolgih izpostavljanj soncu. Nāčelo, da je sonce eden najbolj odgovornih dejavnikov za staranje kože in za pojav gub, je namreč že dolgo povsem osvojen.

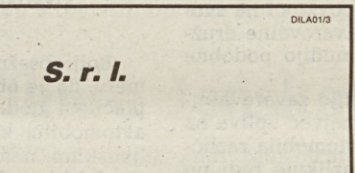
Ti novi proizvodi za sončenje proti gubam se sedaj že nahajajo v nekaterih lekarnah, in sicer pod komercialnim imenom Anti-Age Solare.

Multinacionalna družba Korff, ki jih izdeluje, jih je pripravila za obraz, ki je za nastanek gub fiziološko najbolj izpostavljen del telesa.

nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

UPRAVA: Ul. Marconi 6 - Tel. 775483-4
Ul. sv. Frančiška 38
TRST - Tel. 768667 - 772002

IMPORT - EXPORT

**DISTRIBUZIONE INTERNAZIONALE
LEGNAMI ED AFFINI S. r. l.**

**MEDNARODNA DISTRIBUCIJA LESA
IN LESNIH PROIZVODOV d. z o. z.**

34132 TRST - Ul. Ghenga 3
Tel. (040) 368940/368868/369028 - Tix 460442 DILATS
Fax (040) 362595

Med zasedanjem, ki bo v sredo in četrtek v Parizu

COCOM naj bi omilil svoj odnos do Vzhoda

Sprostil bo izvoz kompjuterjev, ne pa tudi optičnih vlaken

PARIZ — Verjetno bo Zahod znova in izdatno ublažil strogost predpisov, ki omejujejo dobavljanje tehnologije vzhodnoevropskim državam in še posebno Sovjetski zvezi. Tako vsaj kažejo govorice, ki krožijo med poznavalci in opazovalci komiteja za multilateralno nadzorstvo nad izvozom iz zahodnih držav v vzhodne - COCOM. Kakor je znano, so ta neformalni organizem ustanovili že leta 1949: v njem je zastopanih petnajst držav članic Atlantske zveze pa še Japonska in Avstralija. Komite bo spet zasedal prihodnjo sredo in četrtek v Parizu.

Kdor kaj ve o zakulisju tega komiteja, zatrjuje, da bodo Združene države Amerike na pariškem zasedanju brez vsakega dvoma dosti manj dovzetne za večjo sprostitev tehnoloških dobav državam evropskega vzhoda kot pa evropske države. Toda to ni v resnici nobena posebna novost. Kakorkoli že, dejstvo je, da postopka za liberalnejšo revizijo seznama "prepovedanih" proizvodov, ki se je pričel februarja letos,

ni več mogoče ustaviti in ga je potrebno kvečjemu še pospešiti.

Na februarjem zasedanju komiteja COCOM so se domenili, da se iz omejenega seznama brišejo vsi proizvodi, ki ne zadevajo neposredno oboroževanja oziroma katerih izvoz ne more prirediti zahodnega obrambnega aparata. Gre za proizvode na področju telekomunikacij, za kompjuterje in orodne stroje, na katere odpade približno polovica vseh 1.500 izvoznih prošelj, kolikor jih mora COCOM preveriti vsako leto. Poleg tega so februarja skrhili število blagovnih postavk, ki so podvržene nadzorstvu, nadalje so precej skrajšali čas, ki je potreben za preverbo poprej omenjenih prošelj, nazadnje pa še privolili v preferenčen odnos do Madžarske, Poljske in Čkoslovaške.

V Parizu naj bi torej bolj sprostiti dobave kompjuterjev, ne pa tudi optičnih vlaken in numeričnih central za telekomunikacije, okrog katerih bo bitka med ZDA in Evropo še huda.

Dolar se naprej krepi na račun šibke marke

Porast dolarja zaradi oslavitve marke, ki jo tlači navzdol psihološki učinek negotovosti okrog združitve Nemčij: to je osnovna značilnost gibanja valutnih tečajev v preteklem tednu. Predvčerajšnja zadnja cenitev zelenega bankovca v New Yorku je bila 1.250,37 lire in 1.6985 marke, kar pomeni poskok tako v primerjavi s četrtkom (1.248,25 lire in 1.6925 marke) kot v primeri s prejšnjim petkom, 25. maja (1.235,50 lire in 1.6824 marke). Jen: predvčerajšnjim je bilo treba odšteti za dolar 151,85 jena proti 149,40 teden dni prej in 152,10 dan poprej. Poslovniki zatrjujejo, da je šibkost zahodnonemške marke nevtralizirala negativne učinke na dolar, ki jih je imela sprva objava podatka, po katerem se je raven zaposlenosti v Združenih državah Amerike maja dvignila komaj za 19.000 delovnih moči, medtem ko so bile napovedi ugašene na kakšnih 135.000 enot. Dolar je takoj po razglasitvi teh števil padel, a že kmalu zatem se mu je začela vrednost višati: pa ne samo zaradi kaše, v katero je zabredla marka, temveč tudi zaradi družbenih in političnih pretresov v Sovjetski zvezi, posebno še po izvolitvi Jelcina za predsednika ruske republike. Valutni trg je nekam dolgo zanemarjal stanje v SZ, zato pa je zdaj toliko odmevneje reagiral. Na marko vplivajo ravno zdaj še razgovori med Gorbačovom in Bushem glede bodočnosti enotne Nemčije. Funt Sterling se je okrepil, prav tako lira, ki še naprej prvači znotraj evropskega denarnega sistema in spravlja v čedalje hušjo zagato francoski frank. (dg)

Na Dunaju do 6. junija mednarodno zasedanje

Vezi med Vzh. Evropo in Latinsko Ameriko

DUNAJ — Včeraj se je začelo tu mednarodno zasedanje "Evropski vzhod - Latinska Amerika, izziv zahodnemu podjetništvu", ki bo trajalo do 6. junija. Prireja ga Communication Service pod pokroviteljstvom Evropske komisije, ministrstva za industrijo, zveze gospodarskih zbornic idr., namenjeno pa je analizi vloge, ki naj jo odigra Zahod pri demokratizacijskega postopka v Vzhodni Evropi in hkratne demokratizacije v nekaterih latinskoameriških državah. Na sporedu so okrogla miza z naslovom "Evropski vzhod - želje po svobodi, demokraciji in blagostanju: ponudba Zahoda", potem pa še ločena zasedanja treh študijskih skupin. Na prvem zasedanju na temo "Izziv za svet finančništva" bodo obravnavali probleme, ki zadevajo zadolževanje, konvertibilnosti valut, vlogo, ki jo imajo razne institucije, in možnosti vsestranskega sodelovanja. Drugo zasedanje pod geslom "Nova trgovska pota" bo posvečeno problematiki povpraševanja in ponudbe po blagu in dobrinah v vzhodnoevropskih in latinskoameriških državah oziroma vprašanju, kaj lahko ukrenejo v tem pogledu Združene države Amerike, Japonska, Evropska gospodarska skupnost in Evropa oziroma Zahod nasploh. Na tretjem zasedanju o temi "Odnosi na gospodarskem in industrijskem področju" pa bodo razpravljali o raznovrstnih vidikih prenosa tehnologije, profesionalnega in intelektualnega know howa ter storitev iz industrijsko najbolj razvitih držav Zahoda v države evropskega Vzhoda in latinskoameriške podceline.

Tedenski borzni pregled

Generali-Bancoroma sta povzdignila MIB

Milanske borze ni več strah same sebe: posli so se že drugi teden zapovrstjo kar napihili, saj je njihov povprečni dnevni obseg prekosil 400 milijard lir - še zmerom pa seveda precej zaostaja za tujimi borzami. Vzpon cen je bil vsesplošen in ga niso zavrl niti poskusi špekuliranja s širjenjem alarmističnih govoric o zdravstvenem stanju tega ali onega finančnika. Če izvezamemo ponedeljek, ko je Piazza Affari prišla malce k sapi, je indeks MIB dan za dnem kopicil rekorde in zaključil teden na ravni 1094, kar je 9,4% več kot 2. januarja letos.

Bogate posle gre pripisati predvsem obilnemu dotoku tujih naročil, čeprav so prišla z enodnevno zamudo zaradi prazničnega praprtja borz v Londonu in New Yorku, ki imata s tretjino celovite izmenjave italijanskih vrednostnih papirjev pač močan vpliv na delniški trg v Italiji. Na to okoliščino je med skupščino Bance d'Italia pred dnevi izrecno opozoril sam guverner Ciampi, ko je kritiziral zaostalost domačega finančnega tržišča.

Pot navzgor so delnicam tokrat kazali Banco di Roma (+8,83% v sedmih dneh), Fiat (+1,99%), Montedison

(+1,98%) in Generali (+2,44%). Delnice tržaške družbe so dosegle v petek letošnji višek (44.100 lir), tako rekoč za petami pa so jim bile SAI (20.650 ali +4,93%); to naj bi bila posledica glasov, po katerih namerava Ligrestijevo podjetje odkupiti Generalijeve delež (4,78%) pri luksimburškem Euraluxu. Operacijo naj bi vodila Medio-banca, katere delnice pa so se pocenile za 3,81%; eni trdijo, da zaradi vztrajnih, a demantiranih govoric o boleznih njenega častnega predsednika Enrica Cuccie, drugi pa, da zato, ker hočejo vodilne politične sile "predimenzionirati" vlogo finance kot poslovno-ekonomskega vlačilca. To naj bi prišlo do izraza že pri osebnih spremembah v zavodih Banca commerciale italiana (njene delnice so zdrknile za 0,13%) in Credito italiano (+0,33%). Nasprotno pa so delnice Bancorome, kot rečejo, vzletele in dosegle letni višek 2.650 lir, ob čemer sta jih prekosila edinole Credito fondiario (+9,06%) in Interbanca priv. (+10,6%). Delnice teh dveh so poskočile spričo možnosti sporazuma med Banco nazionale dell'agricoltura (-5,09%) in Finartejem (+1,44%), ki sta si razdelila še preostali delež milanske ustanove.

Zaradi pomirjevalnih znamenj okrog afere Enimont so delnice kemijskega pola narasle za 3,52%, a povzpele so se tudi Montedison (+1,98%) in druge delnice iz Ferruzzijeve grupe. Delnice Ferfin so neredno nihale.

Celotredenski donos obveznic je znašal 13,024%, kolikor zadeva fiksno mero, in 13,156% pri indicirani. (dg)

Banca Agricola
Kmečka banka Gorica

NAJBOLJŠI POSREDNIK
ZA VAŠE
FINANČNE INVESTICIJE

gospodarski dopis iz slovenije

Kolikšna odločnost?

JOŽE PETROVČIČ

Slovenska vlada hoče biti odločna! Že takoj na začetku svojega mandata je sklenila, da bo Slovenija prenehala poravnati svoje finančne obveznosti, ki jih ima do zveznega sklada za nerazvite. Gre za sorazmerno visoke prispevke, ki jih plačuje republika v sklad: letos naj bi prispevala v sklad 1,6 milijarde dinarjev. Utemeljitev je jasna: slovensko gospodarstvo je v takšni finančni stiski, da prispevkov za nerazvite ne zmore več. Prispevki za nerazvite izčrpavajo predvsem tiste dele gospodarstva, ki so koliko toliko še finančno zdravi, in jih poriva v izgube. Prispevki močno slabijo konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva. Ob vsem tem se čuti slovensko gospodarstvo še dodatno ogoljufano: prispevki za nerazvite se plačujejo glede na to, kolikšen je družbeni proizvod v republiki. Ker družbeni proizvod računajo v zvezi, je slovenski nerazumno visok, zato so tudi vse dajatve, ki jih plačuje Slovenija za zvezne namene, temu primerne visoke (in višje kot bi smele biti). Vlada krščanskega demokrata Peterleta je zdaj hotela prerezati to finančno vez, ki tišči Slovenijo k tlom. "Hoče prerezati" smo napisali namerano, ker o tem odloča slovenski parlament. Ne dvomimo, da vlada ne bo dobila v parlamentu podpore za takšen ukrep, nikakor pa se ne strinjamo s tistimi, ki trdijo, kako izvirno potezo si je vlada izmislila in kako veliko odločnost je pri tem pokazala.

Takšna poteza je bila pričakovana. Sklicevanje vlade na to, da je takšno odločitev morala sprejeti zaradi stanja v gospodarstvu, pa v bistvu ne kaže na odločnost. Jasno je namreč, da je treba takšne oblike finančne pomoči gospodarsko manj razvitim krajem v Jugoslaviji čimprej odpraviti. Gre namreč za obliko pomoči, ki izhaja iz nekdanjega svetlega socialističnega ideala delavske solidarnosti, ki pa se je spremenila v obliko klasičnega političnega pritiska. Z denarjem, ki se je namreč zbiral na jugoslovanskem računu za razvoj manj razvitih jugoslovanskih krajev, so povsem prosto razpolagali upravičenci do te pomoči. Upravičenci pa so tisti, ki so

v nerazvitih krajih na oblastnih stolčkih. Oblastniki so si zaradi te pravice do razpolaganja z denarjem lahko svojo oblast še bolj utrjevali. S svojo močjo pa so vplivali tudi na politične odločitve, kdo je upravičen do pomoči. A ne samo to: s svojimi odločitvami so celo narekovali, koliko denarja mora kdo prispevati v sklad za nerazvite.

Jasno je, da takšen sklad (ki ga v bistvu vodijo upravičenci do pomoči in ne tisti, ki denar prispevajo v sklad) nima prave gospodarske funkcije. Veliki denarji, ki so se preko sklada prelivali v revnejše dele države, so bili zapravljeni, kar se vidi v gospodarski polomiji teh delov države, saj so že pred časom bankrotirali, denar iz sklada za nerazvite pa je ta bankrot samo nekoliko omilil. Razlika v gospodarski razvitosti med severom, ki so mu jemali denar, in jugom, kamor so dajali denar, se je v kljub skladu povečevala in ne zmanjševala.

Prav zaradi tega je bilo v zadnjih nekaj letih že veliko poizkusov, da bi sklad za nerazvite preoblikovali in celo ukinili. Politična prevlada, o kateri smo pisali prej, hitrih sprememb ni dovoljevala. Pred leti so bila vsa dokazovanja o neustreznosti sklada v zvezi pričakana na nož. Največ, kar se je dalo s težkimi pogajanjimi doseči, je bilo to, da so lahko podjetja del (največ polovico) svojih prispevkov za sklad neposredno vlagala v gospodarstvo nerazvitih. Toda tudi ta denar je bil izgubljen, saj ni bilo zagotovljeno, da bo podjetje lahko s tem delom tudi upravljalo. Obremenitve pa so postajale zaradi gospodarske krize čedalje bolj nevarne. Poleg Slovenije je tudi Hrvaška glasno zagovarjala povsem drugačne oblike gospodarske pomoči in ukinitev sklada. Celotna Srbija, sklad, v katerega mora dati veliko svojega denarja, ne diši preveč, pa čeprav ima od njega koristi. Ne diši ji zato, ker gre veliko tega denarja neposredno na Kosovo.

Zdajšnji trenutek torej kar kliče k ukinitvi stare socialistične relikvije. Odpori bodo najbrž močni, politične bitke hude. A to je že sestavni del pogajanj o (kon)federalni državi, ki jih ponujata večstrankarski Slovenija in Hrvaška in na katere se pripravljajo tudi (za zdaj še) manj strankarski ostali deli države.

ZAVAROVALNI PROBLEMI

Piše: dr. Laura Mayer

v sodelovanju z zavarovalnico NORICUM

Kako si zavarujemo avtomobil pred požarno škodo ali tatvino

Obvezno zavarovanje motornih vozil obravnava le škodo, ki jo lahko voznik povzroči tretjim osebam med vožnjo. Lastnik avtomobila pa se z dodatno polico lahko obvaruje tudi pred škodo, ki jo povzroči požar ali kraja avtomobila ali ki jo sam nehoti povzroči na svojem avtomobilu. Na tem področju so zavarovalne družbe precej konkurenčne med seboj in nudijo podobne garancije po različnih cenah.

Zavarovanje za požar in tatvino nudijo zavarovalnice povadi skupaj. Tatvina je riziko, ki največ vpliva na višino premije. Ker je možnost kraje avtomobila različna v raznih delih Italije, se premija razlikuje tudi po tem, če evidenčna tablica zavarovanega avta sodi v to ali ono rizično skupino.

Požarno zavarovanje krije škodo, ki jo povzroči požar, pa tudi eksplozija in strela. Odkodnina se navadno izplačuje tedaj, ko škodo povzroči le gorenje s plamenom. Nekatere police krijejo tudi škodo zaradi navadne osmoditve, ki ji ni sledil požar, in škodo na električni napeljavi. Zavarovanje proti tatvini krije tako popolno kot delno krajo avtomobila, rop, poskus tatvine in še škodo, ki je nastala na vozilu med krajo ali ropom ali kot njuna posledica. Da se zavarujejo proti tatvini tudi fono-avdio-vizualne naprave v avtomobilu, je treba to izrecno priklicati v polici in plačati dodatno premijo, ker so z osnovno garancijo požar-tatvina po navadi zavarovani le serijsko dobavljeni deli avtomobila.

Premija se računa po tržni vrednosti avta. Ob sklenitvi police je treba paziti, da ji izjavljena vrednost ustreza, ob vsaki letni obnovi pa poskrbeti, da se zavarovana vsota prilagodi tržni ceni rabljenega avta (npr. iz revije Quattroruote). Zavarovalni agent ni dolžan vsako leto znižati v polici vrednosti avtomobila, zavarovanec mora to zahtevati.

Važnost prilaganja vrednosti zavarovanega avtomobila tržnim cenam človek spozna v trenutku, ko pride do zavarovalnega primera. Po civilnem zakoniku mora biti odkodnina določena na osnovi vrednosti, ki jo je stvar imela ob zavarovalnem primeru, to je na osnovi realne vrednosti. Če je ob škodnem primeru zavarovana vrednost nižja od realne vrednosti, se izplači-

lo ugotovljene škode temu sorazmerno zniža. Na primer: nekdo zavaruje svoj avto za 10 milijonov. Ko pride do škodnega primera, zavarovalnica ugotovi, da velja avtomobil v resnici 15 milijonov. Če je zavarovanec utrpel škodo za 3 milijone, ne bo od zavarovalnice dobil te vsote, ampak drugo, ki je znižana v sorazmerju med zavarovano in realno vrednostjo:

$$\frac{3.000.000}{15.000.000} = \frac{10.000.000}{15.000.000} = 1.999.999$$

Bolj obsežno avtomobilsko zavarovanje (samo v primeru, da že obstaja zavarovanje za požar in tatvino in s plačilom dodatnih premij) lahko krije tudi škodo na avtomobilu, ki jo neznanci povzročijo med stankami, ljudskimi nemiri, terorističnimi akcijami, sabotažami, vandalskimi dejanji, in škodo, do katere pride zaradi vremenskih pojavov - zračni vrtinci, poplave, toča, sneg, zemeljski in snežni plazovi. To zavarovanje ni predrago in nudi precej zanimive garancije, na katere človek niti ne pomisli ob sklenitvi police (pomislimo samo na posledice vandalskih dejanj ali na škodo, ki jo lahko na novi karoseriji povzroči toča).

Zelo obširna polica za motorna vozila je kasko. Ta obvaruje lastnika pred katerokoli škodo, ki jo utрпи vozilo zaradi naključnega in nasilnega dogodka v sklopu prometa. Škodo lahko povzroči tudi voznik sam, seveda nenamerno. Premija za to garancijo je precej visoka, saj krije res veliko primerov; zato so uvedli tudi garancijo minikasko: ta izplačuje odkodnino samo do določene vsote, ki jo zavarovanec določi ob sklenitvi police. Tudi premija za kasko se računa po vrednosti avta. Ne morejo se zavarovati avtomobili, ki so stari več kot 5 let, motorna kolesa pa sploh ne.

Pri garanciji kasko pride skoraj vedno v poštev določen odstotek nekrte škode in minimum, za katerega ni predvidena odkodnina: zavarovancu ostane v breme približno 10% škode. Na ta način skuša zavarovalnica povečati pazljivost zavarovanca in preprečiti škodo, ki nastane namerno ali iz malomarnosti, saj zavarovanec v vsakem primeru nekaj plača. Odstotek škode v breme zavarovanca pa pripomore tudi k znižanju premije: čim višjo vsoto morebitne škode si prevzame zavarovanec, tem nižja bo premija.

V nedeljo odprtje obnovljene Franje

IDRIJA — Po skoraj poldrugem letu, od kar je zemeljski usad delno zasul in delno močno poškodoval barake partizanske bolnice Franje, bo ta zgodovinski objekt slovenskega narodnoosvobodilnega boja v nedeljo, 10. junija, ponovno odprt za javnost.

K obnovi so navdušeno prispevali tudi Slovenci v Italiji. S prispevkom ustanov in tisočih posameznikov je bilo nabranih nekaj več kot 60 milijonov lir. Glavni del te vsote je bil že prenešen na tekoči račun Odbora za obnovo Franje.

Slovesno odprtje bolnice bo zato praznik tudi za Slovence v Italiji in za vse tiste, ki jim ideali boja za osvoboditev še veliki pomenijo. Prav zato Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenskih športnih društev pozivata vse člane, da se množično udeležijo nedeljske svečanosti.

Za to priložnost bodo na razpolago tudi avtobusi. Prijave sprejemata obe zvezi vsak dan od 9. do 12. ure tudi po telefonu. Interesenti lahko telefonirajo na sedež ZSKD (040-767303) in ZSSDI (040-767304). Podrobnejše informacije bomo vsekakor še objavili

Danes in jutri glasovanje o lovu in pesticidih

TRST — Italijanski državljani bodo morali danes in jutri na volišča, da se izrečejo o treh referendumi, ki so jih predlagali naravovarstveniki, njihove organizacije in nekatere stranke. Dva referenduma zadevata lov (in sicer pravico lovca, da stopi na tuja zemljišča prvi, živalske vrste, ki jih lovec lahko upleni in obdobje lova drugi), tretji pa uporabo kemikalij v kmetijstvu, pravzaprav pristojnost ministrstva za zdravstvo, da določi dopustno količino kemikalij v pridelkih.

Kdor želi, da se iz zakonov črta predlagani odstavek, mora glasovati DA, kdor tega ne želi, mora na glasovnici prečrtati NE. Volišča bodo odprta danes ves dan do 22. ure, jutri pa do 14. ure. Kot pri upravnih in političnih volitvah mora imeti volilni upravičenec s seboj volilno potrdilo in veljaven dokument, če nima dokumenta pa lahko voli, če ga prepozna kdo od volilne komisije ali volilni upravičenec, ki je že glasoval. Kdor morebiti ni dobil volilnega potrdila ga lahko dvigne v občinskih volilnih uradih.

Volilna kampanja za te referendume je bila zelo mlačna, saj se stranke z izjemo zadnjih dni niso angažirale v kampanji. Šele v zadnjih dneh so se opredelile do glasovanja. Komunisti, socialisti, zeleni, proletarska demokracija, radikalci in neodvisna levica priporočajo volilcem, naj na vseh treh referendumi volijo DA. Ostale stranke pa so v glavnem prepustile svojim volilcem, da se izrečejo po lastni vesti.

Sicer pa smo bili v teh dneh priča drugačnemu spopadu, ki zadeva udeležbo na referendumu. Lovske organizacije in nekatere kmečke organizacije so priporočile svojim članom, naj se glasovanja ne udeležijo, da bi na ta način razveljavili referendum. Naravovarstveniki in stranke pa opozarjajo ljudi na nevarnost absenzizma.

Referendum je eno od sredstev demokracije, saj daje možnost ljudem, da neposredno izražajo svojo voljo. Tudi zaradi tega je prav, da volilni upravičenci izkoristijo to pravico. Z absenzizmom bi le načeli enega od temeljev, na katerih sloni italijanska demokratična ureditev.

V Čedadu in v Passarianu bo odprta do konca septembra Predsednik senata Spadolini odprl razstavo o Langobardih

ČEDAD — Predsednik rimskega senata Giovanni Spadolini se je v svojem včerajšnjem govoru na otvoritvi razstave o Langobardih v Čedadu dotaknil nekaterih zgodovinskih aspektov naseljevanja tujih narodov na apeninskem polotoku ter ob koncu vse skupaj povezal z nekaterimi današnjimi vprašanji enotne italijanske države. Spadolini je danes politik, nikdar pa ne pozabi na svojo preteklost novinarja in zgodovinarja. Znani sta njegovo zanimanje za vprašanja italijanskega risorgimenta in tudi njegovo politično gledanje na to časovno razdobje. Včeraj se je v Čedadu dotaknil vprašanj naselitve tujih narodov na apeninskem polotoku v času, ko se je rimsko cesarstvo rušilo. Omenil je nekatere italijanske mislece iz prejšnjega stoletja, ki so ocenjevali Langobarde in druge "barbare", ni se želel opredeliti za ene ali druge. Poudaril je, da so se Langobardi, germanski narod, ki so dve stoletji vojaško gospodovali na skoro vsem apeninskem polotoku, pustili kulturno podvreči prvotnim rimsko-latinskim naseljenjem, sprejeli njihov jezik in običaje. Ob koncu je Spadolini, očitno misleč na uspeh Lombardske in drugih deželnih lig na zadnjih upravnih volitvah, dejal, da si želi enotno Italijo iz časov risorgimenta, in da si želi tudi, da bi sedanja generacija Italijo izročila naslednikom neupoštevaje vse obnavljajoče se lokalizme in separatizme.

Pred Spadoliniem so govorili čedajski župan Pascolini, ki je poudaril, da je bil Čedad sedež prvega langobardskega vojvodstva na italijanski strani Alp, ki se je tu ohranilo kar dve stoletji, minister za kulturne dobrine Facchiano in predsednik deželne vlade Biasutti. Slednji je dejal, da pomeni razstava o Langobardih ovrednotenje Čedada in vse Furlanije, ter izrazil željo, da bi se v tem mestu v prihodnje prirejali kulturni posveti.

Gostje so si zatem ogledali razstavo v arheološkem muzeju, v palači na glavnem trgu, kjer so nekoč domovali beneški providurji. Na palači so, poleg italijanske in deželnih ter občinskih zastav, še zastave držav, v katerih so se Langobardi ustavili, in sicer Jugoslavije, Madžarske, Češkoslovaške in Avstrije.

Uro kasneje je bila uradna otvoritev dela razstave v Vili Manin v Passarianu. Medtem ko so gostje peljali iz Čedada do Passariana s svojimi vozili (zaradi gostega sobotnega prometa je vožnja trajala skoraj eno

uro), sta Spadolini in Biasutti prišla z vojaškim helikopterjem. Tu jih je pozdravil domači župan Donada, zatem so si gostje ogledali razstavo v sobah nekdanje doževske palače.

Razstava o Langobardih bo odprta do konca septembra. Ker vnaprej lahko povemo, da so, v obeh razstavnih palačah v Čedadu in Passarianu odprli tudi prodajne prostore obrtnih izdelkov. Gre za izdelke približno šestdesetih obrtnikov iz vse naše dežele, ki so naredili zlate in sprebrne predmete, krožnike, lutke, tekstilne izdelke in še marsikaj drugega. Vse je narejeno po langobardskih vzorcih. V glavnem gre za izdelke, ki smo jih pred meseci že videli na razstavi obrti v Čedadu, kamor je Deželna zveza za razvoj obrti ESA povabila obrtnike, naj kaj pripravijo po langobardskih vzorcih. Cene izdelkov niso visoke, obrtniki so prepričani, da bodo ti šli dobro v promet.

Razstava je torej razdeljena v dve. Ker so ob koncu tedna napovedane večje skupine obiskovalcev, bralcem svetujemo, da si jo ogledajo med tednom, tako da bodo lahko bolje občudovali razstavljene predmete, ki so sem prišli iz številnih muzejev Srednje Evrope in Italije. Najprej si velja ogledati razstavo v Čedadu, zatem tisto v Passarianu. V Čedadu sta prikazana dolga pot Langobardov iz Severne in Srednje Evrope v naše kraje, njihov vstop na italijanska tla in njihovo prvo vojvodstvo v Čedadu, v nekdanji rimski naselbini. Notranjost muzeja je zares lepo urejena, razni predmeti so predstavljeni zelo nazorno, didaktično bi lahko rekli. Tu so v glavnem na ogled eksponati, ki jih stalno hranijo v čedajskem muzeju, kot tudi tisti, ki so jih za to priložnost prinesli iz muzejev desetih dežel Srednje Evrope. Med temi so tudi eksponati iz dveh slovenskih muzejev, Narodnega muzeja iz Ljubljane in Goriskega muzeja v Kromerku. Iz Ljubljane so sem prinesli 29 predmetov. Gre za okrasne in druge predmete grobnice, ki so jo na začetku stoletja odkrili pri Kranju. Tem je treba dodati 8 predmetov iz novogoriškega muzeja. Te so izkopali v grobu na bregu Soče, Na Steni pod Solkanom, na začetku osemdesetih let našega stoletja, ko so zam kopali jarke za plinovod. Dodajmo še, da nekatere teh predmetov iz Slovenije razstavljajo tudi v Vili Manin.

V strokovnem odboru, v katerem je bila vrsta italijanskih znanstvenikov,

so bili tudi tujci. Slovenske je zastopal arheolog dr. Drago Svoljšak, ki sedaj dela v Ljubljani, dolga leta pa je bil v kromberskem muzeju.

V pritličju in prvem nadstropju vile Manin v Passarianu pa so v glavnem razstavljene predmete, ki jih hranijo v petdesetih muzejih širom Italije. To ni nič čudnega, saj so Langobardi na apeninskem polotoku imeli kar 35 vojvodstev. V njihovem boju proti rimskemu cesarstvu so osvojili skoro vse ozemlje današnje Italije. Njihova vojvodstva so bila samostojna, zaradi tega so kasneje tudi razpadla, ker niso tvorili enotne države. V Passarianu vidimo številne predmete iz njihovega vojaškega ter civilnega življenja.

Veliko je tudi dragocenih umetniških predmetov, po vzorcih katerih se že več let zgledujejo izdelovalci zlatih in drugih okrasnih predmetov. Doslej so bile generacije Italijanov v šolah poučene, da so "barbari" uničili cvetočo rimsko kulturo. V resnici pa so ti "barbari" s seboj prinesli visoko kulturo, ki jo danes lahko občudujemo na istem mestu v Vili Manin. To so poudarili sodobni znanstveniki, ki so pripravili razstavo o Langobardih. Treba je pomeniti z grešenim pojmovanjem o neukih "barbarskih" narodih, s katerimi so pitali cele generacije učencev.

Zanimanje za Langobarde je vedno bilo precejšnje, veliko ga je bilo v zadnjem desetletju, potem ko je bilo sklenjeno, da bo njim v čast prirejena sedanja velika razstava, največja kar so jih priredili doslej. Več je bilo strokovnih simpozijev, razstave so v prejšnjih letih bile v Milanu, Meinzu in Parizu. Izdanih je bilo več knjig. Po sedanji razstavi, najbrž že letošnjo jesen, bo v Čedadu veliko mednarodno srečanje zgodovinarjev in drugih strokovnjakov. Na njem bodo skušali povzeti to kar je bilo doslej povedanega o Langobardih.

Kar se nas tiče, najbrž ne bo odveč še enkrat povedati, da je slovenska zgodovina tesno povezana z langobardsko. Za Langobardi, ki so bili vojščaki, so prišli tudi naši slovenski predniki. Niso bili bojno razpoloženi, ukvarjali so se s kmetijstvom. Takrat ko so se Slovenci naselili v naših krajih, so se večje skupine naselile tudi dlje v furlanski in venetski nižini, na kar spominjajo še danes imena več krajev.

MARKO WALTRITSCH

Direktor Luke Koper odgovarja koprskemu županu

Koprsko pristanišče ni v breme občini pač pa je prispevalo k njenemu razvoju

V Primorskem dnevniku dne 27. 5. 1990 je v svojem intervjuju tov. Aurelio Juri ugotovil, da je koprška luka najmanj koprška, da je bolj republiška in državna, čeprav Koper za njo daje največ ter da je zato potrebno nad koprsko luko zagotoviti javni nadzor nad njenim delovanjem.

Žal moram ugotoviti, da najnovejši razmišljanje novega koprškega župana ni novo, saj smo takšnemu razmišljanju bili priča v že preteklosti, ko se je moralo vodstvo luke boriti s koprskimi veljaki in z republiški inštitucijami, ki tudi niso imele posluha za razvoj koprškega pristanišča.

Sprašujem tov. Aurelio Jurija, kaj je tisto, kar Koper daje luki več kot kateremukoli kolektivu v tej občini. Dejstvo, da od koprškega pristanišča in dejavnosti, ki so neposredno povezane s pristaniščem, živi v tej občini okrog 10.000 prebivalcev, dejstvo, da je bila zaradi pristanišča zgrajena železniška proga Kozina-Koper in vpeljan tudi potniški promet, dejstvo, da se tudi zaradi pristanišča v zadnjem času gradijo cestne povezave proti pristanišču, dejstvo, da je Koper dobil pomen širom po svetu zaradi pristanišča ter dejstvo, da se je velik del luške infrastrukture izgradil iz denarja slovenskega gospodarstva, zgovorno kažejo, kaj je luki dala občina in kaj je luka dobila od občine. Načinovanje, da je mesto bilo pogosto podrejeno potrebam luke, ne sloni na argumentih.

Pri vsem tem dosedanjem razvoju smo skrbno pazili, da ne bi prišli v konflikt z mestom in drugimi interesi v občini. Zato smo 1984. leta izdelali posebne urbanistične študije kontaktnih območij s stariim mestnim jedrom in s turističnim Ankaranom. Prostorski del urbanističnega družbenega plana je bil v skupščini občine Koper tudi potrjen.

Zaradi avtobusov in gliserjev kopalci na Punti niso varni

PIRAN — Na prvi pogled se zdi, da na piranski Punti ne bi smeli poznati prometnih zapletov. A ni tako! Pirančani, na primer, že dolgo vztrajajo, da na Punto vsaj poleti ne bi smeli voziti turističnih avtobusov. V praksi je stvar drugačna. Hoteli želijo gosta pripeljati do vrat hotela z avtobusom, zaradi česar se mnogi jezijo, saj bi goste lahko prepegljali tudi na primernejši način. Še bolj se jezijo kopalci in potapljači, ki se radi spuščajo v globine ob tem slikovitem rtu.

Računamo namreč, da bodo plovila spoštovala predpis o 200-metrskem pasu. Na to določilo pa se mnogi lastniki gliserjev in ladij preprosto poživljajo. Prav pri piranski Punti vozijo ponavadi tik ob obali, pa čeprav nad glavami ljubiteljev morskih globin. Mnogi so se že znašli blizu varnih propelejev... Prav tu bodo morali odgovorni organi še bolj poostri nadzor. (BŠ)

S posebnim čutom pri slehernem objektu in terminalu vodimo račune o varstvu okolja in vplivu na okolje.

Lahko s ponosom trdimo, da luka manj obremenjuje okolje, kot to počnejo nekatere industrije v občini, žal nas ugotovitev župana prizadene toliko bolj, ker se moramo ravno v republiki in to z vsakim novim vodstvom pogajati in dokazovati, da se narodnogospodarski učinki luke ne kažejo samo v podjetju, ampak širše v celi republiki.

Dejstvo, da republika v zadnjem obdobju prednostno gradi cestne infrastrukture, ki peljejo mimo koprške luke in jo celo izolirajo, samo kažejo na to, da v republiki ni razdelana strategija pomorske usmeritve in tranzitne vloge Slovenije. Torej smo danes delavci luke ponovno v položaju, ko moramo tako občini, kakor tudi republiki dokazovati interes za obstoj in razvoj slovenskega pristanišča.

Ce res ne obstaja širši interes Slovenije in občine za razvoj luke, potem je odgovornost vodstva luke samo ta, da luški kolektiv posluje uspešno. To pa brez velikih študij pomeni prepoloviti promet in število zaposlenih.

Mogoče je to tisto, kar si tov. Aurelio Juri predstavlja kot nalogo, s katero mora luko podrediti potrebam mesta.

In na koncu. Luka nikoli ni bežala pred javnim nadzorom, kar potrjuje dejstvo, da imamo vsak mesec na obisku na desetine republiških in obalnih inšpektorjev, da smo odprti in vedno pripravljeni sprejeti sredstva javnega obveščanja, da z veseljem pokažemo na svoje pridobitve, pa tudi svojih napak ne skrivamo. Zanima pa nas, v tržnem sistemu, ob neusmiljeni konkurenci, kakšen javni nadzor nad našim delovanjem si predstavlja tov. Aurelio Juri.

Glavni direktor Bruno Korelič

Izvoljen je bil pred nekaj dnevi s podporo velike večine delegatov

Dino Kodarin novi predsednik obalnega IS

KOPER — Novi predsednik izvršnega sveta skupščine Skupnosti obalnih občin je diplomirani pravnik Dino Kodarin, dosedanji vodja obalnih inšpekcijskih služb. Od 21 prisotnih delegatov obalne skupščine je zanj glasovalo 15 delegatov, za predlagane člane obalnega izvršnega sveta pa je glasovalo 16 delegatov. Večina je menila, da je novi predsednik skušal vnesti v obalni izvršni svet kar nekaj svežine, prav tako pa tudi njegov program napoveduje novosti.

Od 11 članov obalnega izvršnega sveta naj bi le štiri te funkcijo opravljali poklicno (predsednik in podpredsednica, direktor geodetske uprave in član, odgovoren za družbene dejavnosti). To pomeni, da sta v tem izvršnem svetu

po novem zaposlena dva delavca manj. Dino Kodarin (ki ga je predlagala ZKS-SDP, sam pa se šteje za strankarsko neopredeljenega) je podaril, da pri izbiri kandidatov ni bila v ospredju strankarska, nacionalna in občinska pripadnost.

V predstavitvi svoje vizije, »videnja« problematike, ki bi se je moral lotiti obalni izvršni svet, je novi predsednik k dosedanjemu delu izvršnega sveta dodal večje skrb za pomorstvo, turizem in kmetijstvo, morje v vseh ozirih, vsestransko sodelovanje s sosednjimi in drugimi regijami in uveljavitev kulturne in ekonomske identitete omenjenih krajev. Prav zato je vplel tudi nekatera nova področja dela izvršnega sveta. (BŠ)

Na predlog odbornika za industrijo Ferruccia Sara

Gorska področja: prispevek Dežele za 9 novih industrijskih obratov

TRST — Na predlog deželnega odbornika za industrijo Ferruccia Sara je deželni odbor včeraj nakazal 13 milijard lir prispevkov za nove industrijske pobude v goratih področjih. Prispevke je dodelil na osnovi zakona, ki predvideva specifične posege v korist gorskih področij. Po oceni odbornika Sara je nakazilo dokaz pozitivne vloge načrta za gorata področja, saj so ravno olajšave, ki jih predvideva zakon, priklicale v deželo podjetnike. Nove proizvodne pobude bodo prispevek k revitalizaciji teh nerazvitih območij. Prispevek, ki ga je nakazal deželni odbor, je namenjen 9 novim iniciativam in sicer v občinah Amaro, Meduno, Podbonesec in Villa Santana, za sabo pa bo »povlekel« skupno naložbo 46 milijard lir.

Saro je dodal, da tovrstne prispevke odbor lahko na osnovi zakona podeli industrijskim in storitvenim dejavnostim, ki imajo svojo sedež v gorskih področjih. Predvideni so za nakup ali obnovo proizvodnih hal, za nakup strojev in opreme kot tudi za odkup patentov in proizvodnih tehnologij.

Film o ženskah in odporništvu

VIDEM — V dvorani železničarskega družabnega krožba v Vidmu bo danes dopoldne predpremiere filma italijanskega režiserja Fabia Del Brava »Le ciliege sono mature« (Češnje so dozorele), ki obravnava prispevek italijanskih žensk odporu. Na predpremiere bo prisoten tudi režiser. Predpremiere je organi-

zirala videmska pokrajinska sekcija VZPI-ANPI ob 44. obletnici proglasitve italijanske republike. V tiskovnem poročilu VZPI-ANPI je rečeno, da so kritiki največjih italijanskih časopisov zelo ugodno ocenili Del Brava film. Glasbeno kuliso »Češenj« je pripravil znani italijanski glasbenik Ritz Ortolani.

V torek seja deželnega sveta

TRST — Predsednik Solimbergo je sklical za torek sejo deželnega sveta. Na dnevnem redu seje so odgovori deželnega odbora na razna vprašanja svetovalcev in razprava o spremembah deželnega proračuna za tekoče leto in večletnega deželnega proračuna za obdobje 1990-92. Predvidena je tudi razprava o vsedravnem zakonu, s katerim bi spremenili člen 49 deželnega statuta.

Med odgovori, ki jih bo dal deželni odbor velja omeniti odgovora odbornika Angelija svetovalcu Budinu (KPI) o metanizaciji Vzhodnega Krasa.

Mednarodna okrogla miza v prostorih PK Sirena

Jadransko morje je skupno bogastvo zato ga s skupnimi močmi očuvajmo

»Jadransko morje je skupno bogastvo; zato ga moramo čuvati, moramo se boriti proti njegovi onesnaženosti, moramo storiti vse, da bo morje čim bolj čisto, čim bolj v korist vseh, ki ob njem živijo, pa tudi tistih, ki prihajajo iz oddaljenih dežel z željo, da ob njem preživijo nekaj lepih dni.«

V teh nekaj besedah je strnjena ena glavnih misli, ki so jo - vsak seveda na svoj način in s svojimi argumenti - razvili na petkovem večeru v prostorih Pomorskega kluba Sirena v Barokovljah strokovnjaki, ki so zastopali Svetovni sklad za zaščito okolja WWF, pa še krajevni upravitelji in strokovnjaki iz Italije, Jugoslavije in Avstrije, ki so s svojimi referati, pa tudi s pomočjo številnih diapozitivov, prikazali pereče probleme onesnaženosti Jadranskega morja.

Da je pojav onesnaženja morja, kot tudi nevarnost, da se tudi v letošnji poletni sezoni spet pojavi cvetenje alg, močno občuten, je pokazala velika udeležba strokovnjakov, ki so nastopili pri skupni okrogli mizi, kot tudi lepo število poslušalcev, ki so pozorno spremljali razne posege v dvorani pomorskega kluba Sirena, ki je bil gostitelj tega pomembnega srečanja. Prav v imenu Sirene je navzoče podpravljal predsednik Edi Filipčič, ki je tudi začel skupni razgovor o problemu, ki zanima in zaskrblja prebivalstvo dežele FJK, predvsem krajev, ki leže ob morju, ki pa v enaki meri zaskrblja tudi predstavnike republik Slovenije in Hrvaške, pa tudi Avstrije, ki z navalom svojih turistov gravitira prav na obmorske kraje od Sesslana vse tja do Pulja in Opatije in naprej do Dalmacije.

Že naslov »Jadransko morje - skupno imetje, za katerega moramo vsi skrbeti« je povezoval in usklajeval posege posameznih strokovnjakov: raziskovalca biološke fakultete v Trstu Giorgia Honsella, predstavnice Morske biološke postaje v Portorožu Alenke Malej, biologa na oceanografski ladji Dafne Giuseppa Montanarija, predstavnika Centra za raziskovanje morja v Rovinju Nenada Smotlaka, asistenta na zoološkem inštitutu Dunajske univerze Michaela Stachowitscha in deželnega odbornika za okolje Armanda Angelija. Srečanje je vodil deželni svetovalec Zelenih Andrea Wehrenfennig.

Posege skoraj vseh razpravljalcev so spremljali diapozitivi, ki so nazorno pokazali, kako je bilo videti morje v zadnjih poletnih sezonah, ko so njegovo površje na gosto prekrivale cvetoče alge, kakšni so mikroorganizmi, ki to cvetenje povzročajo in kako poteka proučevanje posameznih vrst alg.

V severnem Jadranu se postavlja kup problemov glede čistoče in neo-

porečnosti morja, je bila glavna ugotovitev. Pojavi alg, njihovo cvetenje, pojavi tudi strupenih alg, ki so se, sicer v manjši meri, pojavile tudi na tem območju Jadrana, sili strokovnjake, da hitijo s svojimi raziskavami. Ljudje hočejo lepo in zdravo morje, ribiči zahtevajo morje, v katerem bodo lahko lovili zdrave ribe ter gojili tudi zdrave vrste raznih školjk.

Položaj postaja v času, ko se pripravljamo na velik pritek turistov, še posebno delikaten in pereč, je bila ugotovitev vseh. Prav gotovo je napačno, je bilo mnenje vseh, da začnemo misliti na morje in na njegovo problematiko v času, ko je pred nami turistična sezona. Danes obstajajo že tehnike in metode, s katerimi je mogoče reševati vprašanje čistoče morja. Treba se je samo lotiti problema pravočasno, ob znanju in izkušnjah različnih strokovnjakov, ki že vrsto let proučujejo razne pojave.

Dežela FJK se je že vključila v razne iniciative za reševanje tega problema, je med drugim povedal deželni odbornik za okolje Angeli, ki je dejal, da je dežela nakazala 100 milijard lir za boj proti onesnaženju morja in za varstvo obale.

Nekateri strokovnjaki, predvsem dr. Smotlak, direktor centra za raziskave morja iz Rovinja, so izrazili svojo zaskrbljenost glede pojavnosti velikih območjih severnega Jadranskega morja, kjer ni v globinah dovolj kisika. Pomanjkanje tega pa spravlja v nevarnost uporabo raznih tehnik za dokončno reševanje problema cvetenja alg.

Srečanje se je zaključilo z ugotovitvijo, da mora biti delo strokovnjakov treh dežel usklajeno, da se morajo med seboj čim pogostejše srečevati, da mora biti prva in glavna misel vseh rešitev Jadranskega morja.

NEVA LUKEŠ
Na sliki (foto Magajna) petkovo srečanje v prostorih PK Sirena.

Observatorij za severni Jadran

Spodbudni rezultati prvih raziskovalnih križarjenj

Kot smo svojčas že poročali, je Observatorij za severni Jadran - ki so ga leta 1985 v okviru skupnosti Alpe-Jadran ustanovile deželi Veneto in Furlanija-Juljska krajina ter republiki Slovenija in Hrvaška - lani začel izvajati raziskovalni projekt, ki ima namen ugotoviti natančne vzroke in območja, na katerih se pojavljajo želatinski agregati, ki so v zadnjih dveh letih prizadeli severni del Jadranskega morja. Projekt je še toliko bolj pomemben, ker do danes še ne obstajajo znanstveno utemeljeni odgovori na številna vprašanja okrog tega pojava, ki je že povzročil veliko gospodarsko škodo, zlasti turističnemu sektorju.

Projekt predvideva istočasna znanstvena križarjenja štirih posebej opremljenih plovil, katerih se udeležujejo številni raziskovalci največjih znanstvenih ustanov iz Veneta, Furlanije-Juljske krajine, Slovenije, Hrvaške in avstrijske Štajerske. Na precej obširnem raziskovalnem območju je okrog 60 postaj, obsega pa tako obalne morske vode kot visokomorski del severnojadranskega bazena. Križarjenja, ki se ponavljajo vsake tri tedne, so se začela konec marca in se bodo končala sredi julija.

Od skupno 60 raziskovalnih postaj jih je kakih 40 merilnih, kjer strokovnjaki ugotavljajo fizikalno-kemijske lastnosti stolpca morske vode, kot so temperatura, slanost, raztopljeni kisik, prozornost, kislost itd. Na ostalih postajah pa strokovnjaki nadzorujejo količino hranilnih snovi v morski vodi in še zlasti morsko vegetacijo in živalstvo. Povrh analizirajo lastnosti vseh organskih in neorganskih snovi v morski vodi ter bakteriološko vsebino, ki omogoča nastajanje organskih snovi. Na teh postajah opravljajo tudi potapljaške odprave, na katerih štejejo in

zbirajo agregate in vlaknaste tvorbe vseh dimenzij, za katere so mnogi strokovnjaki prepričani, da so glavni povzročitelji nastanka želatinskih mas. Ti agregati, po pravilu izredno majhnih dimenzij, so dobro znani in zelo razširjeni v vseh morjih, navadno pa jim pravijo »platonski sneg«.

Tretje raziskovalno križarjenje je bilo od 2. do 11. maja, sedaj pa je v teku že četrto. V prvi polovici maja so raziskovalci ugotovili otoplitev zgornje plasti morja (ki v povprečju ne presega 10 metrov globine), ki je povzročila močnejšo površinsko stratifikacijo na območjih, kjer je večji dotok sladke vode (pri izlivu Soče, Tilmenta in reke Pad). Morsko dno pa je bilo bolj slano in mrzlo, kar je normalna posledica komaj končane zime.

V zahodnem delu raziskovalnega območja so strokovnjaki opazili cvetenje fitoplanktona v površinski plasti, ki je zaradi izliva reke Pad intenzivnejše kot v ostalih predelih bazena. Cvetenje se razteza proti vzhodu vse do 40 kilometrov pred istrsko obalo, na tem območju pa so povrhu izmerili izredno nizko slanost vode, visoko zaščenost s kisikom in zelo motno vodo v površinski plasti. Cvetenje manjše intenzivnosti so raziskovalci ugotovili samo še v Reškem zalivu, medtem ko je bilo v Kvarnerskem zalivu povsem normalno, brez prevlade posebnih planktonskih vrst. Zanimiv je tudi podatek, da se je glede na mesec marec znižala gostota heterotrofskih bakterij.

V Tržaškem zalivu raziskovalci niso ugotovili posebnih anomalij, na splošno pa ugotavljajo, da je zdravstveno stanje voda v severnem Jadranu, zlasti kar zadeva fitoplanktonsko cvetenje, v tem času neprimerno boljše od tistega, ki smo mu bili priče v istem času lani.

Evropa in mladi: našim šolam veliko nagrad

Deželni inštitut za evropske študije je pred časom že trinajstič priredil natečaj za učence in dijake z naslovom »Evropa in mladi«. Natečaja se je udeležilo kar 1034 učencev in dijakov raznih šol, ki so se predstavili s svojimi deli, ki so zajemali splošna vprašanja zadinjevanja Evrope, vprašanje združevanja dveh Nemčij, številne dokumente o tem, kako so ljudje preživljali grozote druge svetovne vojne, vtise o raznih medsebojnih športnih srečanjih v raznih evropskih državah, pa še natečaj za izdelavo posterja in poštne znamke v zvezi s skorajšnjim začetkom svetovnega nogometnega prvenstva.

Podeljevanje nagrad in razstava nagrajenih del sta bila preteklo nedeljo v Pordenonu. O tem, da so

bili med nagrajenci tudi učenci osnovne šole Prežihov Voranc iz Doline smo že poročali v petkovi številki našega dnevnika. Sedaj dopolnjujemo to vest z navedbo preostalih nagrajencev iz tržaških slovenskih šol, ki jih ni bilo malo.

V kategoriji za dijake višjih srednjih šol je prejela nagrado Matejka Grgič, dijakinja 5. razreda višje gimnazije F. Prešeren za svojo analizo glede splošne kulturne vzgoje na osnovi šolske reforme.

Za individualna dela o turizmu in o problemih obeh Nemčij so prejele nagrado Maša Bandelj, Veronika Paulina in Maila Ozbič z liceja France Prešeren.

Med nagrajenci za skupinska dela je prejelo nagrado šest učencev osnovne šole F. S. Finžgar iz

Barkovelj za svojo lepo izvedeno zgodbo v slikah »Golob v mestu«.

Sedem nagrad so nato prejeli še učenci nekaterih osnovnih šol, med katerimi: Igor Martini, Mitja Merlak in Devan Santi, učenci 1., 2. in 3. razreda osnovne šole Prežihov Voranc iz Doline za lepe risbe na temo športa in prijateljstva.

Komisija je želela nagraditi tudi učitelje in profesorje, ki so se skupno s svojimi učenci in dijaki potrudili za uspehe natečaja. Tako sta bili nagrajeni prof. Marija Kacin in Luisa Cenda z gimnazije France Prešeren iz Trsta ter učiteljica Marija Vera Pertot - Poljšak z osnovne šole Fran Saleški Finžgar v Barkovljah in Ester Kočever - Coretti z osnovne šole Prežihov Voranc iz Doline. (nl)

Boris Kobal in Sergej Verč

v satiričnem kabaretu

VSE NAJBOLJŠE, GOSPOD BUBNIČ!

v Kulturnem domu v Trstu:

danes, 3. junija, ob 17. uri (repriza)

Sodelujeta: Alda Sosič in Tatjana Malalan

Kostumi: Giuliana Gerdol □ **Režija:** Marko Sosič

Predprodaja vstopnic pri blagajni Kulturnega doma v Trstu vsak dan od 10. do 12. ure in eno uro pred vsako predstavo.

Metromarket Foto - Optika Vikj - Keramika Ugussi - Il Negoziotto

PD SLOVENEČ BORŠT - ZABREŽEC

VABI V HRIBENCO NA

XX. PRAZNIK VIVA

Danes, 3. junija, ob 17. uri odprtje kioskov, ob 17.30 prihod folklorne skupine in godbe izpred srenjske hiše, nastop folklorne skupine STU LEDI, MePZ SLAVEC-SLOVENEČ, koncert GODBE NA PIHALA IZ NABREŽINE, ob 20.30 ples z ansamblom HAPPY DAY, jutri, 4. junija, ob 20.30 dalje ples z ansamblom HAPPY DAY.

SKLAD MITJA ČUK

VABI "PRIDE, GRJEMO NA TABR..."

z ljudsko pesmijo od Istre do Režije nastopajo:

ŽPZ in plesalci STU LEDI

z ljudskimi igrkami se bodo zabavali tudi vaši malčki...

Pred cerkvijo na Repentabru v nedeljo, 10. t. m., od 17. ure dalje. (v primeru slabega vremena bo prireditev v dvorani na Colu)

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ulica sv. Frančiška 20/II

in DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV

vabita v torek, 5. junija 1990, ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano na predavanju ob zadnjih primerih antisemitizma v svetu in pri nas

JUDJE NA SLOVENSKEM

Predaval bo slovenski publicist **Mladen Švarc**, predavatelj bo predstavil **Filip Fischer**.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu

Odsek za zgodovino

vabi na predstavitev knjige
Drago Žerjal

Spomini in razlage o protifašističnem boju primorske mladine med vojnama

Sodelovala bosta:

Jože Pirjevec in Branko Marušič.
Trst, Narodna in študijska knjižnica, Ul. sv. Frančiška 20
v četrtek, 7. junija, ob 18.30

Duhovnik FRANC HUSU

je na Proseku v nedeljo, 20. maja, slavil 50 let mašniškega delovanja.

Iskreno se zahvaljuje vsem vaščanom, prijateljem, darovalcem cvetja in daril, ki so tako lepo počastili njegov jubilej.

V Gallusovi dvorani pod vodstvom Aleksandre Pertot

Lep krstni nastop prenovljenega otroškega zbora Glasbene matice

Otroško petje v okviru Glasbene matice in njene šole je ponovno oživel z nastopom novega otroškega zbora, ki se je pod vodstvom nove pevovodkinje Aleksandre Pertot v prejšnjih dneh prvič javno predstavil v Gallusovi dvorani Glasbene matice. Res je malih pevcev bilo samo 16, toda zaenkrat je bistveno, da je z njihovim nastopom prekinjen že kar prevelik presedeček od takrat, ko smo se še postavljali z mnogo bolj številnim zborom. A če smemo soditi po njegovem prvem nastopu, moramo tudi ugotoviti, da je Aleksandra Pertot delo dobro zastavila, saj je v razmerno kratkem času pripravila svoje malčke tako dobro, da je njihov nastop predstavljal tudi v tem oziru prijetno presenečenje. Očitno je, da zna pevovodkinja ustvariti pri otrocih pravičen odnos do petja, da jih zna navdušiti in prenesti nanje tudi nekaj tistega lastnega temperamenta, s katerim dosega zavidljive uspehe tudi z odraslimi zbori.

Za svoj prvi nastop je Otroški pevski zbor Glasbene matice pripravil enajst pesmi, pri klavirju pa ga je spremljala Beatrice Zonta. Spored je začel s pesmico Janeza Kuharja Nesreča, sledila ji je Bachova Dudaš in nato Božična po ruski narodni. Sledili sta spet dve Kuharjevi, Vesele maske in Tri srečanja, potem Haydnova Ne jokaj sestra in dve Mozartovi, Majška pesem in Mojster Jaka, za konec pa še tri narodne, Barčica po morju plava, Na planinah sončece sije in Ciganček. Zadnje štiri je zborček zapel dvoglasno.

Mali pevci zaslužijo, skupno seveda s svojo pevovodkinjo, res pohvalo, saj so se vseh pesmic lotili ne le pogumno in prikupno, pač pa tudi glasovno čisto in njihovi vsebini primerno. Upati smemo le, da se bo zborček šte-

vilčno vsaj podvojil in s tem tudi zvočno okrepil. Gotovo je to želja tudi vseh tistih, v glavnem mladih mamic, ki so se v lepem številu udeležili njegovega krstnega javnega nastopa v Gallusovi dvorani in ga tudi obilno nagradili z aplavzom.

Kdor je zamudil prvo priložnost, da mu prisluhne, ga bo lahko slišal 15. t. m. v Šklednju. (jk)

Predsinočni koncert v Slivnem

Ubrano petje devinskih zborov

Na čudovitem kraškem borjaču pri Terčonovih (Pričevih) v Slivnem so predsinočnim priredili skupen koncert ob zaključku sezone Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin. Zbor sta se pod vodstvom Iva Kralja in Hermana Antoniča predstavila vsak z osmimi pesmi ter navdušila številne poslušalce s svojim ubranim petjem, kakor tudi z njima lastno človeško toplino.

Spored pevskega večera je povezoval Gregor Pertot, uvodoma pa sta občinstvo nagovorila Vida Legiša-Ušaj in Marko Tavčar. Med drugim sta spomnila, da Fantje izpod Grmade stopajo zdaj v 25. leto delovanja. Dekliški zbor Devin pa v dvajseto. Opozorila sta tudi na pomembno poslanstvo, ki sta tudi na opravljanju na širšem kulturnem in narodnostnem področju, ter povabila nove in že zlasti mlade pevce, naj se jima pridružijo.

Večer se je zaključil s prosto družabnostjo in petjem ob dobro založenih mizah. Omenimo naj, da bosta devinska zbor čez dober mesec priredila že tradicionalno pevsko srečanje Pesem v zalivu.

V Nabrežini in Dolini se pogajanja nadaljujejo

Minil je že skoraj mesec dni, odkar so volilci okoliških občin tržaške pokrajine šli na volišča in obnovili občinske svete, od takrat pa sta samo Zgonik in Repentabor dobila novi upravi, v Dolini in v Devinu-Nabrežini pa pogajanja še trajajo, za drugo od omenjenih občin so celo šele v začetni fazi. Zamude v sestavi novih uprav je treba vsaj delno pripisati volilnim izidom, ki so omogočili različne rešitve, glavni vzrok pa gre verjetno iskati v nelahkih odnosih med strankami, še posebno na pokrajinski ravni, se pravi v samem Trstu, ki hoče nočes pogojati tudi politične premike v njegovi okolici.

Načelno se sicer vsi bolj ali manj strinjajo, da je vprašanje krajevnih uprav treba reševati na krajevni ravni, dejansko pa obstajajo tudi nasprotni težnje, po katerih tudi Dolina in Nabrežina sodita v "skupen kotel" tržaške politične dialektike in je torej treba probleme reševati "globalno".

Na krajevni ravni se vsekakor pogajanja nadaljujejo in potekajo, sodeč po uradnih izjavah, v dokaj konstruktivnem vzdušju. To je bil tudi primer zadnjega srečanja med devinsko-nabrežinskima sekcijama KPI in Slovenske skupnosti (na pobudo prve), ki je bilo posvečeno bolj programskim točkam, kot na primer vprašanjem Sesslanskega zaliva, štivanskih papirnice in občinskih storitev. KPI namreč predlaga, da bi najprej obravnavali programske točke in šele na tej osnovi nato sestavljali koalicije. SSK se je strinjala s takim postopkom in zagotovila, da ne postavlja predhodnih zahtev razen te, da se spoštuje volja volilcev. Obe strani sta tudi soglašali v pozitivni oceni dejstva, da so volilci onesposobili poskus, da bi volitve spremenili v etnično konfrontacijo.

S prve seje repentabskega občinskega sveta Colja: Največjo skrb bo uprava posvetila regulacijskemu načrtu

Repentabski občinski upravitelji Pavel Colja (župan), Aleksij Križman (podžupan), Ivan in Aldo Škabar ter Vincenzo Bevilacqua

Repentabski občinski svet je po pričakovanjih v petek zvečer potrdil Pavla Coljo za župana, njegov namestnik bo še dalje Aleksij Križman, v občinski odbor pa so bili potrjeni Ivan in Aldo Škabar ter Vincenzo Bevilacqua. Kot je v umestitvenem govoru poudaril sam Colja bo med potekom mandatne dobe prišlo po vsej verjetnosti do zamenjav ne samo v odboru, ampak tudi pri samem vodenju uprave, ki je od leta 1975 v rokah Napredne liste komunistov, socialistov in neodvisnih levicarjev.

Župan je potrdil pričakovanje, da bo uprava tudi v tej delovni dobi slonela na principu skupnega in sodelovanja, pri čemer je mislil predvsem na odnose s svetovalsko skupino Slovenske skupnosti. Colja je izrekel dobrodošlico štirim novim svetovalcem Napredne liste (Bruni Škabar, Sonji Lazar, Darku Škabarju in Gabrielu Maruceliju) ter novoizvoljenemu svetovalcu SSK Rencu Miliču. Dejal je, da čaka občinski odbor mnogo dela »bodisi zaradi položaja v državi, kjer moralne vrednote močno upadajo, bodisi zaradi

še vedno prisotnega neprijateljskega in celo sovražnega odnosa do slovenske manjšine. Upam, da bo tudi na tem področju končno prišlo do prevlade razuma in strpnosti«. Osnovna skrb uprave bo, kot doslej, namenjena ohranitvi narodnega ravnesja v občini z doslednim izvajanjem dvojezičnosti in z izvajanjem pobud, ki bodo ovenotile slovensko prisotnost v teh krajih. »Z občani italijanske narodnosti moramo gojiti in poglobiti prijateljske odnose ter poiskati nove načine sodelovanja. Zato smatram, da predstavlja prisotnost svetovalca italijanske narodnosti (Marucellija op. ur.) važen korak v to smer,« je še dodal Colja, ki je nato govoril o nekaterih upravnih nalogah odbora. Postavil je v ospredje spremembo regulacijskega načrta, na katerem bo moral sloneti ves bodoči razvoj občine, od kmetijskih dejavnosti, do agroturizma, kamnoseštva, obrtništva do vsestranskih združnih pobud.

Načelnik SSK Emil Guštin je v kratkem posegu poudaril razpoložljivost svoje stranke za sodelovanje z Nap-

redno listo, na splošno pa se je zavzel za politično in upravno sodelovanje vseh strank, ki združujejo Slovence. SSK bo budno nadzorovala delo občinskih upraviteljev, posebno pozornost pa bo posvetila problematiki naše narodnostne skupnosti in doslednemu izvajanju dvojezičnosti. Svetovalska skupina SSK vsekakor upa, da bo imela v bodoče večjo težo pri delovanju občinske uprave.

S. T.

Danes na Trgu Unità letaki glede zaščite

Spričo kvestorjeve prepovedi javnega zborovanja proti odlašanju z zakonitvijo zaščite slovenske manjšine in proti poskusom, da bi z zakonom omejili pravico do rabe slovenskega jezika - piše v tiskovnem sporočilu Sama Pahorja - se je skupina Slovencev in Slovenk odločila, da bo danes od 11.30 do 12.30 na Trgu Unità delila letake v zvezi z vprašanjem zakonske zaščite.

Z županovim odlokom

Gargano novi predsednik Teatra Stabile

Tržaški župan Richetti je včeraj imenoval novega predsednika Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine. Odvetnika Franca Zenarija, ki je to funkcijo prevzel leta 1984 in ki je — delno tudi iz protesta — odstopil na začetku maja, bo odslej nadomeščal notar Arturo Gargano. Po županovem mnenju je Gargano najprimernejša osebnost za to mesto, ker — kot piše v tiskovnem sporočilu — ima velike upravne in finančne sposobnosti ter je tudi s kulturnega vidika zelo razgledan. Gargano, ki je ob poklicu že opravljal druge javne funkcije, se je odločil vsem drugim obveznostim, da bi na najučinkovitejši način opravljal novo težavno nalogo, kakršno nedvomno predstavlja upravljanje Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine.

† Dne 31. maja nas je mirno zapustila naša draga mama, sestra, nona in pranova

Celestina Spangher vd. Briščik

Pokojnico bomo pripeljali iz Sežane. Pogreb bo jutri, 4. t. m., ob 13. uri iz proške cerkve.

Žalostno vest sporočajo sinova Lojzi in Mario ter hčeri Carla in Boža z družinami.

Žalovanju se pridružujejo brat, sestri, vnuki in pravnuki ter vso sorodstvo.

Trst, 3. junija 1990
(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Ob boleči izgubi drage none Celestine izrekamo Magdi in družini občuteno sožalje

koletiv CGR Trst

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Marije Petrinje vd. Umari

se zahvaljujemo vsem, ki ste ji lajšali bolečine zadnjih dni, posebej osebu bolnišnice. Hvala vsem, ki ste počastili njen spomin in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo g. župniku Dušanu Jakominu za občuteno izbrano besedo poslovnega obreda.

SVOJCI

Trst, 3. junija 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Marije Salvi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

SVOJCI

Boljunec, 3. junija 1990

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Marije Primožič vd. Gombač

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti. Posebna zahvala patru Bogomirju in darovalcem cvetja.

SVOJCI

Oreh, Črni kal, 3. junija 1990

1985 1990

Ob 5. obletnici smrti naše drage

Marte Sosič - Danieli

se je vedno spominjajo

mož Celestin, sin Edi in snaha Neva

Opčine, 3. junija 1990

V četrtek v Ul. Madonnina okrogla miza s prof. Luzzatom

Forum o obnavljanju antisemitizma

Obsodbi antisemitske mržnje, ki se je v zadnjih tednih izrazila z oskrumbo židovskih grobov posebno v Franciji, se je v teh dneh pridružil tudi Forum za konstitucijo. V posebni tiskovni noti izraža veliko zaskrbljenost nad ponovnim izbruhom sovraštva, predvsem pa nad načini, s katerimi nekateri skušajo zabrisati ta zaskrbljujoč pojav.

Forum označuje ozračje, ki se je ustvarilo po številnih oskrumbah židovskih pokopališč, kot poskus »banalizacije sovraštva«, v kolikor so nekateri predstavljeni fašizem, nacizem in holokavst kot neprijetne spodsrljaje in detajle evropske zgodovine. Zato pa Forum poudarja nujno po ponovni uveljavitvi vrednot sožitja in spoštova-

nja posameznih skupnosti proti vsaki obliki rasizma, egocentrizma in nestrpnosti.

V tem okviru pa bi se morala tudi levica zamisliti nad lastno kulturno politiko in odnosu do številnih nerešenih vprašanj, ki jih postavlja »židovski problem«. Cilj tega pa bi moral biti, piše Forum, da bi uveljavili pravico do različnosti in znak dozorelosti principov tolerance.

Zaradi vsega povedanega in v okviru razprav o kulturi različnosti Forum prireja konferenco o »Levici in židovskem vprašanju: od strpnosti do pravico do različnosti«. Okrogle mize, ki bo v četrtek, 7. junija, ob 17.30 se bo udeležil prof. Amos Luzzato, član skupine, ki se pri osrednjem vodstvu KPI posveča židovskemu vprašanju v Italiji. Konferenca bo v dvorani v Ul. Madonnina 19.

Konec tedna v Trstu mednarodni simpozij

O vlogi ombudsmana

Konec tedna, točneje v petek in v soboto, bo v Trstu zanimiv mednarodni simpozij o varstvu državljanov ter o vlogi ombudsmana (javnega pravobranilca) in sodnika miru, ki ga prireja Evropski inštitut ombudsmana in dežele Furlanija-Juljska krajina, Lombardija in Tridentinsko-Zgornje Poadižje. Posvet se bo začel v petek ob 9. uri na Pomorski postaji in se ga bodo udeležili strokovnjaki iz Italije, Francije, Avstrije, Švice in ZRN. Govor bo o Evropskem sodišču za človekove pravice, o poravnalnem sodniku in sodniku miru, o ombudsmanovih pristojnostih. Na simpoziju pa bodo poročali tudi o izkušnjah ombudsmana v nekaterih evropskih državah. V soboto se bo razprava osredotočila na perspektive Inštituta ombudsmana, ki ima sedež v Strasbourg, v Evropi. Simpozij bo večjezičen in bodo poročila prevajali simultano v nemščino, madžarščino, slovenščino in srbo-hrvaščino.

Pri spremljanju poštne kombija agenti ranjeni v prometni nesreči

V katinarski bolnišnici so včeraj ponudili prvo pomoč dvema agentoma poštne policije, ki sta se ranila med opravljanjem svoje službene dolžnosti, in sicer med spremljanjem poštne kombija, medtem ko so tretjemu nudili zdravniško pomoč v tržaški bolnišnici.

Agenti pa se niso ranili med roparskim napadom, kot bi si lahko kdo predstavljal, pač pa v običajni prometni nesreči. Na Obalni cesti pri križišču za Križ so agenti z avtomobilom trčili namreč prav v kombi, ki so ga spremljali. Za nesrečo naj bi bil sicer odgovoren nek tretji avtomobil, ki je skušal prehiteti kombi in ki ga niso prepoznali. Agenti se vsekakor niso huje ranili in bodo okrevali že v 10 dneh, saj so si zvilili samo vratno vretence. Zaradi tega so jim včeraj v bolnišnici nudili samo prvo pomoč.

Po glasnem in divjem prepiru z ženo je mož poskusil narediti samomor

Prebivalci Ul. Grandi v Naselju sv. Sergija so se včeraj prebudili ob nenavadnem kričanju in tuljenju policijske sirene. V nekem stanovanju sta se zakonca, katerih imen policija ni želela izdati, že pred 8. uro začela strahovito in glasno prepirati. Iz neznanih razlogov je mož celo udaril ženo in jo ranil po rokah in nogah. Zaradi glasnega kričanja so se nekateri sosede ustrašili, da se bo zgodilo najhujše in so zato poklicali policijo. Ko so agenti prihiteli na lice mesta, pa je bilo prepira že konec. Dospeli pa so pravočasno, da so možu preprečili, da naredi samomor. Iz besa ali iz obupa (ko je videl, da žena krvavi, se je verjetno ustrašil) se je možki namreč zakadil na balkon, da bi se vrgel na cesto (zakonca stanujeta v tretjem nadstropju). Agentom je torej uspelo pomiriti moža, ženo pa so izročili zdravniški negi. Zaradi ran na levi roki in desni nogi se bo morala zdraviti sedem dni.

Zaradi napake tržaškega državnega pravdnštva je bil tri mesece več v zaporu

Francoski milijarder ni vpleten v promet z mamili

Francosko-libanonski milijarder Anthony Tannouri, ki je že večkrat končal v beležke tržaških sodnih kronistov kljub temu da se ni nikoli pojavil v Trstu, naj ne bi bil vpleten v mednarodni promet z mamili, o katerem vodi preiskavo tržaško državno pravdnštvo. Tržaško pravdnštvo, ki je že več časa od tega zahtevalo Tannourijevo izločitev iz Francije (kjer je bil zaprt zaradi velike goljufije v škodo švicarske družbe Sasea), naj bi namreč njegovo ime zamenjalo z imenom libanonskega državljanina Antoina Asada Tannourija. Le-ta naj bi bil namreč pravi posrednik pri organiziranju mednarodne mreže za prekupevanje mamil in ima na svoji vesti že več kaznivih dejanj, kot sta prav prekupevanje z mamili in tihotapljenje hašiša v Italijo (zaradi teh kaznivih dejanj je bil obsojen že 14-krat). A. A. Tannoury sploh ni v sorodstvu z milijarderjem.

Zaradi napake tržaškega sodstva pa je francosko-libanonski milijarder moral ostati v francoskem zaporu Bau-

mettes v Marseillesu tri mesece več, kot bi sicer. Že februarja bi ga francoske oblasti namreč lahko izpustile na svobodo, če ne bi morale obravnavati tržaške zahteve po eks-tradiciji. Beneško državno pravdnštvo je namreč že aprila preklcalo svojo zahtevo po izločitvi, ki jo je poslalo francoskim oblastem v prepričanju, da je Tannouri vpleten v promet z orožjem med Združenimi državami Amerike in Libijo (beneško državno pravdnštvo je namreč prišlo do zaključka, da kaznivo dejanje, ki so ga raziskovali, ne obstaja).

Anthony Tannoury je vsekakor končal v francoske zapore februarja lani zaradi goljufije na račun švicarske družbe Sasea. Le-tej naj bi Tannouri prodal namreč več kot tri milijone delnic tržaške zavarovalnice Generali. Kljub temu da je od švicarske družbe prejel več kot štiri milijarde lir, pa ji ni nikoli izročil obljubljenih delnic.

V Devinu mednarodni posvet o nadziranju poslovanja družb

Jutri in v torek bo na Devinskem gradu mednarodni posvet z naslovom »Nadzor nad družbami v viziji evropskih smernic: izkušnje in perspektive«, ki ga prireja Odsek za podjetniško ekonomijo in tehniko pri Univerzi v Trstu oziroma v njegovem okviru delujoča Visoka šola za upravljanje in nadzorovanje podjetij v Gorici. Namen tega strokovnega srečanja na mednarodni ravni je poglobiti vprašanja nadzorovanja družb z analiziranjem problemov in oblikovanjem smernic, po katerih bi stekla skupna akcija za korektno izvajanje določil Evropske skupnosti na tem področju.

Prireditelji namreč izhajajo iz ugotovitve, da se Italija ni nikoli odlikovala po hitrem sprejemanju oziroma izvajanju direktiv EGS, zaradi česar je v Bruslju pogosto v zadregi pred ostalimi članicami skupnosti. To se odraža tudi na občutljivem področju industrijske in podjetniške politike, na katero je bila EGS v zadnjem desetletju zelo aktivna, saj je izdala tri specifične direktive, ki zadevajo tisoče podjetij. Prva je iz leta 1978 in zadeva vodenje in objavljane računskih dokumentov delniških družb in družb z omejeno obvezo. Leta 1983 je izdala direktivo, ki določa pripravo poslovnih obračunov za posamezne družbe, leto kasneje pa je z VIII. direktivo določila uskladitev teoretičnega in praktičnega usposabljanja in po-klicne pripravljenosti za nadzornike računskih dokumentov družb.

Gre za vprašanja, ki so še posebno pomembna v perspektivi leta 1992, ko bo veliko evropsko tržišče »preplavilo« sektorje, kot so finančni, industrijski, trgovinski in tudi samo tržišče po-klicev in tako prisililo va evropska podjetja in družbe - ne glede na dimenzije - da postanejo »steklene hiše« z jasnimi in razumljivimi bilancami.

Italija se torej kljub veliki zamudi končno loteva prilagajanja svoje zakonodaje evropskim smernicam in je v ta namen ustanovila posebno komisijo

AGIP
- Devin (sever)
- Devin (juq)

Osnovna šola Oton Župančič obvešča, da bo letos **ZAKLJUČNA PRIREDITEV** v Marijinem domu v soboto, 9. t. m. ob 11. uri. Razstavo ročnih del si boste lahko ogledali v šolskih prostorih v ponedeljek, 11., in torek, 12. t. m.

LOTERIJA

VIKJ 11

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA

optika

Vikj.

kontaktne leče

Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)
TRST Telefon 772996

Danes slavita 40-letnico poroke
DRAGO in JOLANDA PETELIN
Vse najboljše in še veliko let
skupnega življenja jima želijo
Sonja, Maksi in Erdogan

AGENCIJA ZA POSREDOVANJE
AVTOMOBILSKIH DOKUMENTOV

PERIC & C. s.r.l.

Ul. Nazionale 39 — OPČINE (Trst)

vam hitro in zaupno uredi vso dokumentacijo za avtomobile, motorje, čolne in prikolice:

prepise ● registracije ● revizije
● duplikate prometnih in voznških dovoljenj itd.

PRIVATNIK prodaja privatniku 6-sobno prazno stanovanje v bližini postaje, primerno tudi za urade. Dvojni vhod, dvigalo, avtonomna kurjava ter podstrešje. Tel. na št. 422010 ob uri kosila.

Darujte v sklad
Mitje Čuka

IMAM JIH ZA
VSE OKUSE!

Segulin
TRST Ul. Mazzini 51

foto kino
optika
02 333 361

nedeljski televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Nan.: Il sogno dei Novak
7.50 Pravljica: Snežna kraljica
8.40 Risanka: Čebelica Maja
9.15 Dok. oddaja: Kvarkov svet
10.00 Zelena linija
10.30 Ob 44-letnici italijanske republike
11.00 Maša in nabožna oddaja
13.00 Nedeljski tednik
13.30 Dnevnik
13.55 Nedeljska igra: Toto-TV
14.00 Športne vesti
14.10 Film: La figlia di Ryan (dram., VB 1970, r. David Lean, i. Robert Mitchum)
17.20 Variete ob podeljevanju 30. nagrade za TV režijo: Buone vacanze da Milazzo (1. del)
18.25 90. minuta
18.50 Variete: Canzoni e chiacchiere (2. del)
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 TV film: Una casa a Roma (kom., lt. 1988, r. Bruno Cortini, i. Valerie Perrine, 1. del)
ali Variete: Forza Campioni
22.10 Športna nedelja
24.00 Nočni dnevnik
0.10 Podeljevanje nagrade Efebo d'oro 1990

CANALE 5
8.30 Nabožna oddaja
9.15 Nanizanki: L'uomo del mare, 10.00 I Jefferson - Una serata magica
10.30 Rubrike: Il girasole, 11.00 Block-Notes, 12.00 Anteprima
12.30 Variete: Rivediamoli
13.00 Superclassifica Show
14.00 Variete: Paperissima - Errori in tivù (pon.)
16.00 Nanizanka: Giovani avvocati - Il caso Russel
17.00 Variete: Nonsolomoda
17.30 Nanizanka: Ovidio - Rancocchi e altre persone
18.00 Kviza: O.K. Il prezzo è giusto, 19.45 La ruota della fortuna
20.30 TV film: Uccelli di rovo (dram., ZDA 1983, r. Daryl Duke, i. Richard Chamberlain, Sidney Penny, 1. del)
22.30 Variete: Dieci e lode - Izbor tedenskih sporedov
23.15 Variete: Nonsolomoda
23.45 Italija sprašuje
0.45 Nanizanki: La premiata agenzia Whitney - Il pranzo non è gratis, 1.45 Lou Grant - Un omicidio non fa notizia

RAI 2
7.00 Otroški variete: Patatrak, vmes risanke
7.55 Aktualno: Mattina due
10.20 Film: La favola d'amore dell'arciduca (kom., Avstrija 1950, r. Hans Scott Schöbinger, i. Marte Harel, Franz Pfaudler)
12.00 Variete: Ricomincio da Due (vodi Raffaella Carrà)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Rubrika: Nonsolomoda
15.30 Šport: 73. giro (17. etapa)
17.00 Film: Bulli e pupe (glas., ZDA 1955, r. Joseph Mankiewicz, i. Marlon Brando, Jean Simmons)
19.45 Dnevnik
20.00 Šport: Domenica sprint - dogodki in osebnosti
20.40 Film: Il giorno più lungo (vojni, ZDA 1962, r. Ken Annakin, i. Richard Burton, Kenneth Moore)
23.40 Večerni dnevnik in vreme
24.00 Oddaja o židovski kulturi
0.30 Izobraževalna oddaja: Velike kulturne ustanove - Osrednji grafični inštitut (1. del)
1.00 Glasbena oddaja: 25. jazz koncert EBU-UER

RETE 4
8.00 Jutrišnji svet
8.30 Nanizanka: Ironside
9.30 Rubrika: Veliki golf
10.30 Nanizanka: Questa è Hollywood
11.00 Rubrika: Cara TV
11.30 Aktualno: Ciak, 12.20 Regione 4, 12.30 Iz parlamenta, 13.15 O novem TV zakonu
14.15 Variete: Dieci e lode
15.00 Film: Il magnifico avventuriero (pust., ZDA 1945, r. S. Heisler, i. Gary Cooper)
17.00 Variete: Gioca e pasta
17.30 Nanizanka: Come era verde la mia pelle
18.25 Danielin horoskop
18.30 Film: Ho sposato una playmate (kom., ZDA 1984, r. Peter Werner)
20.30 Film: Cielo giallo (vestern, ZDA 1948, r. William Wellman, i. Gregory Peck)
22.25 Aktualno: Deset let Fantafestiva
22.55 Concert v Scali: Gergiev dirigira Čajkovskega
23.55 Horoskop (pon.)
24.00 Film: L'assassino arriva sempre alle dieci (krim., ZDA 1972, r. Lazlo Benedict, i. Trevor Howard)

RAI 3
10.15 Veliki recitali: koncert Luciana Pavarottija v Münchenski Olympia Hall (Rossini, Cilea, Puccini, Verdi, Bixio, De Curtis; flavtis Andrea Griminelli, dir. Emerson Buckley; 1. del)
11.00 Mednarodni teniški turnir Francije Roland Garros (prenos iz Pariza)
14.00 Deželne vesti
14.10 Videosport: teniški turnir Roland Garros (prenos)
18.35 Športna oddaja: Domenica gol
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti in šport
20.00 Nogometne tekme B lige
20.15 Šport: Girosera (vodi Giacomo Santini)
20.30 Film: La donna della domenica (krim., lt. 1975, r. Luigi Comencini, i. Marcello Mastroianni, Jacqueline Bisset)
22.20 Aktualno: Camice bianco - Zgodbe iz sprejemnih oddelkov
22.55 Nočni dnevnik
23.25 Filmske novice
23.35 Deželni nogomet

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja
10.30 Rubrika: Leonardo
11.00 Nanizanka: L'uomo di Singapore
12.00 Rubrika: Viva il mondiale
12.30 Ob nog. prvenstvu
13.00 Tednik: Grand Prix
14.15 Glasba: Be Bop a Lula
15.00 Nan.: Chopper Squad
16.00 Otroška oddaja
18.00 Nan.: Tenente O'Hara
19.00 Risanke
20.30 Nogomet: prijateljska tekma Bari-Milan
22.30 Nogomet pred SP: Jugoslavija-Nizozemska
0.30 Filmske novice
0.40 Nanizanki: Sulle strade della California, 1.40 Chopper Squad

ODEON
7.00 Risanke
8.30 Nanizanki: Captain Nice, 9.30 Quattro in amore
13.00 Rubrika o zdravju
13.30 Branko in zvezde
14.00 Aktualno: USA Today
14.45 Obnova nadaljevanke: Rosa selvaggia

RTV Ljubljana 1
8.45 Video strani
8.55 Otroška matineja: Živ z av, 9.45 nanizanki Poltrona express, 9.55 Noro, norejši, norišnica
10.15 Nad.: Grehi (pon. 5. dela)
11.00 Nanizanka: Alò Alò
11.25 Alpski večer - Bled '90
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Video strani
14.05 Nad.: Formula 1 (Saada-Geoffrion, 8. del)
14.50 Kolo sreče
16.30 Dnevnik in poslovne informacije
16.50 Komorni ansambel Slovenicum
17.10 Film: Malteški sokol (krim., ZDA 1942, r. John Huston, i. Humphrey Bogart, Mary Astor)
18.50 Spored za otroke: Alice in njena družina
19.05 Risanka, Mernik, TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Drama: Brez tretjega (Milan Begović, r. Snježana Tribušon, i. Ksenija Pajić, Ivo Gregurević)
21.10 Zdravo
22.35 Dnevnik in vreme
22.55 Video strani

15.45 Nad.: Colorina
16.45 Obnova nad.: Senora
17.30 Prvak Italija (pon.)
18.30 Hollywood movies
19.00 Filmske novice
19.30 Dok.: Diario di soldati
20.00 Branko in zvezde
20.30 Film: Le avventure di Don Giovanni (kom., ZDA 1949, r. Vincent Sherman, i. Errol Flynn, Viveca Lindfors)
22.30 Film: Una di troppo (krim., lt. 1984, r. Pino Tosini)

TMC
8.30 Risanke: Snack
11.30 Morski športi
12.00 Papežev blagoslov
12.15 Variete Domenica Montecarlo, vmes šport: turnir Roland Garros, (15.00) nogomet ZRN 80-Ostali svet, (17.30) povzetki 73. gira
18.00 Film: Athena e le sette sorelle (glas., ZDA 1954, r. Richard Thorpe, i. Jane Powell, Debbie Reynolds)
20.00 TMC News
20.30 V sodelovanju s CBS
21.30 Film: Caccia alla volpe (kom., lt. 1965, r. Vittorio De Sica, i. Peter Sellers, Britt Ekland)

TV Koper
10.00 Zgodovina športa po želji: Juke box
10.30 Rubrike: Calciomania, 11.30 Veliki tenis, 13.00 Fish Eye
13.45 Tednik o motokrosu: Supercross
14.45 Košarka - prvenstvo NBA
16.15 Tenis: finale turnirja v Ženevi (2)
17.15 Oglejmo si prvake: Golden Juke Box (pon.)
18.50 TVD Novice
19.00 Zgodovina športa po želji: Juke box (pon.)
19.30 Odbojka WL: Francija-Italija (iz Marseillea)
21.30 Rubrika: A tutto campo
22.15 TVD Novice
22.30 Košarka - prvenstvo NBA

RTV Ljubljana 2
10.00 Oddaja za JLA in dokumentarna oddaja Zgodovina aviacije
13.00 Športno popoldne
19.30 Dnevnik
19.55 Nogomet: Jugoslavija-Nizozemska (iz Zagreba)
21.55 Športni pregled
22.25 Satelitski prenos

23.15 Rubrike: Megawatt, 23.30 Golf club
24.00 Film: Carrell agente pericoloso (krim., ZDA 1977, r. Ivan Nagy, i. Don Murray)

TELEFRIULI
10.20 Nan.: L'albero delle mele
11.00 Zelena dežela
12.00 Nanizanka: Famiglia, si fa per dire
12.30 Rubrika: Italia Cinquestelle
13.00 Rubrika z županom
14.30 Variete: Buinesere Friul
16.30 Music box
18.00 Nan.: Love Story
19.00 Športne vesti
19.30 Nan.: I giorni di Brian
20.30 Podelitev nagrade - Cinquestelle
21.00 Film: I racconti romani (kom., lt. 1955, i. v. De Sica, S. Pampanini)
23.00 Športne vesti
24.00 Vesti: News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italija 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dnevnik in šport
20.30 Zadnje vesti in šport

RADIO TRST A
8.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Jutranji koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Glasbeno srečanje otrok: Mali pevci; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.10 Potpuri; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Roman: Prazna ptičnica (C. Kosmač, pon.); 14.38 V studiu z vami: Sergej Verč; 17.00 Šport in glasba; 19.20 Zaključek.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 5.00 Dnevni koledar; 7.00 Kronika in vreme; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Se pomnite tovariši; 9.45 Pesmi boja in dela; 10.05 Nedeljska matineja; 10.30 Nedeljska reportaža; 11.03 Poslušalci čestitajo; 12.00 Na današnji dan; 13.10 Zabavna glasba; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Lojtrca domačih; 17.05 Amaterski zbori pojo; 17.30 Radijska igra; 18.03 Glasbena medigra; 18.30 Priljubljene melodije; 19.35 Lahko noč, otroci!; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15-4.30 Nočni program - glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)
14.30, 17.30 Poročila; 10.30, 19.00 Radijski dnevnik; 10.00 Sosednji kraji in ljudje: pozdrav, na današnji dan, reportaže, intervjuji, zanimivosti; 11.30 Oddaja za kmetovalce: Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 12.45 Zabavna nedeljska oddaja v narečju: Vanka in Tonca; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Nedeljski ritem; 15.30 Radio Koper na obisku; 16.30 Lestvica popevk Radia Koper: Vročih deset; 18.00 Pesem desetletja; 18.30 Humoreska; 19.30 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.30 Nedeljska oddaja; 8.00 Vseradio; 8.25 Pesem tedna; 10.10 Superpass; 10.35 Družinsko veselje; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Najlepših 7; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke in glasba; 14.33 Pesem tedna; 15.00 Glasba, športni dogodki, rezultati in komentarji; 18.30 Najnovejše Long Playing plošče; 19.40 Športni pregled.

RADIO OPČINE
10.30, 14.30, 16.30 Poročila; 10.00 Jutranji val; 13.00 Oddaja odbornikov SKD Tabor in knjižnice Pinka Tomažiča; 15.00 Od nedelje do nedelje; 20.30 Glasba.

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.00 Aktualno: Uno mattina
9.30 Jutranji dnevnik
9.40 Nad.: Chateaufallon
10.40 Kongres o priseljevanju (prenos iz Rima)
11.35 Auditorium
11.55 Vreme in kratke vesti
12.05 Ob nog. prvenstvu: Un mondo nel pallone - Egipt
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Variete: Occhio al bi-glietto
14.10 Oddaja za najmlajše: L'albero azzurro
14.40 Velike razstave
15.30 Ponedeljkov šport
16.00 Mladinska oddaja: Big!
18.00 Kratke vesti in filmi
18.15 Nan.: Cuori senta età
18.40 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 TV film: Una casa a Roma (kom., r. Bruno Cortini, zadnji del)
ali Variete: Alé azzurri
22.50 Dnevnik
23.00 Aktualno: Dentro la giustizia - Prestopki navijačev na stadionu
24.00 Nočni dnevnik
0.15 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

CANALE 5
7.10 Nanizanke: La grande val-lata, 8.00 Una famiglia americana, 9.00 Love Boat, 10.00 I Jefferson
10.30 Kvizi: Casa mia, 12.00 Bis, 12.40 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Gioco delle coppie
15.00 Aktualni oddaji: Agenzia matrimoniale, 15.30 Cerco e offro
16.00 Zdravniški pregled
16.30 Canale 5 za vas
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei 9, 19.45 Tra moglie e marito
20.30 Film: L'anno del dragone (krim., ZDA 1985, r. Michael Cimino, i. Mickey Rourke, John Lone)
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show
1.15 Nanizanka: Lou Grant

RETE 4
8.30 Nanizanka: Ironside
9.30 Nad.: Una vita da vivere, 11.00 Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo

RAI 2
7.00 Otroški variete: Patatrak
8.00 Oddaja za najmlajše: L'albero azzurro
8.30 Risanke
9.00 Rubrika o protestantizmu
9.30 Božanska komedija
9.55 Knjige: Casablanca
10.00 Dok.: Occhio sul mondo
11.00 Nadaljevalni: La torre nera (1. del), 11.55 Capitol
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.50 Diogenes in Gospodarstvo
14.00 Nadaljevalni: Beautiful
14.45 Nan.: Saranno famosi
15.30 73. giro (18. etapa)
17.00 Vesti in Videocomic
18.20 Šport in Casablanca
18.40 Nanizanka: Le strade di San Francisco
19.45 Dnevnik, šport, vreme
20.30 Nanizanka: L'ispettore Derrick
21.35 Aktualno: Mixer
23.00 Večerni dnevnik
23.10 Aktualno: Davide - Padre Turollo, il poeta e la speranza
0.10 Dnevnik in horoskop
0.45 Film: Il bell'Antonio (dram., lt. 1960, r. Mauro Bolognini, i. M. Mastroianni, C. Cardinale)

12.15 Nanizanka: Strega per amore
12.40 Otroška oddaja
13.40 Nadaljevalni: Sentieri, 14.40 Azucena, 15.20 Falcon Crest, 16.30 Veronica, il volto dell'amore, 17.00 Andrea Celeste, 18.10 La valle dei pini, 18.45 General Hospital
19.30 Danielin horoskop
19.35 Nad.: Febbre d'amore
20.30 Aktualno: C'eravamo tanto amati
21.00 Nadaljevalni: Topazio
23.00 O novem TV zakonu
24.00 Horoskop (pon.)
0.05 Film: Oscar insanguinato (krim., VB 1973, r. Douglas Hickox, i. Vincent Price, Diana Rigg)

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja: Caffelette in risanke
8.30 Nan.: SuperVicky, 9.00 Agente Pepper, 10.00 Simon & Simon, 11.00 New York New York, 12.05 Chips, 13.00 Magnum P.I. Vodič za Mundial
14.00 Variete: Smile
14.35 DeeJay Television
15.30 Nanizanka: Tre nipoti e un maggiordomo

RAI 3
9.30 DP v golfu (iz Cervie)
10.00 Dokumentarec: Trento - Sto let sodelovanja
10.30 Šport: SP v smučanju (Passo dello Stelvio) in teniški turnir R. Garros
14.00 Deželne vesti
14.10 Dok.: Dadaumpa
14.30 Videosport: turnir Roland Garros (iz Pariza), bezbol Novara Tosi-Scac Nettuno, univerzitetno prvenstvo v atletiki
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Ponedeljkov deželni šport
20.00 Šport: Girosera
20.15 Variete: Blob. Di tutto di più
20.25 Variete: Prossimamente qui (s P. Chiambrettiem)
20.30 Aktualno: Dan na preturi
21.30 Večerni dnevnik
21.35 Športna oddaja: Proces Mundialu (vodi Aldo Biscardi, 4. del)
23.00 Nočni dnevnik
23.30 Film: Melo (dram., Fr. 1986, r. Alain Resnais, i. Pierre Arditi, Sabine Azéma)

16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanke: Arnold, 18.30 L'incredibile Hulk, 19.30 Denise
20.00 Risanke
20.30 Film: Tobia, il cane più grande che ci sia (kom., ZDA 1974, r. Joseph McGrath, i. Richard Beaumont, Spike Milligan)
22.10 Variete: Mai dire Mundial
23.10 Nanizanka: Starsky and Hutch
0.10 Rock opolnoči: Joe Cocker
1.20 Nanizanki: Sulle strade della California, 2.20 Chopper Squad

ODEON
9.30 Nanizanka: Arthur, re dei britanni
11.30 Igra: La spesa in vacanza
13.00 Otroški variete: Sugar
15.15 Nadaljevalni: Rosa selvaggia, 16.15 Colorina, 17.15 Senora
18.15 Branko in zvezde
18.30 Dokumentarec: Človek in Zemlja
19.00 Filmske novice
19.30 Risanke
20.00 Aktualno: USA Today
20.15 Branko in zvezde
20.30 Film: Gli eroi di Telemark (pust., VB 1965, r. Anthony

TV Ljubljana 1
8.50 Video strani
9.00 Mozaik. Spored za otroke in mlade: Zgodbe, 9.30 Utrip, 9.45 Zrcalo tedna, 10.00 Mladinski pevski festival Celje '89 - Množični koncert
11.00 Video strani
16.25 Video strani
16.35 Mozaik. Zdravo (pon.)
18.00 Dnevnik in poslovne informacije
18.10 Mozaik. Utrip, 18.25 Zrcalo tedna (pon.)
18.40 Spored za otroke in mlade: Radovedni taček - Maska, 18.55 Alica v deželi risb
19.10 Risanke in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.00 Drama: Adagio (L. Kaštelan, r. Eduard Galič, i. Zoja Odak, Alma Prica)
21.20 Rubrika o kulturi: Osmi dan
22.05 Dnevnik in vreme
22.30 Poletna noč, vmes nan. Murphy Brown, 23.00 informativna oddaja za goste iz tujine, 23.05 nad. Gde je Bourne? (1. del), 23.55 nan. Črni gad

23.00 Mann, i. Kirk Douglas, Richard Harris)
23.00 Dok.: Diario di soldati
23.30 Film: Ork (srh., 1988, r. John Carl Buechler, i. Deborah Mallowney)

TMC
8.30 Nanizanki: Il calabrone verde, 9.00 Provaci ancora Lenny, 9.30 Flamingo Road
10.30 Nad.: Gabriela
11.30 Rubrika: Ženska TV
12.30 Nanizanka: Ancora tu
13.00 Športne vesti
13.15 Variete: Alé, oh-oh
13.30 Dnevnik
14.00 Dok.: Natura amica
14.30 Nanizanka: Il giudice
15.00 Teniški turnir Roland Garros (iz Pariza)
18.00 Nanizanka: Autostop per il cielo
19.00 Aktualno: Mondialissimo
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: La morte invisibile (dram., ZDA 1981, r. Roger Young, i. Ron Howard, Art Carney)
22.20 Variete: Ladies & Gentlemen
23.00 Šport: 73. giro, teniški turnir Roland Garros

TV Koper
13.45 Oddaja o športu: A tutto campo
14.30 Košarka - prvenstvo NBA
16.45 Rubrika: Veliki tenis
18.15 Pregled zvezdega športar: 6. krog
18.50 TVD Novice
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stiščice
20.00 Informativna oddaja italijanske manjšine v Jugoslaviji
20.30 Oglejmo si prvake: Golden Juke Box
22.00 TVD Novice
22.15 Boks: srečanja Damianija in Stecce (posnetki)
23.15 Odbojka: Francija-Italija

TV Ljubljana 2
17.00 Satelitski prenos
19.00 Dok.: Park Maksimir
19.30 Dnevnik
20.00 Žarišče
20.30 Dok.: Po sledeh napredka
20.55 Oddaja o športu: Sedma steza
21.10 Portret Ivana Jermana
22.05 Zabava vas Halid Bešlić s prijatelji
22.50 Satelitski prenos

TELEFRIULI
11.30 Nanizanki: L'albero delle mele, 12.00 Famiglia, si fa per dire
12.30 Dokumentarec: Alle sorgenti del suono
13.00 Nanizanki: After Mash, 13.30 Love Story
15.30 Music box
17.15 Nadaljevalni: Passioni, 18.00 Cristal
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
19.40 Rubrika: Friuli Mondiale
20.10 Nanizanke: L'artigiano del drago, 20.30 Sapere di gloria, 21.30 I giorni di Brian, 22.30 Il brivido e l'avventura
23.00 Nočne vesti
23.30 Rubrika: Friuli Mondiale
0.10 Vesti: News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italija 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi
23.45 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00, 23.00 Poročila; 7.30 Pravljica, Dobro jutro po naše; 8.10 Cetrtkova srečanja; 8.40 Country-club; 9.05 Ne vse, toda o vsem; 9.10 Lahka glasba; 9.4

Slovesnost tokrat tudi v znamenju Mundiala V Krminu predstavili Vino miru 7500 steklenic z umetniško nalepko

V znamenju bližajočega se svetovnega nogometnega prvenstva se je včeraj dopoldne v Krminu, v tamkajšnji zadružni kleti, odvijala pomembna slovesnost. Petič so predstavili Vino miru, žlahtno kapljico, ki jo je krminska klet pridelala v vinogradu, v katerem je zasejanih 400 vrst trsov iz celega sveta. Z vinom so napolnili 7.500 steklenic, ki jih bodo s pomočjo letalske družbe Alitalia poslali vsem državnim poglavarjem in s tem potrdili željo krminskih vinogradnikov po utrjevanju prijateljstva in sodelovanju med narodi.

Tudi letošnje Vino miru je, tako kakor vse dosedanje pobude, tesno povezano z umetnostjo. Trije svetovno znani umetniki so namreč pripravili osnutke nalepk (na sliki), kar daje steklenicam tudi posebno privlačno, lahko bi rekli enkratno podobo.

Ob tej priložnosti so se vabilu krminske zadružne kleti odzvali Italijan Giacomo Manzù, umetnik iz ZDA Nam June Paik ter češkoslovaški slikar Milan Križak. To je prvič, da umetnik iz vzhodne Evrope sodeluje pri tej pobudi. Dokaz in potrditev več, o pozitivnih premikih v vzhodni Evropi.

Novost letošnje izvedbe Vina miru je povezana z mundialom. Na včerajšnji slovesnosti, ob velikem številu domačinov in gostov, so bili prisotni tudi člani španske državne reprezentance. »Rdeče furije«, ki bodo sodelovale na videmskem kvalifikacijskem delu, so namreč simbolično v svet odposlale pošiljko Vina miru.

Prireditve v Krminski zadružni kleti je bila združena s kulturnim sporedom, ki so ga izoblikovali člani mešanega zbora Fratellanza z Reke, ženski sestet Luka, prav tako z Reke, tržiški zbor Sant'Ambrogio ter godbe na pihala iz Mariana, Krmina in Turjaka.

Iz govorov predstavnikov oblasti je prišel do izraza vsebinski trenutek te pobude, ki je že od vsega začetka potrdila željo ljudi teh krajev, da bi ob najbolj odprti meji v Evropi tudi ob pomoči vina prispevali k zblizovanju med narodi. Želja pa je, tako je bilo rečeno včeraj v Krminu, da

bi zamisel zadružne kleti dobila še večjo odzivnost. Prisotnost izredno velikega števila ljudi, številnih novinarjev in sama kakovost predstavljenih vin zagotavljajo, da je zamisel Vina miru naletela na rodovitna tla in da bo iz te trte nastala posebna, žlahtna kapljica.

Na društvenem sedežu v Podgori Proslava ob 15-letnici zbora Andrej Paglavec

Pred petnajstimi leti je nastal moški pevski zbor A. Paglavca. Takrat so se v Podgori pripravljali na odkritje partizanskega spomenika. Spomenik stoji, zbor, ki ga vodi Marjan Ciglič pa še zmeraj poje.

Podgorci bodo danes popoldne, skupaj s člani pevskega zbora, obeležili petnajstletnico delovanja.

Ob 17. uri vabijo na društveni sedež, kjer bodo nastopili recitatorji, otroški pevski zbor iz Podgore, mešani pevski zbor, gosti z Reke in Nove Gorice ter, seveda, slavljenci.

Priložnostni nagovor bo imel Janez Povše.

Obeta se torej lepa prireditve, na odprtem, na dvorišču društvenega sedeža. Če bo vreme ponagajalo pa bodo program izvedli v bližnji športni palači.

Romarski dom na Višarjah

Na Višarjah, tej znani romarski gori, nastaja romarski dom Srečavanja. Gre za pobudo odbora, ki je na Višarjah odkupil hišo, katere formalen lastnik bo zadruga, člani zadruga pa Slovenci iz zamejstva, izseljenstva in domovine.

Hiša na Višarjah naj bi bila še eno slovensko okno v svet, kar je posebej pomembno prav v tej naši Kanalski dolini, kjer se srečavajo slovanski, germanski in romanski narodi.

Glavni problem je v tem trenutku, kakor piše v imenu pobudnikov, duhovnik Vinko Žakelj, zbrati dovolj denarnih sredstev in izplačati dosedanjega lastnika in stroške v zvezi s prenosom lastnine. To obveznost bo treba poravnati do konca leta in bo znašala okrog 250 milijonov lir.

Denarne prispevke lahko nakažete na tekoči račun pri Kmečki banki, račun št. 44490. Za druga pojasnila pa je na razpolago prof. Kranner (tel. 530924).

prispevki

Prvoobhajanci Alex, Eva, Igor, Katari in Neva iz Števerjana darujejo 200 tisoč lir za Sklad Mitja Čuk.

Vence in Ani Tabaj darujeta 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrežu.

Namesto cvetja na grob Radota Faganela darujejo Danilo, Edvin in Leda z družinami 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrežu in 50 tisoč lir za pevski zbor Oton Župančič.

Namesto cvetja na grob Radota Faganela daruje družina Tkalič Milče 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrežu.

V počastitev spomina na moža Radota Faganela daruje žena Nives 100 tisoč lir za mešan pevski zbor O. Župančič.

V počastitev spomina na Radota Faganela darujeta družini Faganel in Rijavec Dolfo 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Štandrežu.

Nerešen spor med sindikati in ravnateljstvom ladjedelnice

Sindikalni spor med ravnateljstvom Fincantieri in sindikalnimi predstavniki zvez Fim in Fiom se nadaljuje. Vse bližja pa je ob tem nevarnost, da podjetje ne bo uspelo spoštovati roka za izročitev ladje Crown Princess, kar bi se moralo zgoditi do konca meseca. Na skupščinah, ki so bile v četrtek v vseh obratih, so delavci ladjedelnice zavrnili predloge ravnateljstva in potrdili še naprej blokado nadurnega dela in napovedali štiriurno stavko, ki naj se izvede do 14. junija.

V osnovi spora je vrsta zahtev, ki so jih postavili delavci, preko svojih sindikalnih predstavnikov, in ki se nanašajo na produktivnost, na preureditev plačilnih razredov, na odpravo dopolnilne blagajne. V ospredju so seveda tudi vprašanja nove kolektivne delovne pogodbe.

Odnosi so se torej vnovič zaostriili, tudi zaradi tega, ker so predstavniki

sindikatom zavrnili predlog, da naj bi zamude glede dokončanja ladje, nadoknadili s sobotnim delom.

Poskus posredovanja, za doseg kompromisne rešitve, je te dni napravil goriške prefekt, ki je za torek, 5. t. m., dal pobudo za sestanek med predstavniki sindikatov in podjetja.

Da delavci mislijo resno, je mogoče sklepati tudi včerajšnji sindikalni akciji, ko so pred vhom izvedli zborovanje in nadzorovali vstop, oziroma izstop iz podjetja.

■ Od včeraj je na razpolago občinstvu odkriti bazen na Rojcah. Odprt bo do 2. septembra. V juniju je bazen odprt od 13. do 19. ure, ob delavnikih, in od 10. do 19. ure ob praznikih in sobotah. V juliju bo odprt vse dni do 20. ure. Prav tako tudi v avgustu, ko bo tako ob delavnikih, kakor ob praznikih, odprt od 10. do 20. ure.

Na startu avtorallyja ARGOŠ se je predstavilo dvajset ekip

Dvajset posadk, skupno okrog 70 oseb se je včeraj podalo na letošnji avtomobilski rally Argoš 90, ki so ga priredili člani in odborniki kulturnega društva Oton Župančič iz Štandreža. Navdušeni tekmovalci so prišli celo s Tržaškega in Nove Gorice. Lep izlet po Sloveniji do Kranjske gore in zanimive nagrade - 10-dnevno brezplačno bivanje na Malem Lošinj in teden dni v Čateških Toplicah - so privabile zanimivo tudi iz bolj oddaljenih krajev. Udeleženci so morali prevoziti pot čez Trnovski gozd do Čepovana vse do Cerknega in bolnišnice Franja. Nato so se po stranskih poteh podali mimo Škofje loke na Gorenjsko, kjer je bil cilj v Kranjski gori. Prenočili so v hotelu Špik v Gozd Martuljku, kjer so imeli prijetno zabavo pozno v noč.

Na sliki (foto Čubej): med včerajšnjim štartom rallyja Argoš 90 v Štandrežu.

Iz parkirane cisterne na meji uhajala klorovodikova kislina

Goriške gasilce so v noči na soboto okrog polnoči poklicali na parkirišče tovornjakov pri štandreškem mednarodnem mejnem prehodu, kjer je iz cisterne uhajala klorovodikova kislina. Okvaro, oziroma uhajanje kisline so opazili finančni stražniki med običajnim obhodom. Gasilci so bili zaposleni dobre tri ure, saj so morali najprej odpraviti okvaro na ventilu cisterne, nato še počistiti del parkirišča, koder se je razlila klorovodikova kislina. Ker je bila okvara kaj kmalu ugotovljena in poseg gasilcev takojšen, razen izgube dela tovora, ni druge večje škode. Pogosti primeri takih in podobnih okvar opozarjajo na potrebo po stalnem nadzorovanju parkiranih tovornjakov, kakor tudi na potrebo, da se na mejnem prehodu samem poskrbi tako da bi v primeru podobnih in težjih neizod prepričali hujšo ekološko škodo.

UMRLI SO: 81-letna Angela Cenci, 85-letna Alma Devetag, 75-letna upokojenka Giovanna Gregoric, 66-letni kmet Luigi Cucit, 66-letni mesar Radivoj Faganel, 70-letni upokojenec Aldo Falzari, 83-letni upokojenec Otello Strizzolo, 61-letna gospodinja Nadia Valentinuz, 97-letna Antonia Paoletti vd. Melon, 80-letna Gisella Simic, 77-letni upokojenec Donato Millin, 81-letna upokojenka Maria Storni, 70-letni Luigi Bernicchia, 44-letna profesorica Licia Segati por. Ceriani, 47-letna gospodinja Silvia Buzzinelli por. Tassinari, 78-letna gospodinja Teresa Marega por. medeot, 79-letni Vittorio Gregori.

OKLICI: karabinjer Giannino Tonut in policistka Paola Emilia Martucci, šofer Gino Terpin in frizerka Paola Franz, upravniki funkcionar Roberto Cibin in uslužbenka Annamaria D'Auria.

POROČILI SO SE: kamnosek Mauro Stacul in uslužbenka Rosanna Grion, delavec Giovanni Persoglia in bolničarka Elena Rustija, avtoprevoznik Marco Gallo in policistka Serenella Ragusa.

razna obvestila

SKPD Mirko Filej vabi v četrtek, 7. junija, ob 20.30 v malo dvorano Katoliškega doma na predstavitev zbornika Venetovanje. Sodelovali bodo prof. Bogo Grafenauer, dr. Milko Matičetov, dr. Božidar Slapšak, dr. Alenka Šivic Dular in dr. Mitja Guštin.

KD Briški grič in A. Paglavca prireja 21., 22. in 23. julija izlet na Triglav. Tiste, ki se pobude nameravajo udeležiti vabijo organizatorji v četrtek, 7. junija, ob 20.30 v gostilno na Jazbine, na pogovor o izvedbi izleta.

JK ČUPA priredi v poletnih mesecih jadrnalne tečaje. Vpisovanje na društvenem sedežu v Sesljanu, ob sobotah od 16. do 19. ure — tel. (040) 299858.

Sedež Zelenih stalno odprt

Lista zeleni — golobice obvešča volilce, da bo njihov sedež v Ulici Formica 3 (tel. 32540), danes in jutri neprekinjeno odprt in na razpolago vsem, ki bi bili eventualno žrtve raznih pritiskov ali drugih nekorektnih odnosov ob današnjem in jutrišnjem glasovanju. Prosijo tudi, da bi občani vsak sumljiv primer takoj sporočili.

kino

Gorica

CORSO Zaprt.

VERDI 16.00-22.00 »Senti chi parla«.

VITTORIA 16.00-22.00 »Blade runner«.

Tržič

COMUNALE Zaprt.

EXCELSIOR 15.30-22.00 »Senti chi parla«.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 16.00-20.00 »Vojna zakonov Rose«.

SVOBODA (Šempeter) 18.00 »Noči v Harlemu«, 20.00 »Več od strasti«.

DESKLE 18.00 »Kruti udarec«, 20.00 »Dobro jutro Vietnam«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
All'orso bianco - Korzo Italia 10 - tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo - Ul. Toti 52 - tel. 410701.

pogrebi

Jutri ob 10.10 Vittorio Gregori iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče v Tržicu.

PHILIPS NAGLUŠNOST

Nova dimenzija

Miniature akustične proste

Brezplačni preizkusi sluha in demonstracije vsak četrtek zjutraj od 9. do 12.30 v lekarni Providenti na Travniku 34 v Gorici
INFORMACIJE: Tel. (0481) 46983

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

V Štandrežu se nadaljuje

PRAZNIK ŠPARGLJEV

Danes, 3. junija, ob 19. uri nastop mažoretne skupine HIT iz Nove Gorice in štandreške ritmične skupine ter nagrajevanje slikarskega ex tempore. Sledi ples.

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača ter bogat srečolov.

KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA v Sovodnjah ob Soči

Zvesta svojemu primarnemu poslanstvu skuša ugoditi potrebam lokalnega prebivalstva.

V ta namen daje možnost boljšega poslovanja predvsem delavcem in obrtnikom ter z mesecem junijem najavlja sledeče pobude:

- POPOLDANSKI URNIK POSLOVANJA — OB ČETRTEKIH od 16.30 do 18. ure
- POSEBNE UGODNOSTI ZA NAKAZILO OSEBNIH DOHODKOV NA TEKOČI RAČUN
- BREZPLAČNA UPORABA ČEKOVNE KNJIŽICE

Ponujamo vam številne že obstoječe usluge in vas vabimo, da nas obiščete.

NASVIDENJE!

KAVARNA SLAŠČIČARNA

Il Fornaio

Claudio Cozzutti - Elena Devetak

Obveščamo cenjene stranke, da bomo do septembra meseca ob nedeljah zaprti.

Enoteka La Serenissima želi preseči deželne meje V petek so v Gradišču predstavili slovenska vina in vinorodne okoliše

Na razstavi in pokušnji deželnih vin »Gran Premio Noè«, ki je še danes odprta v obnovljeni enoteki »La Serenissima« v Gradišču so petkov dan po svetili vinu na Slovenskem. Za to priložnost so v Gradišče prišli predstavniki pomembnejših vinskih kleti v Sloveniji ter priznani enologi, ki so goriskim in furlanskim kolegom predstavili značilnosti slovenskih vin, ob razložili podrobnosti iz vinske kulture ter potrdili željo po večjem skupnem sodelovanju.

Delegacijo slovenskih vinarjev, ki jo je vodil predsednik Zdenko Rajhard, je na Občini v Gradišču sprejel župan Romano Travan, ki je podčrtal željo enoteke »La Serenissima«, da bi svojo dejavnost razširila na območje Alpe-Jadran. Na srečanju sta bila med drugimi prisotna tudi predsednik goriske Pokrajine Gian Franco Crisci in novogoriški župan Sergij Pelhan.

Osrednji del petkovega srečanja med slovenskimi in furlanskimi strokovnjaki je potekal v prostorih enoteke, kjer so o vinu, v besedi in s pesmijo, najprej spregovorili člani družbe Krea, ki je organizirala srečanje v Gradišču. O potrebi po primerni promociji tudi na vinarskem sektorju ter o vedno novih pristopih na reklamnem področju so spregovorili Artur Mužič, Dario Meani in Bojan Maraž, za prijetno vzdušje pa so poskrbeli člani pevskega zbora iz Vrtojbe.

Enolog Miran Vodopivec je posredoval osebne podatke — saj govorimo namreč, da ima vsako vino svojo osebnost in svoj značaj — najpomembnejših vinskih sort na Slovenskem in pri tem ugotovil, da vinska kultura sega daleč v čase Keltov in Rimljanov. V Sloveniji pa imamo danes tri pomembnejša območja, ki so značilna zaradi dobrih vin. To so vinorodni kraji ob Dravi in Savi ter sama Pri-

morska.

Ob srečanju slovenskih in furlanskih vinarjev je goriški podžupan Mario Del Ben napovedal, da bodo na razstavišču Espomego, od 30. novembra do 3. decembra, organizirali prvo mednarodno razstavo o vinogradništvu in vinarstvu z naslovom »Eurovite 90«.

S petkovega srečanja v enoteki v Gradišču. (foto Pavšič)

V Doberdobo na pobudo godbe »Kras« Glasbeno srečanje pihalnih orkestrrov

Konec prihodnjega tedna bo v Doberdobo v znamenju srečanja pihalnih orkestrrov. Srečanje pripravlja godba na pihala »Kras«. Na tridnevni prireditvi bodo sodelovali pihalni orkestri iz Slovenije in Furlanije. Srečanje se bo uradno pričelo v petek zvečer, vendar bo glasbeni del na sporedu v soboto in nedeljo. Vmes se bo na prireditvenem prostoru zvrstilo tudi nekaj športnih prireditev.

V soboto, 9. junija bo popoldanski uvodni del posvečen teniskemu turnirju, ki je namenjen igri dvojic. Ob 19. uri bodo svoje izvajalske sposobnosti prikazali člani godbe na pihala iz Straže pri Novem mestu. Po njihovem koncertu bo na vrsti domača godba na pihala Kras; sledil bo nastop gojencev godbene šole. Sobotni večer se bo zaključil v vedrem razpoloženju in ob zvokih ansambla Prijatelji.

V nedeljo, 10. junija, bo ob 10. uri finalni del teniskega turnirja, ob 16.30 pa bo sprevid vseh sodelujočih ansamblov.

Pol ure kasneje bo v občinskem parku nastopil najprej pihalni orkester Vogrsko, sledila mu bo godba glasbenega društva Candotti iz Pierisa. Po nastopu pihalnega orkestra s Proseka bo zaigral še pihalni orkester iz Nove Gorice, ki bo spremljal nastop operne pevke Dragice Čerman iz Ljubljane.

Tridnevni glasbeni praznik bo sklenil ples v družbi ansambla Prijatelji.

Prireditelji praznika bodo pokrbeli za dobro založene kioske z domačo jedjo in domačim vinom. Seveda niso pozabili na začetek letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva. V ta namen bodo postavili v parku tudi velik ekran, na katerem bo moč slediti vsem tekam.

Delegacija z Reke na obisku v Medei

Sodelovanje na kulturnem, športnem in rekreacijskem področju med Reko in občino Medeo ima bogato tradicijo. Nastalo je pred več kakor petnajstimi leti in se v tem času stalno dopolnjevalo in bogatilo. Poseben pomen ima v tem okviru sodelovanje z raznimi ustanovami italijanske skupnosti na Reki.

Pred kratkim je bila na obisku v Medei občinska komisija z Reke, pristojna za obravnavo vprašanja italijanske skupnosti. Delegacijo je vodil Albert Petrc, na občini v Medei pa sta jo sprejela župan Stacul in odbornik Go-deas.

Delegacija je v spremstvu upraviteljev medijske občine obiskala tudi spomenik Ara pacis.

Pogovor z novogoriškim županom o izginulih po koncu vojne

Potrebna nam je mednacionalna sprava

Predsednik skupščine Občine Nova Gorica prof. Sergij Pelhan

Nova občinska skupščina v Novi Gorici, ki je sestavljena iz predstavnikov različnih političnih strank, je na predlog zgodovinarja dr. Branka Marušiča, Nade Bolcar, Matjaža Groblerja, Tomaža Marušiča, Zorka Pelikana, Petra Stresa, Marjana Tavčarja in Janeza Vuka, začela postopek za razjasnitev in odpravo edine črne zgodovinske lise, ki bremeni odnose in sodelovanje med sosednjima obmejnima mestoma in občinama, Novo Gorico in Gorico. Gre za preiskavo o usodi deportirancev iz Gorice in Trsta (skupaj naj bi jih bilo okoli tisoč dvesto), ki so jih jugoslovanske oblasti po osvoboditvi obeh mest, v maju leta 1945, odpeljale in za katerimi se je izgubila vsaka sled. Nekateri so se sicer vrnili domov, večino deportirancev pa naj bi umorili v raznih jamah oziroma brez-nih (zlovesčih, t.i. fojbah) na Krasu, v Trnovskem gozdu nad Novo Gorico in drugod.

O omenjenih bolečih, občutljivi in zapleteni temi smo se pogovarjali z novim predsednikom novogoriške občine prof. Sergijem Pelhanom, ki je odločen privrženec mednacionalne sprave na obmejnih območjih med Jugos-

lavijo in Italijo. Pogovor je potekal takole:

V odnosih med Novo Gorico in Gorico obstaja velika, tudi težka temna senca, črna lisa iz preteklosti. V Gorici pogosto na raznih ravneh govorijo o nepojasnjeni usodi oziroma umoru deportirancev iz obdobja neposredno po koncu vojne, v maju leta 1945. Obtoženi sta Jugoslavija in naše osvobodilno gibanje.

»Dejal bi, da je vprašanje celovito. Ni mogoče obravnavati samo enega vidika zgodovinske preteklosti, ampak celoten kompleks zadev, ki so se dogajale. Menim, da je po petinštiridesetih letih skupnega življenja prišel čas, da se sosednji in prijateljski mesti, Nova Gorica in Gorica, pobratita, in zaradi tega je treba njune medsebojne odnose dokončno razjasniti in urediti. Na odprta vprašanja je treba odgovoriti. Doslej je bilo veliko strokovnih člankov na problem deportirancev, ki pa si med seboj nasprotujejo, tako glede števila žrtev, od tega, kje da so t.i. fojbe. Kolikor vem iz strokovne literature sta v novogoriški občini dve taki jami, v katerih pa niso samo ljudje, ki naj bi jih ob koncu vojne ali nepos-

redno po njej, tako ali drugače pobili, ampak so v obeh jamah že prej našli smrt tudi drugi domači dezertjerji iz partizanskih enot, fašisti ali domobranci. Vse te podrobnosti je treba najprej preveriti, da bi jih nato lahko pojasnili oziroma razčistili«.

Kje pa sta ti dve jami, ti dve grobišči?

»Ker sem šele prevzel funkcijo predsednika občine, ne poznam točnega kraja. Vem samo, da sta grobišči dve in da sta nekje v Trnovskem gozdu. Menim, da je treba na obeh mestih postaviti dostojna znamenja, spomenike, in omogočiti vsem, tako svojcem kot drugim, da ob vsaki priložnosti izrazijo spoštovanje do mrtvih«.

Razčiščevanje usode deportirancev iz Gorice in Trsta je v bistvu dejanje narodne in mednacionalne sprave tukaj ob meji med Jugoslavijo in Italijo.

»Zagotovo je tako. Zato je problem treba strokovno preveriti, odpreti arhive, pri čemer imajo nekaj podatkov tudi v Gorici. Poiskati bo treba tudi pričevanja in vse skupaj v čim večji meri razčistiti. Samo tako bomo lahko dokončno odpravili temno senco, belo liso, ki še bremeni odnose in sodelovanje med Novo Gorico in Gorico«.

Vi ste po izobrazbi in stroki sociolog. Ali domnevate, kje bi lahko bili kakšni avtentični viri o deportacijah po vojni iz Gorice in Trsta, oziroma o pobojih, ki so se tedaj in tudi prej, žal, izvajali?

»Vprašanje ni samo sociološko, problem je bolj v tem, kdo in kje je hranil arhive, koliko jih je na naši strani, kar bo treba povprašati in ugotoviti. Računamo tudi na tiste, ki so morda še živi in so z zadevami seznanjeni. Težiti moramo k ustnim pričevanjem in si prizadevati, da bi prišli do kakšnih arhivov. Podatki o žrtvah so bistveno različni. Nekateri naši podatki govorijo o desetkrat manjšem številu žrtev, kot pa jih naštevajo posamezni časniki onstran meje«.

Kako pa si vi zamišljate začetek postopka za ugotovitev prave resnice ali pravih resnic o deportirancih iz Gorice in Trsta?

»Predstavniki Nove Gorice in Gorice se bomo morali sestati in zahtevati, da se na obeh straneh odprejo arhivi. Skupaj bomo morali preveriti podatke o deportirancih, tako da bi prišli do nekih skupnih zaključkov. Pri tem ne gre za golo navajanje podatkov o tem, koliko je bilo žrtev, saj je vsako življenje, tudi eno samo, dragoceno. Moramo doseči spravo, ki je po petinštiri-

desetih letih dokončno potrebna nam vsem«.

Vi načrtujete bližnji uradni obisk pri goriskem županu Antoniu Scaranu in drugih predstavnikih sosednjega mesta in občine. Ali boste vprašanje deportirancev omenili kot temo, ki bi jo morali začeti reševati?

»Odpri bomo to vprašanje, a tudi druge probleme, ki zadevajo sodelovanje med Novo Gorico in Gorico. Zavzemam se za pobratenje obeh mest, kar sem poudarjal tudi v predvolilnem obdobju. Treba bo skratka napraviti nove korake, ne samo pri nas, ampak tudi v Italiji. Vse to bo sodelovanje in sožitje na goriskem območju jugoslovansko-italijanske meje lahko še poglobilo. Vprašanje usode deportirancev - zgodovinar dr. Branko Marušič je zapisal, "da se je določeno število odpeljanih kasneje vrnilo domov, za nekaj stotinami pa je izginila vsaka sled in jugoslovanska stran ni priznala njih izginotja" - bo Občinska skupščina v Novi Gorici ponovno obravnavala predvidoma že na naslednji seji, ki bo čez nekaj dni. Občinski svetovci (po starem besednjaku gre za delegate) soglašajo v skupni težnji in zahtevi, da je razjasnitev usode deportirancev iz Gorice in Trsta bistveni pogoj za resnično sožitje in odpravo še zadnje temne lise iz preteklosti naših krajev«.

MARJAN DROBEŽ

A.W.S. GORICA

PRESTIAUTO

■ Do trideset milijonov lir, ki jih boš lahko vračal z ugodnimi mesečnimi obroki v časovnem roku do štirih let

■ V prvem letu boš brezplačno razpolagal z vrsto posebnih zavarovanj, ki smo si jih zamislili v sodelovanju s SAI

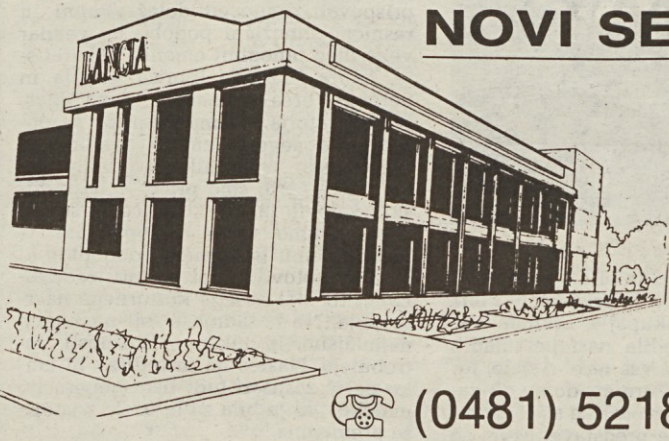
■ (0481) 387333 NEPOSREDNA ZVEZA PRESTIAUTO Posebna telefonska številka, na kateri boš dobil katerokoli pojasnilo

»

Banca Agricola Kmečka banka Gorica

di ZORZ

SVAG

NOVI SEDEŽ V GORICI - UL. TRIESTE 138

13.000 PRESTIŽNIH KVADRATNIH METROV

LANCIA

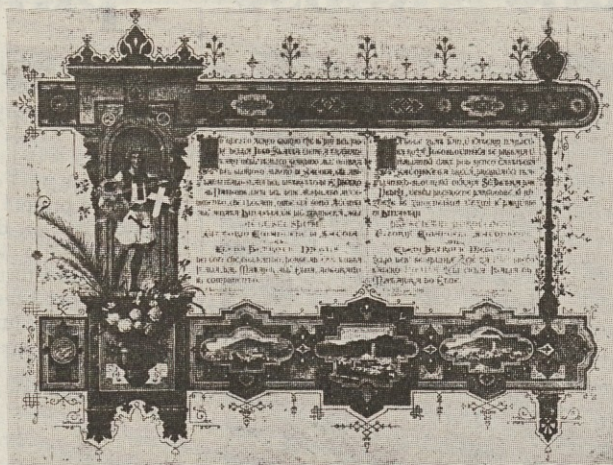
(0481) 521830-890-801

Knjiga Pavla Petriciga in Boža Zuanella Za ohranjanje korenin

Ustna pričevanja so neprecenljiv in večplasten vir kmečkega življenja in družbe, njene materialne in miselne kulture. Kljub pomenu, ki ga imajo še zadnji pričevalci tistega sveta (ki ga omologirani industrijski svet postopoma izrinja), pa je vse preskromno število tistih, ki si resnično prizadevajo, da bi življenje, delo in naravnost kmečkih generacij ne romali v pozabo. Pri tem se postavlja upravičeno vprašanje, koliko so pravzaprav naredile javne uprave (tudi naše slovenske občine) in za to zadolžene ustanove, da ne bo velik del kulturne dediščine enostavno izginil, ne da bi za seboj pustil kakršnekoli pisane sledi.

Med pomembne prispevke za ohranjanje krajevnih dediščin sodi pravkar objavljena knjiga »Toponomastični zemljevid in zgodovinski pregled« (Atlante toponomastico e ricerca storica), ki sta jo v izdaji založniške zadruga Lipa uredila Pavel Petricig in Boža Zuanella. Pobudo za objavo te nadvse uporabne in nazorne publikacije je dala občinska uprava Spetra Slovenov, ki se očitno zaveda, da bi izguba lastnih korenin privedla do izgube lastne (tudi narodne) identitete. Uvod v publikacijo sta napisala špetski župan Giuseppe Marinig in občinska odbornica za kulturo Bruna Doroš. V toponomastiki Nadiških dolin se po eni strani, posebno v nižini na robu slovenskega etničnega prostora, pojavljajo toponimi latinskega izvora, ki so jih slovenski kolonizatorji osvojili. Po drugi pa beleženje krajevnih toponimov kaže na njihov izključno slovenski izvor.

Zgodovinski pregled tega dela popelje bralca od prazgodovine do slovenske kolonizacije Nadiških dolin in se zaustavlja zlasti ob samoupravi, ki jo je Beneška republika priznala domačinom v zameno za obrambo teritorialnih meja pred Habsburško monarhijo. Samouprava, ki so jo Benetke dodelile prebivalstvu Nadiških dolin, je zlasti v teku 19. stoletja postala merilo za vsakega novega gospodarja teh teritorijev. Prihod Napoleona je za Benečane pomenil odpravo samouprave, priključitev Nadiških dolin Avstriji pa še uveljavitev centralističnega upravnega aparata, ki je poleg ostalega uvedel še novačenje (vpoklic v vojsko) in delitev srenjske posesti. Plebiscit leta 1866 je pomenil upanje, da bo priključitev kraljevini Italiji odprla pot ponovni pridobitvi samoupravnih pravic.

Pergament s čestitkami v italijanščini in slovenščini, poslan Viktorju Emanuelu in črnogorski princesi Heleni

Vendar že leto kasneje so bile centralistične težnje novonastale monarhije vidne tudi v zakonitih vaseh in zaselkih Nadiških dolin. Nova oblast je poitalijančila krajevna imena in zavračala vsakršno priznanje slovenskega jezika in kulture. O zaslugah domače duhovščine, ki je širila slovensko besedo, o gospodarski zaostalosti, ki je silila Benečane s trebuhom za kruhom ter o odnosih fašističnih oblasti do domačega prebivalstva zgovorno pričajo predvsem zapisi Carla Podrecca, dokumenti iz občinskega arhiva ter fotografsko gradivo, ki sta ga zbrala Petricig in Zuanella. Zgodovinski pregled dopolnjujejo še sintetične informacije o posameznih vaseh v špetski občini, kar še povečuje uporabnost te nadvse koristne in zanimive publikacije.

MARTA VERGINELLA

Kreativno pisanje in Kovačičev Vlak

Majhna založba Aleph, ki v zadnjih letih redno izdaja izvirno domačo beletristiko povečini mlajših ustvarjalcev, je v svojem najnovejšem paketu bralcem namenila dve knjigi: sto petdeset strani obsegajoči roman **Vlak** uveljavljenega prozaista **Vladimirja Kovačiča**, drugo delo - morda presečneje - pa ni nič manj kot zbornik številnih tekstov domačih in tujih avtorjev na temo šole kreativnega pisanja. Velja omeniti, da so Alephovi uredniki poskrbeli za kar se da sugestivno, če ne že kar senzacionalistično promocijo, saj se je predstavitev obeh knjig odvijala v udobnem vagonu zelenega vlaka na ljubljanskem kolodvoru.

Kovačičeva povest - nemara ne bomo storili krivice, če njegov roman tako poimenujemo, si za iztočnico postavlja podobo vlaka, potem pa z gostoto in sočno prepleteno pisavo artikuliira njene mnogotere pomene. Nedvomno je vlak metafora življenja, vsaj v današnjih časih, oziroma od tedaj, ko je vlak prvič prisopihal v naše okolje (opis prihoda prvega vlaka v Ljubljano najdemo nekeje v prvem delu romana). Vlak vozi, beremo na samem začetku, »podnevi in ponoči, v soncu in dežju... nima niti začetne niti končne postaje, in tudi potniki na njem so brez voznih kart. Tako nas Vladimir Kovačič vpelje v svojo prvoosebno pripoved, ki jo plete na mostovžu izbrušene literarne fikcije, ki si nekam samovšečno in samozadostno prilaga-

ja tako svet kakor zgodovino, saj notranjega pripovedovalca ne ovira, da si ne bi po dolgotrajni pripravi na ljubljanskem gradu privoščil svačo s Svečenco, na katero pridejo in med seboj kratko modrujejo tudi nobelovci, npr. Beckett, Canetti, Marquez, Solženicin. Kljub temu pa avtor ne pristaja na zaprt, hermetičen tip postmoderne proze (zlasti Borgesovega tipa, manj je bilo na Slovenskem poskusov s Calvinovo pravljicnostjo in opazujočo zavestjo), ki je v zadnjih letih zaposlovala lep del mlajših prozaistov, njen vrhunec pa je najbrž Bratoževa Pozlata pozabe. Svet literarne fikcije, ki raste in ima smisel zgolj v medsebojnem oplajanju in prepletu z napisanih književnih zgodb, Kovačič načneja s pogostimi zunanji, pogojno bi jim lahko rekli eksistencialnimi vprašanji, kajti vsi prebrskani prostori zgodovine, filozofije, psihologije niso dovolj, niti niso tisto pravo, s čimer bi lahko zares premagali breme belega papirja. Konec koncev je tu še vlak, ki deluje kot asociacija, saj vozi za tivolskim parkom, ki ga izza spomina pregledujejo otroške oči, govoreč, med gugalnicami in vrtljaki, iz veselja nekega drugega časa. Metafora potemtakem ni samo metafora simbola, pomena, ampak se vanjo - kot literarno obliko, vpisuje tudi intuicija s prišepetano enkratnostjo izkustva. Prav to pa je odlika Kovačičevega mostovža: piše fikcijo, ki ni brez zveze z življenjem, hkrati pa ni popisovalec življenja. Jezik je zvočen, neguje ga, pripovedi pa bi lahko očitali, da ji mestoma vendarle primanjkuje prave notranje napetosti. Notranja konsistenca besedila je morda premalo dodelana, bralec ne čuti prave nujnosti, ki bi ga potegnili v naslednje dogodkov, k čemur botruje tudi odsotnost pretenzije po velikih, usodnih sporočilih. Po drugi strani gre odsotnost »globokega« pripisati tudi svojevrstnim težavam, ki spremljajo velik del literarnega početja v času, ko se umetniku namesto jasno profilirane etične in ideološke pozicije, v premislek ponujajo njene mnogotere odslukave. Romanu Vlak Vladimirja Kovačiča je Boris A. Novak posvetil istoimensko pesem, napisano v zapleteni formi sekte.

Drugo delo, ki ga je izdala založba Aleph, je zbornik **Šola kreativnega pisanja**, v katerem, verjeti ali ne, priznani pisci, profesorji ali pisatelji razpravljajo o tem, kako se naučiti pisanja zgodb in romanov. Gre torej za učbenik, ki nas uvaja v to umetelno obrt, kakršna je pisanje literature, za katero po spontanem občutku velja, da se rojeva iz navdiha in posebnega, umetniškega daru. Pa se res lahko naučimo biti pisatelj? Pojav tečajev in šole kreativnega pisanja, ki se je razmahnil zlasti na ameriških univerzah, je, kar je povsem razumljivo, sprožil precej polemik, skepse in celo posmeha. Toda, če vodi pot do vrhunskega muzicista, skladatelja, slikarja, igralca preko učnih postopkov (šole), zakaj naj bi bil ravno pisatelj v tem izjema? Najprej se nauči biti obrtnik, to ti ne bo preprečilo, da bi bil genij, pravi Delacroixev citat na začetku knjige. To drži, vendar je lahko nekomu, ki piše iz drugačnih, manj tehničnih vzgibov, obrtništvo nesimpatična potratna časa. Avtorji prispevkov različno obravnavajo romanopisno učenje. John Braine npr. pravi: »Vedno pišite iz izkušnje. Vaša lastna izkušnja je popolnoma edinstvena.« William H. Gass trdi nasprotno: »Kot prvo - proza predstavlja invencijo sveta. Zanj pisatelj ne potrebuje najprej daru pisanja, marveč sposobnost ustvarjati prizore, posameznosti, osebe,« to se pravi, imaginarni svet. John Fowles - njegov prispevek je med boljšimi v knjigi, pravi, da je za pisatelja najtežja naloga poiskati pravi »ton« za svoje gradivo. Kar štirindvajset avtorjev nam takole izpove svoje mnenje o pisanju, nekateri tudi s konkretnimi, praktičnimi priporočili, kar je navsezadnje vendarle poseben književni dogodek, pa če v prirojeni navdih verjamemo, ali pa ne. Med domačimi avtorji o poučevanju pisateljske roke razmišljajo Andrej Blatnik, Igor Bratož, Branko Gradišnik, Miran Hladnik, Zdenka Hribar in Lojze Kovačič, čigar prispevek je, skupaj z Gradišnikovim in Fowlsovim med najzanimivejšimi v knjigi. Skratka, podlaga, ki še ni pedestal, hkrati pa zelo velika verjetnost, da bo knjiga v kratkem razprodana. Besedila je zbral in uredil Andrej Blatnik.

IGOR ŠKAMPERLE

Do 30. junija bo v avli koprške knjižnice na ogled razstava z naslovom Mladi primorski pesniki in pisatelji. Zbrana so dela slovenskih primorskih avtorjev, rojenih po letu 1945 z vsaj enim izdanim leposlovnim delom.

Boris Kobal in Sergej Verč predstavila nov satirični kabaret

Potovanje s slavnim šoferjem Bubničem

Izidor Bubnič je bil lepo počaščen. Za njegov petindevetdeseti rojstni dan sta Boris Kobal in Sergej Verč priredila temu znamenitemu šoferju Lenina, Stalina, Tita, Vidalija in sedaj še Palčiča, lep praznik, ki so se ga udeležili še mnogi obiskovalci tržaškega Kulturnega doma. In seveda vsi tisti, ki sta jih Kobal in Verč izoblikovala v desetih letih nastopanja na radiu in po raznih odrih, tako da je bilo praznovanje res polno, užitno in dobro izdelano, pri čemer nikakor ni mogla manjkati srž vsakršne satire - bodičavost, mogoče pa le bodalce, ki ga je satirična obdelava prostora in ljudi vihtela in uperjala v najrazličnejše »osebnosti«, pojavnosti, dogodke.

Za njun zadnji satirični kabaret sta se Verč in Kobal odločila za nekoliko bolj pretenciozno gledališko obdelavo z ustrezno scenografijo, igro luči in poudarjanjem raznih odrkših detajlov (pri tem je sodeloval režiser Marko Sosič), kot tudi za vključitev dveh brhkih zavednih slovenskih deklet (Alda Sosič in Tatjana Malalan) v narodni noši in z narodnim šopkom v roki, ki sta simbolizirali to našo neozdravljivo demagogijo. Skratka, šlo je za gledališko predstavo (pri čemer ne gre prezreti niti kostumografskega deleža Giuliane Gerdol), resda za ponujeni žanr časovno mogoče malce preveč razvlečeno, a vendarle zanimivo, duhovito, ostro in živo, na ustrezni kakovostni in povedni ravni, čeprav z nekoliko ponesrečenim finalom (»izlet« v dvorano, vsaj v petek, je bil

odveč). Kot vezna nit med različnimi prizori so se na traku vrteli razni spoti oziroma pogovori z našimi znanimi osebnostmi, kar je bil še dodaten vzrok za smeh.

Kobalova in Verčeva satira je duhovita, večkrat celo šaljiva, v njej pa je tudi neka osnovna trpkost, ki jo dela samosvojo in tipično, stilno takoj razpoznavno. Temeljna pršina pa je vsekakor povednost, ki s svojo semantiko reže počez in navzdol naš prostor, naseljen z institucijami in ljudmi, kamni in sri. Te tipične predstavnike naše družbe Verč in Kobal (predvsem slednji, saj jih gledališko zelo dobro opredeljuje, še več - lahko bi rekli, da jih vrhunsko ustvarja) poženeta v gledališko areno, kjer se potem zrcali vsa vesoljska neumnost, ki smo je zmožni, postavita nas pred dejstvo, da ne živimo v idealnih pogojih, saj so nekatere represivne sile še vedno na pohodu. Pogojeni od spomina preteklosti se ne soočamo s prihodnostjo, niti je nočemo ali ne znamo graditi na pozitivnejših temeljih. V ospredje butajo vsakršne zablode, od strankarskih uklenjenosti do idejne ozkosti. Skratka, gre za satiro, ki hoče opozoriti na določeno problematiko in ljudi, te ljudi tudi neustrašno poimensko označi in razgaljuje, tako da izraža nemara misel »tihega javnega mnenja«, ki si svojih idej ne upa izpostavljati neposredno in glasno. Gre torej za glas, ki ga satira utemeljuje, Verčeva in Kobalova še posebej, saj se piči v nas in naše znanee, v

Prizor s petkove premiere

(Foto Križmančič)

našo usodo. Ta glas je, kot rečeno, zelo različno obarvan, je zabaven in celo smešen, pogoj pa je, da ga slišimo. Ker Kobalova in Verčeva satira ni sama sebi namen, zahteva pri semantičnem razbiranju nekaj napore ali vsaj »znanja« o naših stvareh in je potem še dodatno užitna.

Petkova premiera satiričnega kabareta je bila torej priložnost, da spet pogledamo vase, sproščeno in trpko,

zabavlaško in šaljivo, a vsekakor odgovorno. Kljub mešanici socrealističnih in nadrealističnih elementov nas bo mogoče vendarle nekoliko zbrihtala in postavila na naša tla, ki naj bodo z rožcami posuta in ne z neumnostjo, saj je še preveč, kot so v petek dokazovali junaki tega našega satiričnega para.

MARIJ ČUK

Klavirska uglasenost

Na predzadnjem koncertu letošnje sezone Trieste Prima je v ponedeljek združenje Chromas predstavilo zagrebškega pianista Freda Doška, ki nastopa širom po svetu. Njegov »tržaški« spored je obsegal dela jugoslovanskih avtorjev, ki so se oblikovali na zagrebški akademiji. Poslušali smo Kuljeričevo skladbo Chopin op. 17, kjer se avtor dvorezno loteva Chopinove Mazurke, potem Detonijevih 9 scen iz Danijelovih sanj - spet deformacijo znanih melodi, ki mejijo že na grotesko, pa še Horvatovo Sonat in Kelemenovo Sonato. Skrivnostno je zazvenela Proševa Intima, prav tako Rabov With love.

Na koncertu ni manjkal niti poklon tržaškemu glasbenemu ambientu, saj je Carlo de Incontrera napisal za Doška skladbo, ki jo je pianist izvajal izpovedujoče in z okrasnimi alternativnimi zvoki. Pa še Bucchijevo Sonatino je izvajal Došek, Maroseva Variacije in Stieblerjevo Studien I, skladbo, ki je bila edino strogo konceptualno delo večera.

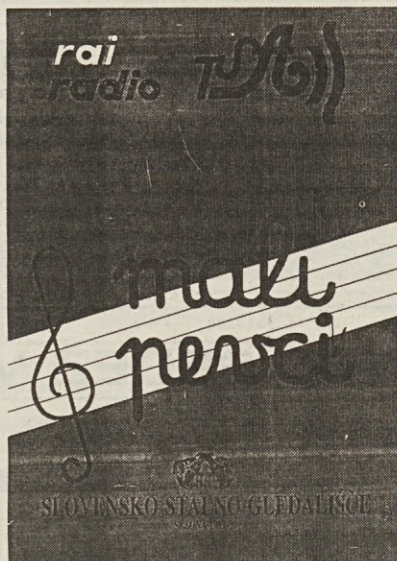
Tokrat je gledališče Miela Reina, kljub dolgemu aplavzu, ostalo prikrašano za dodatke.

CORRADO ROJAC

Bila je v organizaciji Radia Trst A in SSG

Še enkrat o prireditvi »Mali pevci«

Medtem ko vsako nedeljo v času t. zv. Mladinskega odra tečejo na radijskih valovih primerno prirejena nadeljanja - v celoti jih bo kar osem - je prav gotovo umestno, da še enkrat opredelimo pomen in odzivnost II. glasbenega srečanja »Mali pevci«, ki se je sicer v živo odvijalo med 2. in 5. majem v Kulturnem domu v Trstu. V organizaciji uredništva mladinskih oddaj Radia Trst A ter Slovenskega stalnega gledališča je na ta način po dveh letih spet zaživela izjemno zanimiva in dragocena kulturna prireditev, ki jo na vsak način velja podčrtati. Podčrtati zaradi številnih razlogov: najprej je tu skupen projekt dveh kulturnih ustanov, kar je gotovo dejstvo, ki ne bi smelo ostati osamljeno. Potem je tu zamisel, ki naj po eni strani vzbudi v naših najmlajših, se pravi v tistih iz vrtca, osnovne šole in nižje srednje šole, najprej veselje do petja, potem ljubezen do naše ljudske pesmi - ena od pesmi je obvezno slovenska ljudska - ter zanimanje za delo in snovanje naše radijske hiše. Predvsem pa je vzpodbuda zajela kar 280 prijavljenih mladih pevcev, med katerimi je žirija izbrala 79 v tako zvani ožji izbor. Skratka, razveseljeva in strokovno dobro usmerjena in preverjena množičnost, ki je na odru našega gledališča dobila zares simpatično obliko in način izvedbe.

Osnovna zamisel je bila v rokah Dorice Žagar, scenarij je prispevala Maja Lapornik, ki je skupaj z Livijem Valenčičem tudi vodila nastope mladih pevcev in pevk iz vse naše dežele, igro sceno v Kulturnem domu je zasnoval Marjan Kravos. Bile so to prave pravcate glasbene predstave, pevci so bili razvrščeni v kategorije, v glavnem

jih je na klavir spremljal Aleksander Vodopivec, sproščeno povezovanje pa je pomoglo nastopajočim, da so lažje prebili odrski led in razumljivo tremo. Cel kup gostov in gostujočih skupin našega zamejstva je popestril nastope »mladih pevcev«, da ne govorimo o vseh solah in otroških vrtcih, ki so sodelovali bodisi s skupinami bodisi v osrednjem tekmovanju. Kar 8 otroških vrtcev, 25 osnovnih šol in 7 nižjih srednjih šol je sestavljalo večdnevno prireditev. Prav gotovo je težko izpostaviti bolj pomembne na račun manj pomembnih udeležencev, zakaj vsi so prispevali dragocen delež skupni in resnično množični podobi, pa vendar velja med mnogimi omeniti kabaretiste Andra Merkušja, Borisa Kobala in Sergeja Verča, animatorja Stena Vilarja, ilustratorja Milana Pasarita, še posebej pa seveda znano pesnico in vsestransko ustvarjalko Svetlano Makarovič. - Bili smo priče - na radijskih valovih lahko, kot rečeno, še enkrat sledimo vsem nastopajočim - posrečenemu kulturnemu dogodku, ki bi prav gotovo moral postati tradicionalen ter del našega kulturnega načrtovanja. Ne nazadnje je bil namenjen najmlajšim, ki takšne priložnosti potrebujejo. Naslednja prireditev bi lahko prvič zaslili tudi tisto generacijo mladkov, ki je bila za letošnje nastope še premajhna.

JANEZ POVŠE

V težkih razmerah (večkrat so prepuščeni samim sebi) so dosegli vrsto zavidljivih rezultatov

Naši jamski potapljači se uveljavljajo

800 m daleč v sifonu Ko srečaš jamskega medveda...

Potapljanje v jamah postavlja, glede na podobno dejavnost v morju, toliko dodatnih problemov, da gre v praksi za drugačno disciplino. Morsko potapljanje je zelo razširjeno. Zato obstajajo številne šole in cela vrsta priročnikov. Jamski potapljači, potem, ko se izvezbajo v morju, pa so praktično prepuščeni samim sebi, saj so tudi na državni ravni maloštevilni. Zato se pogosto udeležujejo srečanj in kongresov, kjer si izmenjujejo izkušnje, oziroma, kjer se učijo od vodilnih evropskih jamskih potapljačev. Vodilni potapljači pa dobijo od ostalih podatke o sifonih, kjer bi se splačalo potapljati. Večina sifonov je namreč še neznanih, saj se za vsakim kraškim izvirom lahko skriva sifon.

Na enem izmed teh srečanj je član **Jamarskega odseka SPDT Maurizio Deschmann** vzpostavil stike z vodjo belgijskih potapljačev **Jean-Pierrom Thiryjem**. Od tedaj se sodelovanje razvija v obojestransko zadovoljstvo.

Prejšnje poletje je Thiry gostoval pri nas. Nadavno pa je Maurizio vrnil obisk in obiskal številne sifone v Franciji. Pri tem je opravil izreden podvig. V izvirih della Tourne je plaval 800 (osemsto) m daleč v sifon in se nato vrnil nazaj. Pod vodo je torej preplaval 1600 m, ne da bi videl površja.

Izvir della Torne se nahaja sredi vasi Bourg St. Andeol severozahodno od Avignona. Voda priteka iz votline, v kateri so Rimljani imeli svoje svetišče posvečeno Mitru. Ob oltarju je tolmun, kjer se prične sifon.

Raziskave sifona so se pričele leta 1970. Dosedaj so prodrli 1020 m daleč in 115 m globoko. Poleg tega so raziskali še nekaj odcepov, tako da trenutno znaša dolžina sifona okoli 1700 m.

Svojo izkušnjo opisuje Maurizio takole:

»Zadnja kontrola opreme, še en pogled na tempelj, ki je posvečen bogu Mitru, gospodu jam, nato pod vodo. Sem sam in plavam v enemu izmed najlepših francoskih sifonov. Voda je sorezmerno topla, vsaj v primerjavi s tisto, na katero sem navajen v naših sifonih. Plavam navzdol ob strmini in ko dosežem rov se ustavim in ponovno temeljito pregledam vso opremo: tri dihalne priprave, ena za vsako jekleno. Pregledam hitro eno za drugo. Merilci kažejo, da je pritisk v vsaki izmed treh jeklenk 220 atmosfer. V vsakem primeru, se bom pričel vračati, ko bo pritisk padel na 150. Plavalni jopič se pravilno polni in prazni. Vseh pet luči deluje brezhibno. Ura, kompas in globinomer so na mestu. Škarje so trdno pritrjene. Brez težav uravnam pritisk v ušesih. Plavuti so dobro obute. Potop se praktično pričinja v tem trenutku.

Sledim varnostni vrivici in preverjam, če je dobro pritrjena; ni težav. Francozi delajo temeljito. Odcepi so nedvoumno označeni in za vsak primer pustim lasten znak. Rov je enakomeren, bele barve in ima obliko polkroga. Širina koleba med štirimi in petimi metri, višina med enim in dvema. Pridem do krasnega kanjona, kjer me čaka resna ovira: nekoliko zamota-

na ožina. Pregledam, da se mi vsa oprema tesno prilaga, menjam jeklenko in se previdno zavlečem v razpoko. Pazim, da oprema ne preveč tolče ob stene in se premikam počasi, da se mi kaj ne zagodzi.

Pazim, da se ne dotaknem varnostne vrvice, v katero, bi se lahko zapletel. Ožina ima dve zaporedni stopnici, ki me prisilita, da se nekoliko zvijam, toda v eni minuti sem skozi. Ponoven pregled opreme. Nobene poškodbe. Prižgem 50 vatni žaromet in rov se mi pokaže v vsej svoji lepoti.

Pričnem ponovno plavati. Napredujem enakomerno, 25 m na minuto. Pogled skače z varnostne vrvice, ki je brezhibna, na merilce pritiska. Zato, da enakomerno trosim zrak, menjujem jeklenke vsakih 10 atm.. Rov ima stalno smer. Prav tako je stalna globina, ki koleba med 6-8 metri. Napredujem počasi in pazim na odcepe. 200 m, 300 m, 400 m. Se ustavim in ponovno pregledam opremo. Vse poteka v najlepšem redu. Sem v vodi že 20 minut in pričujem »čutiti« jamo okoli sebe. Počasi nadaljujem svojo samotno pot. Edina družba: redki niphargusi, ki jih zmoti svetloba.

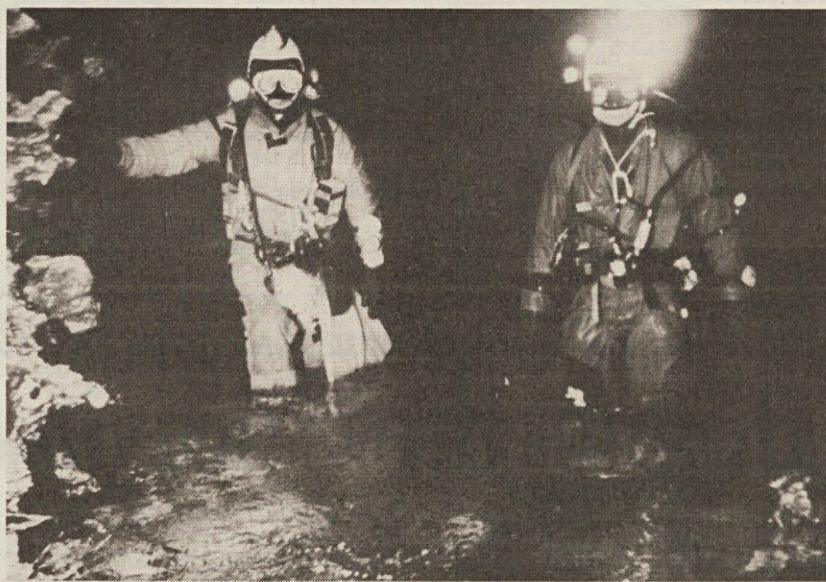
Razgled je izreden: krasne erozijske oblike. Plavam mimo nožev iz belega apnenca in zgleda, kot da bi se pred menoj odpirale zavese. Ritem plavanja in dihanja je enakomeren in spomin mi skače in sifone, ki sem jih že preplaval, sam ali v družbi. To pot ne gre za raziskovanje neznanega. Občutek pa je vseeno podoben, saj gledam nekaj, kar je večini ljudi nedostopno, skoraj prepovedano. Prodiram v ta kamniti svet, opazujem jamo, ki komaj nastaja in ki jo bo voda zapustila šele čez tisoče ali milijone let (kdo ve?). Nadaljujem proti koncu, ki ga ni, saj podobne jame nimajo konca, ki bi ga človek lahko dosegel.

Skoraj podzavestno, avtomatično preverjam opremo na rednih presledkih: 500 m, 600 m, 700 m in pod menoj zazija brezno. Prišel sem do cilja, ki sem si ga zastavil in opazujem brezno, ki se spušta v globino. Mislim na tiste, ki so priplavali do te točke ali celo nadaljevali navzdol, do globine 115 m, ki jo je dosegel **Bernard Leger**, veliki, pokojni speleonavt. (B. Leger se je smrtno ponesrečil na gozdni stezi, kjer se mu je zdrsnilo na listju.) Onkraj globine 115 m se jama nadaljuje, negibna a vendar živa. Počutim se miren in srečen.

Zadnji pozdrav breznu, zamah s plavuti in nazaj proti izhodu. Sem obilno znotraj varnostnih mej, ki sem si jih zastavil in vsako minuto sem bližji sončni svetlobi. Pri odcepu poberem znak, ki sem ga iz previdnosti pustil, da mi bo kazal pravilno pot. V kratkem sem ponovno pri ožini. Počasi in previdno jo preplavam in pred seboj zagledam luči. Sta Jean Pierr in Ernesto, ki sta se komaj potopila. Stisnemo si roke, se slikamo in nato ven proti izhodu.

Samo uro in pol dolgo potovanje, toda spomin bo trajal celo življenje. Zunaj, na soncu, se mi smehlja bog Mitra.

Norbert Castaret spada med najbolj znane francoske in torej svetovne jamarje. Poleg tega, da je veliko raziskoval, je o tem tudi veliko pisal. Brez primerne reklame pa tudi najbolj kvalitetno blago ne gre v prodajo. Castaret je že v mladih letih veliko hodil po jamah, predvsem sam, s svečo, vžigalicami in s staro vrervo. Na enem

Po rovih in brezni do cilja

Varnostna vrivica se je v sunkih odvijala s Koluta. Trenutek pavze, nato ponovno nekaj metrov. »Gotovo je izplaval in sedaj hodi. Pod vodo ne more, brez plavuti, plavati tako hitro in neenakomerno«, je menil prvi. »Mmg« je ne prepričano potrdil drugi, ki si je obenem skušal dopovedati, da je razlaga prvega edina mogoča. Možnost, da je potapljača napadla panika in da se zapleta v varnostno vrivico je bila skoraj neverjetna, saj niti če bi se namerno zavijal vanjo je ne bi utegnil porabiti toliko in tako hitro. Kolut se je nenadoma ustavil in vrivica je obmirovala. Minute so počasi tekle in skrb je naraščala, saj so se zmenili le za hiter ogledni postop in tudi oprema je bila le temu primer-na. Kratak posvet in pričelo so se priprave, da se še eden izmed prisotnih potopi in pogleda, kaj se je zgodilo. Tedaj se je tolmun nenadoma, brez šuma zableščal. Nato je iz vode pokukala glava. Kljub slepiči svetlobi podvodnih luči, maski in dihalnemu aparatu v ustih, je nasmeš, ki je segal skoraj do ušes, naznanjal vesele novice. Sifon je bil sicer nizek a le nekaj metrov dolg. Po sifonu se jama nadaljuje z obširnimi položnimi rovom. Tudi čudno obnašanje koluta je hitro dobilo razlago. Po sifonu ni bilo nikjer skalnega roglja ali skale, kamor bi privezal vrivico, zato jo je nekaj časa vlekel za seboj, dokler ni našel naplavljenе veje. Po rovu je prišel okoli 100 m daleč od dvorane, kjer se odpirata brezni. Poleg tega sta še dva odcepa, ki jih ni pregledal.

Dan, oziroma popoldan se ni pričel posebno navdušujoče. Za začetek je avto običal, na poti k jami, v razmočeni glini. Najprej ga je bilo potrebno izvleči, nato pa pot do jame opraviti peš. V zameno je bila v jami pot do sifona lahka in ne posebno naporna. Za prenos ene potapljaške opreme rabijo običajno trije. Zato je v štirih šlo kot po olju. Pri sifonu pa se je pričelo ponovno zatikati. Bolj kot poštenemu sifonskemu jezeru je bil končni sifon podoben plitvi mlaki, saj 3x3 m velik tolmun ni nikjer presegal metra in pol globine. Potapljač je z običajnim cerimonialom spravil

nase vso potrebno opremo, ki je za varno potapljanje potrebna, a ko jo ima človek vso na sebi, nima dosti za zavdati bogato okrašenemu božičnemu drevescu. In končno pod vodo. Ožina ob dnu, z jeklenkami na hrbtu, ni bila prehodna. Hip nato se je z dna dvignil oblak blata in vidljivost je padla na ničlo. Tipanje stene v jezeru je potrdilo, da razen ožine ni nadaljevanja. Zato se je potapljač vrnil na površje, se znebil skoraj vse opreme, tudi plavuti in se z eno samo jeklenko, ki jo je na vrivici vlekel za seboj zariil v ožino. A tudi tako ni šlo skozi. Odprava se je klavirno bližala koncu. Ker je bilo časa in opreme na pretek, volje za sprejeti neugodno stanje pa malo, še zadnji poizkus. V steni, nad končnim jezercem se odpira luknja, ki se takoj prevesi v poplavljenno razpoko. Delna kopel za normalno oblečene spremljevalce in potapljač se je zvekel v luknjo. Kmalu nato je izginil v kalni vodi. Toda namesto, da bi se takoj vrnil na površje in naznanil že pričakovano vest, da je jame konec, je sij v vodi zginil, zračni mehurji so skoraj v hipu prenehali prihajati na površje in kolut z varnostno vrivico se je pričel naglo odvijati. Oprema pa je bila primer-na le za nekaj metrov globok in nekaj deset sekund dolg varen potop.

Teden kasneje so se v jamo vrnili v treh. Dva sta se, lahko opremljena, potopila, tretji pa je čepel na kupu gline pred jezerom in v temi čakal. Medtem, ko so na glini minule vlekke neskončno počasi, je onkraj sifona čas tekel hitro in navdušujoče. Najprej lep, obširen rov. Brezno, ki je ustavilo prvega obiskovalca pa je bilo prosto preplezljivo, na dnu pa radost, vseh radosti je žuborel bister potok, ki je izvirail iz prav tako bistrega sifona. Potapljači, tudi v bodočnosti, ne bodo ostali brez dela. Rov se je nadaljeval tudi po toku navzdol, toda čas je neizprosno preganjal. Še hitra izmera rova od brezna do sifona in nazaj skozi sifon v stari del. Novi del se nadaljuje kar na petih mestih. Zato bo jama doživela še številne obiske.

O tehniki jamskega potapljanja Kako nastajajo jame?

Utemeljiteljem jamarstva je bilo že od vsega začetka jasno, da se jame nadaljujejo tudi onkraj »končnega« jezera, kot so lahko v nekaterih primerih ugotovili ob priliki izredne suše ali, ko so našli obhodni rov. Toda tedanja tehnika jim ni dopuščala velikega upanja. Ponekod so skušali napredovati z razstreljevanjem, drugod vrtali rove, a nikjer niso prišli daleč. V pristaniščih so v prejšnjem stoletju razvili precej učinkovito potapljaško opremo, ki je z majhnimi spemembami ostala v uporabi še nekaj časa po koncu zadnje vojne. Kovinski skafander, več deset kilogramov težki škornji in cev po kateri so potiskali zrak s površja so bili glavni sestavni deli te opreme. Tako opremljen potapljač Ottorelli iz Marselja se je leta 1878, na Martellovo pobudo, potopil v Vaucluskem izlivu, vendar izbira cilja ni bila posrečna, saj mu še sedaj potapljači niso bili kos.

S po istem principu delujočo opremo, sta se v tridesetih letih potapljala tudi Slovenca Dušan in Ivan Kušar, ki sta si opremo izdelala sama doma. Po vojni so tudi civilisti, predvsem v Italiji, prišli do avtonomnih dihalnih aparatov na kisik, ki jih je razvila vojna mornarica za svoje desantnike. Do tedaj so namreč bile celo plavuti vojaška tajnost. S to opremo je Tržčan Maucci leta 1953 preplaval 80 metrov dolg sifon na dnu 328 m globoke Trebenske jame. Toda aparati na kiski so za jamarstvo potapljanje neprimerni, saj je kisik, ta za življenje neobhodno potrebni plin, pri pritisku, ki preseže dve atmosferi, za človeka strupen in zato s podobno opremo ne moremo, brez smrtna nevarnosti, preseči globine 10 m.

Po letu 50 sta Costeau in Gargan izdelala prve aparate na stisnjen zrak, ki omogočajo varno potapljanje do globine 40 - 50 m; če pa dušik zamenjamo s helijem še globlje.

Trenutno vsi jamarji uporabljajo običajno potapljaško opremo na zrak, kot jo uporabljajo morski potapljači. Tudi začetni potapljaški tečaj opravijo navadno v morju. Prav tako veljajo v jamah vsa pravila, ki veljajo pri potapljanju v

morju z razliko, da se v jami običajno potopi potapljač sam in ne v dvoje kot v morju, kajti zaradi ožin, motne vode in raznih ovir utegne vsakdo skrbeti samo zase in ni v stanju, da bi pomagal drugemu, kvečjemu mu je v napoto in vir nevarnosti. Poleg tega, za razliko od morja, kjer imamo povsod nad nami površje, je v sifonu nad nami strop in izplavamo lahko le če se vrnemo od mesta, kjer smo se potopili. Zato mora vsakdo razpolagati z vsaj dvema neodvisnima opremama. Torej vsaj dve neodvisni jeklenki, morbiti, vsaka s svojim dihalnim aparatom in svojim manometrom. Poleg tega še tri, boljše pet luči s primerno avtonomijo. Pri napredovanju velja pravilo ene tretjine, ki pravi, da lahko porabimo le eno tretjino zraka, ki ga imamo na razpolago in moramo prihraniti dve tretjini za povratek. Ko se porabi predvideno tretjino, se potapljač prične vračati, neglede na to, kam je prišel in kaj vidi pred seboj. V motnih sifonih in v ožinah se povratek prične že pri eni četrtini ali celo pri eni petini.

Sifoni so pogosto blatni in pri povratku vidljivost lahko pade na nič. Zato je uporabna varnostne vrvice nujna. Potop brez nje je iskanje nesreče. Vrvica ima premer od 2 do 5 mm in jo navijemo na boben tako, da se brez težav odvija in navija. Vsakokrat, ko rov menja obliko ali smer jo je treba nekam pritrditi in če ni skalnatih rogljev in podobnega moramo zabiti klin in včasih celo svedrovec. Napenjanje vrvice vzame največ časa, saj mora biti speta tako, da je ob njej možen povratek tudi v popolni temi. Poleg tega mora biti vrivica speljana tudi tako, da se vanjo ne zapletemo. Če pa se to zgodi, jo režemo le v skrajnem primeru, ko ne gre drugače in jo nato ponovno spojimo.

V jami je voda običajno hladna kot v morju in tudi napor je znatno večji. Zato ne veljajo običajne tablice za dekompresijo, temveč si je treba priskrbeti primerne jamar-ske. Iz previdnosti opravimo triminutno dekompresijo tudi kadar smo daleč znotraj varnostne krivulje.

Kras je delo vode. Deževnica, ponekod snežnica, odteka skozi razpoke, raztaplja apnenc in jih širi. Na poti v globino se majhni curki polagoma združujejo v večje. Ko so razpoke dovolj široke, da jih prva smet ne več zamaši, nosi voda s seboj tudi pesek in nato še prod, ki mehansko dolbejo kamenino. V določeni globini pa voda preide iz pretežno navpičnega, v pretežno vodoraven pretok. Poleg tega pritekajo na Kras potoki in reke z nekrasnih področij.

Konec prejšnjega stoletja je jamarstvo že toliko napredovalo, da so jamarji že raziskali številne vodne jame. Vendar kjer jih niso ustavile ožine ali podori, jih je sorazmerno kmalu ustavila voda in večina vodnih jam se na načrtih še sedaj konča s »končnim jezerom« ali »končnim sifonom«.

O tem, kakšno je podzemlje med »končnim sifonom« in izvirom se je razvila burna, mestoma polemična diskusija.

Na eni strani je stala večina jamarjev z Martello na čelu in trdila, da kraške vode, podobno kot površine, tečejo od ponorov do izvira v obširnih, med seboj povezanih rovih tako, kot tečejo reke na površju po svoji strugi. Na drugi strani pa je

skronmo obleko, nag zabredel v mrzlo vodo, zajel zrak in se potopil. Brez podvodne svetilke, seveda. Nekaj časa je plaval pod vodo, nato je skalnati strop nad njim zginil in dosegel je površje, kjer zaradi teme ni videl ničesar. Znova je zajel zrak in se vrnil na izhodišče. Naslednji dan je ponovno stal pred sifonom. To pot »primer-no« opremljen, saj je s seboj prinesel gumijasto kapo, pod katero je vtaknil svečo in vžigalice. Ko je izplaval, onkraj sifona, je svečo prižgal in ugotovil, da prvemu takoj sledi nov sifon. Toda tudi ta ga ni ustavil in kmalu je s čudežno suhimi vžigalicami ponovno prižgal svečo in presenečenje ugotovil, da je po rovu, že hodila človeška noga. Pred njim je namreč stal, iz gline izdelan, kip jamskega medveda, ki ga je za časa ledene dobe, ko je vodni tok presahnil, izdelal pračlovek.

Iztokovemu zgledu, kot piše Finžgar, so sledili tisoči. Castaretu pa, v sifone, k sreči ni sledil skoraj nobeden, sicer bi se jamarji pridružili dinozavrom in drugim izumrlim vrstam.

Danes v prijateljski nogometni tekmi v Zagrebu (20.00)

Jugoslavija - Nizozemska

ZAGREB — Drevi ob 20. uri bo na stadionu Maksimir v Zagrebu prava nogometna poslastica, saj se bosta v prijateljski nogometni tekmi, seveda v okviru priprav na SP V Italiji spoprijeli Jugoslavija in Nizozemska, ki, po mnenju strokovnjakov, sodi v ožji krog favoritov celo za osvojitev prvega mesta na SP.

Na včerajšnji tiskovni konferenci je jugoslovanski zvezni trener Ivica Osim dejal, da je današnja tekma proti Nizozemski kot nalašč, saj igrajo »tulipani« podobni nogomet kot Zahodni Nemci.

POSTAVI: JUGOSLAVIJA: Ivković, Vulić, Spasić, Jozić, Hadžibegić, Baljić, Prosinečki, Katanec, Susić, Stojković, Vujović. NIZOZEMSKA: Van Breukelen, Van Aerle, Van Tiggelen, R. Koeman, Ruitjes, Wouters, E. Koeman, Rijkaard, Van Basten, Gullit, Kieft. Sodil bo Avstrijec Kaupe.

Danes še tri srečanja

V okviru priprav na nogometno SP bodo danes še te prijateljske tekme: v La Valletti: Malta — S. Irska; v Genovi: Genoa - Kostarika; v Linzu: Avstrija - Urugvaj.

Poraz modrih olimpijcev

BUDIMPEŠTA — V prijateljski nogometni tekmi je Madžarska premagala olimpijsko reprezentanco Jugoslavije z 2:1 (0:0). Zadelek za Jugoslavijo je dosegel Jokišić v 73. minuti. Jokišić je bil skupno z vratarjem Milojevićem tudi najboljši v jugoslovanski reprezentanci.

Za domačine pa sta bila uspešna Hamar v 49. min. in Miklja v 86. min.

Italijani brez težav

ITALIJA - CANNES 3:0 (2:0)

STRELCA: Vialli v 37. min. ize enajstmetrovke; De Napoli v 39. min.; Vialli v 71. min.

ITALIJA: zenga, Bergomi, Maldini, Baresi, Ferroi, Ancelotti, Donadoni, De Napoli, Vialli (od 72. min. Schillaci), Giannini, Carnevale.

AREZZO — Azzurri so po pričakovanju in brez težav premagali francoskega prvoligaša Cannesa, čeprav je prvi gol padel po sodnikovi radodarnosti, saj je precej velikodušno dosodil domačinom enajstmetrovko. Vialli ni zgrešil najstrožje kazni. De Napoli je nato izkoristil lep Gianninijev predložek, v drugem polčasu pa je za tretjo gol spet poskrbel Vialli, ki je očitno tik pred svetovnim prvenstvom tudi ujel pravo formo.

Včeraj odigrali številne tekme

V okviru priprav na svetovno nogometno prvenstvo so včeraj odigrali vrsto prijateljskih tekem.

IZIDI: Madžarska - Kolumbija 3:1 (2:1); Švica - ZDA 2:1 (0:1); Tunizija - Anglija 1:1 (1:0); Belgija - Mehika 3:0 (2:0); Malta - S. Irska 0:3 (1:0); Saviglianese - Brazilija 0:12; Pordenone - Španija 2:8 (2:3).

Danes zadnje kolo nogometne B lige

Triestina za točko

V današnjem zadnjem kolu italijanskega prvenstva B lige zadostuje Triestini le točka, da se reši najhujšega. Skušala pa jo bo osvojiti doma proti Cosenzi, ki bi se tudi zadovoljila s točko. V tem primeru bi igrala dodatno tekmo z Monzo, če bi seveda istočasno zmagale Barletta, Messina in Monza. Če bi Cosenza danes zmagala, bi se seveda »matematično« izognila nazadovanju, bi pa spravila v hude težave Triestino. Tako ali drugače, na dlani je, da morajo danes tržaški nogometaši osvojiti vsaj točko.

Giacomini danes ne bo mogel računati na izključnega srednjega igralca Papaia. Tudi nastop Lenarduzzija je še v dvomu, saj še ni povsem okrevale po poškodbah.

Ce je na vrhu lestvice vse odločeno (Torino, Pisa, Cagliari in Parma so že v A ligi), je na spodnjem delu lestvice precej zapleteno glede četrte ekipe, ki bo skupno z Licato, Comom in Catanzarom morala zapustiti drugoligaško konkurenco.

SPORED ZADNJEGA KOLA: Ancona - Como; Brescia - Padova; Licata - Reggina; Monza - Torino; Reggina - Foggia; Avellino - Pescara; Catanzaro

- Barletta; Messina - Cagliari; Pisa - Parma; TRIESTINA - Cosenza.

LESTVICA: Torino 53; Pisa 50; Cagliari 47; Parma 45; Ancona 41; Reggina 40; Reggina 39; Foggia in Pescara 38; Padova 37; Brescia 35; Avellino in Triestina 34; Barletta in Cosenza 33; Monza in Messina 32; Licata 28; Como 27; Catanzaro 24.

3. jugoslovanska liga

Zelo pomembna zmaga Koprčanov

JUNAK - KOPER

0:1

V 33. in obnem zadnjem kolu 3. jugoslovanske nogometne lige je Koper dosegel v Sinju izredno pomembno zmago v boju za obstanek. Zmagoviti zadelek je dosegel mladi in obetavni Ribarič. Ker je BSK izgubil, ga je Koper, ki ima sedaj 25 točk, za točko prehitel in bo o svoji usodi odločal sam, in to že v sredo, 6. t. m., ko bo na vrsti zadnje kolo. V Kopru namreč gostuje Mladost, ki je včeraj v Petrinji kar z 8:3 premagala Ljubljano. (Kreft)

Giovanni Gebbia novi trener San Benedetta

Giovanni Gebbia je novi trener San Benedetta.

Tako je sporočilo vodstvo goriške košarkarske ekipe, ki bo v naslednji sezoni nastopila v prvenstvu B-1 lige. Ob tem je vodstvo goriškega drugoligaša izjavilo, da so kot tehničnega direktorja najeli Giorgia Gioma, bivšega reprezentanta, ki je doslej bil v tehničnem vodstvu Benetona iz Trevisa.

Kakšni so programi novega trenerja, ki je v letošnji sezoni vodil Raguso v B-1 ligi, bomo izvedeli jutri, saj je San Benedetto sklical tiskovno konferenco, na kateri bo tudi »razkril« novosti v zvezi s samimi igralci.

Govori se, da bo več košarkarjev zapustilo ekipo, med temi naj bi bili tudi Vitez, Ponzone in Esposito. Sicer uradnih vesti trenutno ni in jasno je, da bo o izbiri igralcev zadnje besede imel novi trener. (r.p.)

Po drugi od treh dolomitskih etap kolesarske dirke po Italiji

Bugno brez pravih tekmecev

PRELAZ PORDOI (Trento) — »Mor-da bo Bugno uspelo, da letos osvoji Giro in Tour,« je po včerajšnji drugi od treh dolomitskih etap izjavil bivši francoski kolesarski as Hinault. Bugno je namreč vozil izredno in sedaj res ni videti nikogar, ki bi mu lahko ogrozil končno zmago: dirko je vseskozi imel pod kontrolo, nazadnje pa mu je še etapna zmaga ušla le za las, kaže, da je zgrešil prestavo, čeprav nekateri sumijo, da je šlo za velikodušno gesto.

Etapna je spominjala na »eške« čase italijanskega kolesarstva. Ob progi je namreč mrgolelo navdušenih gledalcev, ki so tudi res imeli kaj videti. Tudi »žrtev« ni manjkalo: med tistimi, za katere se je Giro končal, so tudi Zimmermann, Halupczok in veteran Gavazzi, ki bo decembra dopolnil 40 let, ko je tudi konec kariere za profesionalce. Prav Zimmermann je skupaj z Vandellijem poskusil srečo. Prva sta prišla na prelaza Falzarego in Gardena, zatem je Zimmermann popustil, Vandelli je sam prekosaril prelaz Sella in Pordoi. Pri spustu je zatem Zimmermann padel in so ga morali

odpeljati v bolnico (na srečo ni bilo nič hujšega), Vandellija pa je dohitel Koničev. Italijan je bil nato prvi tudi na Marmoladi. Sledil je napad tretjevrščenega Motteta, ki pa ga Bugno ni spustil izpred oči. Oba sta zatem prehitela Vandellija in Koničeva, ostali so bili daleč zadaj. Na drugem vzponu na Pordoi je med množico, ki je bila v pravem deliriju, Bugno diktiral tempo, a okrog 200 m pred ciljem je Mottet izkoristil njegovo napako in ga prehitel.

VRSTNI RED 16. etape: 1. Mottet (Fr.), ki je 171 km od Toblacha do prelaza Pordoi prevozil v 5.29'24" s povprečno hitrostjo 31,148 km na uro (odbiček 12"); 2. Bugno (It.) i.č. (odbiček 8"); 3. Chioccioli (It.) 2'16" (odbiček 4"); 4. Giovannetti (It.) i.č.; 5. Vandelli (It.) po 3'38" (odbiček 6"); 6. Koničev (SZ) 4'06" (odbiček 4"); 7. Echave (Šp.) 4'40"; 8. Vona (It.) 4'47"; 9. Sierra (Ven.) 4'59"; 10. Poulnikov (SZ) 5'; 11. Conti (It.) 5'32"; 12. Lelli (It.) i.č.; 13. Philipot (Fr.) 5'49"; 14. Unzaga (Šp.) 6'18"; 15. Duclos Lassalle (Fr.) 6'39"; 16. Bagot (Fr.) 6'41";

17. Lemarchand (Fr.) 6'43"; 18. Chozas (Šp.) i.č.; 19. Theunisse (Niz.) 6'50"; 20. Lejaretta (Šp.) 6'53".

Skupna lestvica: 1. Bugno (It.) 76.55'42"; 2. Mottet (Fr.) po 4'13"; 3. Giovannetti (It.) 6'40"; 4. Echave (Šp.) 9'37"; 5. Chioccioli (It.) 10'06"; 6. Poulnikov (SZ) 10'30"; 7. Chozas (Šp.) 13'07"; 8. Lejaretta (Šp.) 13'11"; 9. Ugrumov (SZ) 13'12"; 10. Lelli (It.) 15'08"; 11. Philipot (Fr.) 15'09"; 12. Sierra (Ven.) 18'19"; 13. Giupponi (It.) 18'24"; 14. Lecchi (It.) 20'44"; 15. Theunisse (Niz.) 21'29"; 16. Jaskula (Pol.) 22'38"; 17. Chiappucci (It.) 23'42"; 18. Zaina (It.) 24'02"; 19. Lemarchand (Fr.) 25'22"; 20. Bagot (Fr.) 26'39".

»Giro« amaterjev

PRELAZ PORDOI (Trento) — Na 8. etapi kolesarske dirke za amaterje (Toblach - prelaz Pordoi, 104 km) je zmagal Ivan Gotti (Lombardija) v času 3.04'37". Na skupni lestvici vodi Belli (Lombardija) v času 24.12'5". Na 2. mestu je Gotti po 11', Flavio Milan iz F-JK pa je šesti po 1'39".

V včerajšnjem 3. kolu teniškega prvenstva Francije

Seleševa in Ivanišević naprej

PARIZ — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije je Italija včeraj izgubila še zadnjega predstavnika, Sandro Cecchini, kar pa je bilo pričakovati, saj se je pomerila s prvo igralko na svetu, Zahodno Nemko Steffi Graf. V nadaljnje tekmovalje pa sta se prebila oba jugoslovanska zastopnika, Goran Ivanišević, ki je odpravil Zahodnega Nemca Kuhnena, ter Monika Seleš, ki je premagala Sovjetinjo Meskijevu. Seleševa pa se je morala pošteno potruditi, predno je strla odpor nasprotnice. To ji je uspelo šele po dveh borbenih tie-breakih. Prav zato nekateri menijo, da so se povečale možnosti mlade Američanke Capriati, ki se je zlahka otesla nosilke 12. skupine, Avstrijke Wiesnerjeve. Za Jugoslovanko pa je verjetno še bolj zaskrbljujoče, da Grafova spet prihaja v formo, čeprav jo muči prehlad.

Med moškimi sta se od turnirja poslovila Noah in Krickstein, medtem ko je zmagovalec iz Rima Muster potrdil, da je na zemlji trenutno najboljši.

Večjih težav nista imela niti Jaite ter Gustavsson. Nekaj izidov:

MOŠKI (3. kolo): Perez-Roldan (Arg.) - Noah (Fr.) 7:6, 6:4, 4:6, 6:3; Muster (Av.) - Haarhuis (Niz.) 3:6, 7:5, 6:2, 7:6; Ivanišević (Jug.) - Kuhn (ZRN) 7:6, 6:1, 7:5; Gustavsson (Šve.) - Perez (Ur.) 6:1, 4:6, 6:1, 6:3; Jaite (Arg.) - Rahunen (Fin.) 7:6, 6:2, 6:1; Novacek (ČSR) - Krickstein (ZDA) 6:2, 6:3, 3:6, 7:6; Champion (Fr.) - Forget (Fr.) 6:4, 6:7, 6:4, 5:7; Gomez (Ekv.) - Volkov (SZ) 6:2, 7:5, 4:6, 6:3; Kroon (Šve.) - Mansdorf (Izr.) 6:4, 7:6, 6:1.

ŽENSKE (3. kolo): Graf (ZRN) - Cecchini (It.) 6:2, 6:3; Manuela Maleeva (Švi.) - Tarabini (Arg.) 2:6, 7:5, 6:0; Gildemeister (Čile) - Magdalena Maleeva (Bol.) 6:1, 6:3; Grossman (ZDA) - Sharpe (Avs.) 6:2, 4:6, 6:1; Seleš (Jug.) - Meski (SZ) 7:6, 7:6; Fernandez (ZDA) - Cueto (ZRN) 7:6, 6:2; Capriati (ZDA) - Wiesner (Av.) 6:4, 6:4; Zvereva (SZ) - Martin (ZDA) 6:4, 6:1; Paz (Arg.) - Cohen (Švi.) 6:1, 7:5.

Na 12. izvedbi tradicionalnega avtomobilskega rallyja po Krasu in Istri

Končna zmaga Munerju (lancia delta)

VRSTNI RED: Muner - Gaiotti (lancia delta) 54'15"; 2. De Cecco - Rizzi (opel kadett GSI) po 1'48"; 3. Primoli - Libero 2'38"; 4. Picardo - Fabro (opel manta) 2'58"; 5. Boselli - Salgaro (opel kadett GSI) 3'19"; 6. De Cecco - Bonometti (opel manta) 3'39"; 7. Valisneri - Nucifora (peugeot 205) 3'52"; 8. Devoti - Guglielmino (renault 5) 3'59".

TRST — Na 12. izvedbi avtomobilskega rallyja po Krasu in Istri se je uveljavila dvojica Muner - Gaiotti, ki je prejšnji teden zmagala tudi na rallyju v Bibioneju. Muner je povedel že na prvi posebni vožnji, ko je prehitel Lupidija in Davanza. Do prave selekcije je prišlo na 3. preizkusni vožnji, na kateri so odstopili Mattioli, Chimentin in Pulz, Davanzo pa je izgubil veliko časa zaradi preluknjane zračnice. Na posebni vožnji v Pridvoru je Lupidi vozil izredno, zatem pa, v 7. posebni preizkušnji, ko je imel le 15' zaostanka za Munerjem, je zaradi kratkega stika moral odstopiti.

Start in cilj rallyja po Krasu in Istri, na katerem je nastopilo 43 od 59 vpisanih posadk, je bil na Trgu Unità v Trstu (Foto Mario Magajna)

Košarkarska borza

Dannija Ferryja najel Cleveland

NEW YORK — Rimski košarkarski prvoligaš Il Messaggero je izgubil še svojega drugega Američana. Potem ko je Boston Celtics najel Briana Shawa, se je tudi Danny Ferry odločil za prestop med ameriške profesionalce. Ferryja je namreč najela ekipa NBA Cleveland Cavaliers.

Nasilno SP?

V kulturnem krožku Che Guevara bo jutri ob 18. uri zanimivo predavanje na temo »Nasilno svetovno prvenstvo?«.

Pobuda sodi seveda v okvir kulturnih prireditev za nogometno svetovno prvenstvo v Italiji. Govorniki bodo Massimo Giacomini, Emilio Felluga in Federico di Vita.

Jadranovcem prvo mesto

Na članskem košarkarskem turnirju G. Sarti je Jadran TKB osvojil prvo mesto, s tem da je v finalu premagal Latte Carso s 105:97. Don Bosco je bil tretji z zmago nad Tecnolucejem. Na sliki: z Jadranove prvenstvene tekme B-2 lige

domače vesti - domače vesti

Borovi cicibani boljši od Grette

BOR - GRETTA 5:4

PO 11-METROVKAH (0:0; 1:1)

BOR: Gregori, Mermolja, Tence, Iozza, Carapucci, Lorenzi, Ciacchi, Carbonini, Vesnaver, Lobascio.

Po lepi, borbeni tekmi so Verdenikovi varovanci, potem ko se je tekma končala z neodločnim izidom 1:1, po 11-metrovkah premagali tehnično boljšo ekipo Grette s 5:4 in tako pripravili staršem, odbojnikom in samim sebi veliko veselja. V prvem polčasu sta si Lorenzi in Carapucci zapravila dve lepi priložnosti, da bi povedla, toda nasprotnikov vratar je lepo ubranil.

V 1. minuti d.p. je Gretta zastreljala 11-metrovko, v 10. min. pa povedla. Naši igralci niso popustili in v 15. min. so po lepi skupni akciji z Lorenzijem

remizirali. Po tem uspehu se je Bor uvrstil v polfinale in ima že zagotovljeno 4. mesto. (Krapeš)

Bregova turnirja

TURNIR DEČKOV

VČERAŠNJA IZIDA: Breg - Iskra Nova Gorica 61:51 (22:20); Smelt Olimpija Ljubljana - Libertas Trst 95:64 (53:23).

DANAŠNJA FINALA (v Dolini): za 3. mesto (9.30): Iskra - Libertas; za 1. mesto (11.00): Breg - Smelt Olimpija.

TURNIR MINIBASKETA

VČERAŠNJA IZIDA: Kraški zidar Sežana - Polet 73:23; Breg - Intermuggia 56:23.

DANAŠNJA FINALA (v Dolini): za 3. mesto (15.30): Intermuggia - Polet; za 1. mesto (17.00): Breg - Kraški zidar.

Veliko pričakovanje za sklepno tekmovanje v Lipici

Uspel plavalni tečaj ZŠŠDI

V torek se je z zaključnim tekmovanjem končal letošnji plavalni tečaj, ki ga že celo vrsto let prireja ZŠŠDI v bazenu v Lipici. Letos je sicer organizator pri izvedbi tečaja naletel na nekaj neviščnosti, saj so se dela zaradi adaptacije bazena precej zavlekla, tako da je bila vadba novembra in nekaj dni decembra prekinjena. Vendar to ni skalilo navdušenja mladih plavalcev, saj je tečaj obiskovalo 82 otrok. Tudi letos je bilo vpisanih veliko otrok, ki obiskujejo otroški vrtec, kar je tudi jasen pokazatelj, da starši vpišejo otroka na tečaj z namenom, da bi se čimprej sprijaznil z vodo in, če se le da, tudi čimprej splaval. Kot je v svojem nagovoru pred nagradjenjem poudaril predsednik ZŠŠDI Odo Kalan, je vedno večja osveščnost staršev o nujnosti seznanjanja otrok s plavanjem izredno pozitivna,

saj je bilo še pred nekaj leti med otroki veliko število neplavalcev in to kljub temu, da Primorci živimo ob morju, saj si je »plavalna kultura« le počasi utirala pot v mentaliteto ljudi. Poleg najmlajših so v bazen zahajali tudi nekoliko starejši otroci, ki so med tečajem utrjevali že pridobljeno znanje in pilili razne plavalne stile, saj je povsem jasno, da enkrat tedenska vadba ni tekmovalnega značaja. Veliko zaslugo, da je tečaj odlično uspel, imajo seveda vaditelji Konrad Božeglav, Rado Kastelic in Janko Sila, ki so z veliko mero strokovnosti pa tudi potrpežljivosti stali ob strani svojim varovancem.

Tekmovalni dan so seveda vsi otroci nestrno pričakovali, saj so vsi hoteli sebi in seveda staršem pokazati, česa so se naučili. Vsi se sicer tekmovanja niso udeležili, saj so bolezen, šolske in

druge športne obveznosti pa tudi strah pred prvim nastopom marsikaterega malčka ustavili doma, tako da je bilo prisotnih 38 otrok. Rezultati:

OTROŠKI VRTEC

LETNIK 1984 IN MLAJŠI - dečki: 1. Karlo Sanabor, 2. Samuel Corbato, 3. Miran Sosič, 4. Martin Rebecchi, 5. Jan Guštinčič (vpisanih na tečaju: 15); **deklice:** 1. Rebeka Pipan, 2. Jasmina Guštinčič, 3. Lucija Allegra, 4. Ana Wehrenfenning, 5. Aleksija Leone (vpisanih na tečaju: 15).

LETNIK 1983 - dečki: 1. Axel Furlan, 2. Patrick Kocjančič, 3. Mitja Suhadolc, 4. Matjaž Suhadolc, 5. Pavel Berdon (vpisanih: 8); **deklice:** 1. Federica Maar (vpisanih: 4).

LETNIK 1982 - dečki: 1. Luka Spečič, 2. Erik Visini, 3. Matjaž Kodrič, 4. Enrico Fonda, 5. Martin Grgič, 6. Matija Grgič (vpisanih: 8); **deklice:** 1. Michela Piazza, 2. Annalisa Zecchin (vpisanih: 5).

LETNIK 1981 - dečki: 1. Aleš Berce, 2. Miha Lah (vpisanih: 4); **deklice:** 1. Olga Sosič, 2. Saša Šukalo (vpisanih: 4).

LETNIK 1980 - dečki: 1. Matevž Peterlin, 2. Daniel Leone, 3. Marko Spečič; **deklice:** 1. Ana Allegra, 2. Andreja Borštnar.

LETNIK 1979 - deklice: 1. Jana Okoren (vpisanih: 5).

LETNIK 1978 - fantje: 1. Martin Ukmar, 2. Peter Race, 3. Marko Okoren (vpisanih: 6).

LETNIK 1977 - fantje: 1. Luka Fonda (vpisanih: 5).

Kot že rečeno, je bilo na koncu tekmovanja še nagrajevanje, ki so se ga v predstavništvu organizatorja ZŠŠDI udeležili predsednik Odo Kalan, tajnik Ivan Peterlin in odbornik Ivan Brass. Tekmovalci so bili nagrajeni s kolajnami, ob krofu in sadnem soku pa so vsi obljubili, da se prihodnje leto spet srečajo na novi izvedbi tečaja. (Inka)

Iz sveta naše telesne kulture

Skupne pobude

Omenjali smo že - sicer občasno - skupne pobude, ki jih Združenje izpeljuje samostojno ali v sodelovanju z društvi oziroma s športnimi organizacijami iz Slovenije in Hrvaške, vendar jih nikoli nismo strnili v neko smiselno zaporedje in jih pravilno ovrednotili. Menimo, da je sedaj napočil čas, da se nekoliko globlje ozremo k tem pobudam. Človek ima namreč vtis, da včasih pozabljamo na pomembnost tega delovanja in da gredo take pobude mimo nas kot nekaj samoumevnega. Trdili bi lahko, če bi uporabili neko sodobno izrazoslovje, da ne znamo opravljati pravega marketinga in da razmetujemo s svojimi napori. A časi narekujejo drugačen miselni pristop do takega delovanja.

Le redkokdo verjetno ve, da je najstarejša pobuda odbojarski turnir prijateljstva (za moške in ženske): dvajset izvedb je že za nami! Na tem turnirju sodelujejo po dve ekipi, tako moški kot ženski, v imenu ZŠŠDI, Slovenije in hrvaške Istre. Nešteto športnikov se je zvrstilo na igriščih, vseh treh udeležencev. V zadnjih letih je turnir padel nekako v zaton in zaradi tega ga bomo letos poživili tako, da bodo nastopali le mladi tekmovalci.

Če ostanemo na odbojarskem področju, bi morali tudi omeniti srečanje mladincev in mladink, sedaj kot selekcije iz naših vrst, Slovenije in celotne Hrvaške. To je mlajši turnir, a zanimivo je, da smo prav na tem področju dosegli najboljše in seveda presenetljive uspehe.

ZŠŠDI ali bolje rečeno pokrajinski odbor v Gorici se je spomnil, da reka Soča dejansko prečka mejo in da bi morali izkoristiti tudi to vodno pot. Rečeno storjeno. Na vrsto so prišli kajaki in spust po reki preko državnih meja. Začetki so bili skromni, a pobuda dobiva iz leta v leto vedno večji pomen, saj se prijavlja vse več tekmovalcev, ne samo iz strogo obmejnih klubov.

Že ker smo na Goriškem, bi spregovorili tudi o prvomajskem pohodu Števerjan-Gonjače-Števerjan. To je prava rekreativna pobuda (sicer masovnega značaja), ki predstavlja neko tradicionalno vez med vami in ljudmi, ki prebivajo v Goriških Brdih.

Zamisel o kolesarskem maratonu iz Ljubljane do Trsta je dokaj nova, vendar je pomembna zaradi svoje masovnosti. Za izpeljavo te pobude se lahko zahvalimo odboru za maraton Franja iz Ljubljane, ki poskrbi za organizacijo v Sloveniji ter klubu Adria Resim, ki gosti kolesarje ob prihodu na cilj v Lonjeru.

Pri košarki smo se vključili v šolska tekmovanja oziroma v tako imenovani pokal Šumi. Žal dijaki naših šol niso

dovolj številni, da bi lahko sestavili ekipe na vsaki šoli in tako moramo nastopiti skupaj. Tudi na tem področju smo že dosegli zavidljive uspehe, a letos nam je bila (in to prvič) poverjena naloga, da organiziramo finalno tekmovanje. Omembe vreden je sklop prireditev, ki so vezane na širše področje, in sicer na dežele delovne skupnosti Alpe Adria. To ime se je na športnem področju prvič pojavilo na kolesarski etapni dirki za amaterje, ki ima svoj start v Sloveniji, gre preko avstrijske Koroške in zatem v našo deželo. Ta dirka ima svojstven pomen, saj na njej sodelujejo tekmovalci iz raznih držav. ZŠŠDI je pristopilo k soorganizaciji v zadnjih letih, ko so se pobudniki iz naše dežele nekoliko odstranili.

Potem je prišla na vrsto košarka. Pri uredništvu pobude je od samega začetka sodeloval odbor Jadrana, a Združenje se je vključilo s svojo kadetsko vrsto. Letos so bile polfinalne tekme na našem področju.

Kot zadnjo pobudo bi omenili še turnir borilnih športov, ki ga je letos prvič izvedel Shinkai karate klub. Prva »etapa« tega turnirja, na katerem sodelujejo tekmovalci iz Slovenije, Koroške in iz naše dežele, je bila v Zgoniku, druga bo v Ljubljani, a tretja še letos v Celovcu, kjer bodo podeljene skupne nagrade.

Ne smemo tudi pozabiti na srečanje manjšin, ki ga vrsto let organizira ZTKOS z namenom, da se vsaj enkrat letno srečajo v matični domovini športniki iz Porabja, Koroške, predstavniki ZŠŠDI ter domačini iz Slovenije.

Prepričani smo, da nismo zaozbjeali vseh pobud, saj nismo brskali po arhivu, ampak smo le želeli podati strnjeno, tudi če delno, pregled telesnokulturnih dogodkov ob meji, pri katerih neposredno sodeluje ZŠŠDI. Poleg tega mnoga društva samostojno organizirajo pomembne mednarodne pobude, a to je poglavje zase.

Pri taki obilici prireditev si moramo zastaviti vprašanje: zakaj ne pomislimo na neki skupni koledar, da bi nazorno prikazali, kaj delamo v teku leta? Prav dobro se zavedamo, da bomo že konec leta težko sestavili pravi in dokončni koledar prireditev, a to bi imelo velik propagandni pomen. To bi bila naša izkaznica, lahko bi se predstavili širši javnosti.

Uvodoma smo omenili pomembnost teh srečanj. Mislim, da nihče ne more izpodbijati važnosti teh pobud. Predvsem gre za povezovanje ljudi, predvsem mladih, ki živijo in delajo ali se izobražujejo v popolnoma različnih življenjskih pogojih. Mnogokrat, ko smo gostili sosednje ekipe, so se tekmovalci in tudi spremljevalci čudili, da so obronki mesta popolnoma slovenski, da imamo slovenske šole in podobno. Srečanja so nam torej dala priložnost, da osveščamo naše sonarodnjake o našem obstoju. Žalostno je, da moramo petinštirideset let po vojni še vedno razlagati, da še vedno obstajamo na naši zemlji in da hočemo tu ostati taki, kot smo. Po drugi strani taka obvezujoča tekmovanja zahtevajo tudi organizacijske sposobnosti. Menim, da smo to skoraj vedno dokazali in da se nam ni treba sramovati pred drugimi organizatorji, ki imajo morda daljšo tradicijo, več sredstev in honoriranih sodelavcev.

ODO KALAN

Namiznoteniški osnovnošolski turnir v Zgoniku

Naši pokazali napredek

V petek popoldne je v Športno-kulturnem centru v Zgoniku potekal turnir osnovnošolskih otrok v namiznem tenisu. Tekmovanje je bilo pokrajinskega značaja, organizator pa je bil SK Kras v sodelovanju s pokrajinsko namiznoteniško zvezo. V dvorani se je na 14 mizah pomerilo 61 otrok (30 dečkov in 31 deklic) od 6. do 10. leta starosti. Na tekmovanju sta sodelovali tudi naši namiznoteniški društvi, Kras in Bor s 24 oz. 5 mladimi predstavniki. Tekmovanje je potekalo po sistemu vsak z vsakim v skupinah po 5. Tako si je lahko vsakdo pridobil več tekmovalnih izkušenj, kajti v najslabšem primeru je opravil 4 srečanja.

Slovenski predstavniki so pokazali precejšen tehnični napredek. V glavnem vsi obvladajo osnovne udarce, to je osnovno vračanje in protinapad, premalo pa znajo povezovati posamezne elemente po vsej mizi. Posebno dečki bi morali biti bolj aktivni in samozavestni, da bi s prodornimi in učinkovitimi napadi s »forhandom« bolje napredovali. Največ uspeha je dosegel SK Kras s 1. in 2. mestom pri deklicah (Vanja Milič, Erika Radovič) ter 3. in 5. mestom pri dečkih (Miran Simoneta, Peter Santini). SZ Bor pa je imel eno predstavnico na 5. mestu (Flego). Tekmovanje je bilo zanimivo posebno za Krasove vrste in je zagotovilo predstavljalo pomembno preizkušnjo forme, borbenosti in poslušnosti vseh zgoraj omenjenih tekmovalcev, ko bodo čez teden dni v Cecini (Livorno) branili barve zamejskega športa na ekipnem državnem finalu mladinskih iger v namiznem tenisu (kategorija osnovnošolcev v moški in ženski konkurenci). (s. m.)

Zamejsko balinarsko prvenstvo

Brez večjih presenečenj

Glede ponedeljkovega kola so se vsa srečanja končala s tesnimi zmagami (2 v gosteh in 2 doma). Lestvica pa je v glavnem ostala nespremenjena. Pred najtežjo nalogo je bila Gaja, ki je gostila Kras. Medtem ko sta bila oba domača zbijalca najbolj zasluzna za uspeh četverke, je Natural v bližnjari in obveznem zbijanju z rekordnim izkupičkom 25 točk popolnoma nadigral demotiviranega Emilija. Častno točko je kot že večkrat prej dosegla dvojica, ki si je na najboljši način (končni rezultat je bil 11:3) oddolžil gajevce za poraz v prvem delu prvenstva. V srečanju med Poletom in Makom je izstopal nastop Goričana Figelja, ki je izenačil rekord v BOZ. Repenci so Nabrežincem prepustili točko le v srečanju posameznikov, v dvojicah in četverkah pa je bila njihova premoč več kot očitna. V torek pa so odigrali zaostalo srečanje med Poletom in Krasom, ki je za las zgrešil celoten izkupiček. V disciplini, ki je bila še do pred kratkim Krasovo najnevarnejše orožje, pa je njen predstavnik ponovno klonil proti Guliču. Pravi protagonist pa je bila gostujoča dvojica.

IZIDI 5. POVRATNEGA KOLA: prost je bil Kras, Zarja - Danica Unitenco 2:0 (14:12, 11:7, 11:10), Polet - Kraški dom 2:1 (18:9, 9:11, 11:6), Mak - Nabrežina 1:2 (10:23, 7:11, 11:9), Gaja - Sokol 2:1 (19:20, 11:4, 11:7).

LESTVICA: Gaja in Sokol 23 točk, Kraški dom 22, Polet 20, Zarja 19, Kras in Nabrežina 18, Mak 13, Danica Unitenco 12.

JUTRIŠNJE KOLO: prosta bo Nabrežina, na Vrhu, 19.30; Kras - Danica Unitenco, v Nabrežini, 19.30; Sokol - Mak, v Bazovici, 19.00; Zarja - Kraški dom, na Opčinah, 19.00; Polet - Gaja, (Z. S.)

obvestila - obvestila

SK BRDINA
vabi vse člane in simpatizerje na predstavitveni program sezone 1990/91, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah v sredo, 6. t. m., ob 20. uri.

NOGOMETNA SEKCIJA BOR
obvešča, da je odhod za izlet v Milan na tekmo Italija - Nemčija v nedeljo, 10. t. m., ob 13.30 izpred sodne palače v Trstu.

SMUČARSKI KLUB DEVIN
prireja v nedeljo, 10. t. m., 1. spretnostni sprehod po kraških gmajnah z mountajn bike. Vpisovanje na štartu na Šempolajskem trgu od 8.30 do 10. ure. Vabljeni vsi!

ŠD ZARJA
sklicuje v sredo, 6. junija, redni občni zbor, ki bo v Bazovskem domu ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju. Vabljeni člani in simpatizerji.

ŠZ JADRAN
sklicuje jutri, 4. junija, redni občni zbor, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju.

KOŠARKARSKA SEKCIJA ŠD POLET

sporoča, da je v teku vpisovanje za tekmi »Okoli sveta« (letnik 1979 in mlajši) in za »Tri točke« (odrasli), ki bo v torek, 5. junija, na odprtem igrišču Prosvetnega doma na Opčinah ob 16.30 za najmlajše in ob 19. uri za odrasle. Vpisnina je 3.000 lir za odrasle ter 1.000 lir za minibasket. Interesenti se lahko prijavijo do 5. junija na uradu SZ Jadrana v Prosvetnem domu na Opčinah (vsak dan, razen ob nedeljah) od 10.30 do 12.30, tel. (040) 213403.

V organizaciji Devin bike SK Devin

Zanimivo tekmovanje

Kot smo že poročali, bo Devin bike SK Devin priredil v nedeljo, 10. t. m., prvi spretnostni sprehod s kolesi po kraških gmajnah. Vožnja je razporejena v dve etapi: prva bo potekala od Šempolaja skozi Mavhinje v Cerovlje, medtem ko bo druga na kronometer iz Cerovelj na Kolišče. Predvideni čas na razpolago bo 60 minut.

Druga etapa na kronometer bo obvezna za moške več kot 14 let starosti in bo veljala za skupni vrstni red, medtem ko bo za ženske pogojna in ne bo za nagrajevanje.

Vpisovanje bo na štartu, in sicer na šempolajskem trgu od 8.30 do 10. ure, štart pa bo od 9.30 do 10.30. Po zaključku tekmovanja bo sledilo nagrajevanje po različnih starostnih kategorijah, poleg tega pa bo nagrajen tudi najstarejši in najmlajši udeleženec ter najštevilnejše društvo.

Tekmovanja se lahko udeležijo otroci v spremstvu staršev do 14. leta starosti, mladina s pooblastilom staršev od 14. do 18. leta starosti, ter odrasli od 18. leta dalje. Naj omenimo še, da bodo tekmovalci vozili na lastno odgovornost in smučarski klub Devin si ne bo prevzel nobene odgovornosti za morebitne nezgode in škodo, ki jo lahko povzročijo tekmovalci in udeleženci osebam in stvarjem pred, med in po tekmovanju. Vsak tekmovalci pa bo z vpisom potrdil svoje dobro zdravstveno stanje in tako razbremenil organizatorja vsake odgovornosti. V primeru, da bo organizator spremenil spored tekmovanja, bodo tekmovalci seznanjeni na štartu. (G. P.)

Kaj v jutrišnjem zadnjem 6. KROGU?

In že smo na koncu. Jutri ob 18.15 je namreč na koprski televiziji na sporedu deseta in zadnja oddaja o našem športu.

Vsem, ki so pri tej prvi in eksperimentalni televizijski oddaji sodelovali, je malo težko pri srcu. O marsičem bi lahko in morali še spregovoriti, a čas, kot vemo, je tiran in prav tako tudi svetovno nogometno prvenstvo, ki je

že pred vrati in kateremu se umika tudi naša oddaja. Dobro namreč vemo, da je tudi med našimi gledalci veliko takih, ki ljubijo nogomet in komaj še čakajo na začetek tega svetovnega športnega dogodka.

Kaj pa so naši televizijski kronisti pripravili za poslovilno oddajo? Blíža se poletje in torej čas planin in morja.

Osrednji prispevek jutrišnjega 6. KROGA bo tako posvečen Slovenskemu planinskemu društvu iz Trsta. S predsednikom Lojzutom Abramom se je Bojan Pavletič zadržal v daljšem razgovoru o načrtih, težavah in uspehih društva, ki je lani praznovalo svojo 80-letnico delovanja. Beseda je seveda nanesla tudi na prestižno mednarodno alpinistično odpravo na osemstotaka Everest in Lotse, ki jo ob 10. obletnici delovne skupnosti Alpe-Adria prireja prav Slovensko planinsko društvo iz Trsta in Planinska zveza Slovenije.

Z osemstisočakov se je snemalna ekipa 6. KROGA podala na morje in sicer k tržaškemu pomorskemu klubu Sirena, kjer se že pripravljajo na poletne jadrne tečaje. Erik Dolhar je imel celo srečo, da je pred mikrofonom v kamero ujel našo pravo morskoro zvezdo Arianno Bogatec.

Na zadnji obisk pa se je ekipa 6. KROGA podala k znanemu slovenskemu radijskemu novinarju Saši Rudolfu, ki se je že pripravljaj na odhod v Rim, kjer bo za Radio Trst A spremljal svetovno nogometno prvenstvo.

Toliko kot napoved za jutrišnji 6. KROG. Športni pozdrav pa vsem tistim, društvom in posameznikom, ki so na kakršenkoli način, in torej tudi kot gledalci, sodelovali pri oddaji.

Na sliki: spodaj z leve Bojan Pavletič in Erik Dolhar, zgoraj Samo Milavec (režiser TV-KP) in Sergio Ferrari (producer Ponteca).

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5 - din, naročnina za zasebnike mesečno 70 - din, polletno 390 - din, letno 780 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, ttx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

nedelja, 3. junija 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Organizatorji svetovnega nogometnega prvenstva pokazali tudi dobršno mero iznajdljivosti Do dogodka leta manjka še pet dni navijaška mrzlica pa je že na višku

RIM — Do dogodka leta, svetovnega nogometnega prvenstva, manjka samo še pet dni, mrzlica, ki je zajela domala ves Škorenj pa je že skoraj na višku. Začela se je v petek zjutraj, ko so rimske podružnice Bance nazionale del lavoro napovedale, da bodo dan pozneje prodajale zadnjih deset tisoč razpoložljivih vstopnic za finalno nogometno tekmo.

Najbolj vneti navijači so se postavili v vrsto že v petek okrog desete ure, pod noč pa so bile vrste pred bankami že precej dolge (na slikah AP). Ni manjkalo spalnih vreč in priložnostnih ležišč, termov, da bi za silo potešili nestrpnost, pa so nekateri tudi vneto kvartali. Nenavadno gnečo je strogo nadzorovala policija, večjih incidentov pa ni bilo. Samo pred glavnim sedem banke so nekaterim popustili živci, kajti red, ki so ga bančni uslužbenici zahtevali, je bil res železen. Vsak je lahko dobil samo po dve vstopnici za rimski stadion, predstavitelj je moral osebni dokument in seveda mastno plačati. Čakajočim pred okenci pa so že prej razdelili številke, da ne bo očitkov, »saj sem bil vendar jaz prej«, in od časa do časa kontrolirali, ali so »oštevili« še v vrsti. Če je slučajno kdo zmanjkal, ga je lahko nadomestil kdo drug. Posledica tolikšne discipline je bila ta, da so bile vstopnice razprodane že pred poldnevom. Pa naj še kdo reče, da so javni uslužbenci neiznajdljivi in počasni!

Iznajdljivost pa je udarila na dan tudi v vrstah rimskega podtalnega kriminala. Karabinjerji so v petek odkrili pravo operativno središče, kjer so zlikovci zbirali denar za nezakonite stavke za nogometne tekme. Prizadevni organizatorji so zbrali že milijardo lir. Sicer čedna vsotica pa je kapljica v morju v primerjavi z vsotami, ki se vr-

tijo okrog nogometnega cirkusa. Naj omenimo, da so organizatorji odšteli najmanj 300 milijard samo za televizijske in radijske prenose tekem. Prvenstvu bo sledilo dvesto RTV postaj z vsega sveta s 104 urami neposrednih prenosov. Predvidenih je 1.073 povezav s stadioni in slatnicami ter hoteli, v katerih bodo bivali nogometaši. Kdor bo na poti in si ne bo mogel privoščiti televizijskih prenosov, bo lahko izbral med 300 urami radijskih prenosov, zamudniki pa bodo v nočnih urah lahko poslušali mini reportaže v strnjeni obliki. Samo za RAI bo v času svetovnega nogometnega prvenstva delalo 1.500 uradnikov, tehnikov in snemalcev. Dogodek leta bo obšel svet preko satelitov, optičnih vlaken in radijskih mostov, organizatorji pa so dali na razpolago tudi 34 avtobusov, z najsodobnejšo snemalsko opremo. Avtobuse so že najele tuje radiotelevizijske ekipe, nad njimi pa so najbolj navdušeni Japonci.

Kaj pa javni red? Rekord za organizacijo bi tokrat lahko podelili Milanu. Tri tisoč mož postavbo so stalno nadzorovalo mesto in neposredno okolico prenovljenega stadiona Meazza, razpolagali bodo s helikopterji in najrazličnejšimi fotografskimi napravami, s katerimi bodo ovekovčeli vsak poskus prepira. Na stadion bo mogoče priti le po predhodni strogi kontroli, kdor ne bo imel vstopnice, bo moral »brez pardona« nazaj. Lahko se bo zgodilo celo to, da bodo možje v civilu kar sredi mesta ustavili nič hudega sluteče mimoidoče in preverili, ali nimajo pri sebi kakšnega sumljivega predmeta ali ponarejenega listka. Skratka, Italija je potrebovala svoj »mundial«, da je lahko dokazala, kaj zmore, če le hoče.

Cosimini je umoril tudi nekega upokojenca?

SIENA — Predsednik republike Cossiga je izrazil svoje osebno sožalje družinam karabinjerjev, ki ju je v Sieni brez pravega razloga in najbrž po golem naključju umoril Sergio Cosimini.

O Cosiminiju so preiskovalci namreč sestavili že dovolj shrljiv psihološki profil. Mimo dejstva, da je bil zasvojen z mamili, je Cosimini krožil oborožen z revolverjem franchi kalibra 38, pri sebi pa je imel tudi 50 nabojev. Revolver je ukradel 1989. leta nekemu zaprženemu stražniku v Neaplju.

Preiskovalci so brez težav ugotovili, da je prav s tistim revolverjem ustrelil karabinjerja Nicolo Campanila in Maria Forziera, ugotovili pa so tudi, da je na oba streljal z namenom, da bi ju ubil. Poleg tega pa je priplaval na dan še možnost, da je prav Cosimini neznan avtor nerešenega primera umora priletne upokojenca, ki so ga 26. decembra lani ubili v Firencih. Neznane je ustrelil v tilnik Antonia Cordono, ki je peljal svojega psa na sprehod.

Po umoru je nekdo pošiljal šefu florentinske policije dolga pisma brez repa ne glave, sam Cosimini pa naj bi omenil ta umor med včerajšnjem zaslišanjem. Preiskovalci so seveda dejali, da gre lahko le za naključna dejstva, vendar pa možnost obstaja in jo bodo zato do konca prihodnjega tedna strokovno preverili.

Preiskovalci so tudi dejali, da je bil Cosimini sicer potencialno nevaren, saj ga je v svojih dejanjih vodilo predvsem prepričanje, da se »stvari pač dogajajo, ker je to življenje«, kot je sam razložil preiskovalnemu sodniku.

V ZRN ubili britanskega vojaka Atentat zagrešili teroristi IRA?

DORTMUND — Protiteroristične enote britanske in nemške policije so trdno prepričane, da je IRA podpisala umor 32-letnega britanskega vojaka Dillona Leeja, ki so ga ubili včeraj zjutraj v Dortmundu.

Le 12 ur po atentatu v britanskem mestecu Lichfield, kjer je dvojica neznanec streljala na tri 19-letne naborne vojake kar sredi množice na železniški postaji in umorila enega, je tudi v Dortmundu stopil v akcijo par teroristov. Na britanskega vojaka so počakali v neposredni bližini njegove hiše. Ko je Dillon Lee stopil iz avtomobila, sta neznanca odprla ogenj in nato zbežala z mazdo. Avtomobil morilec so našli šele včeraj opoldan v mestecu Hamm pri Dortmundu.

Oblasti zelo skrbijo razvejana dejavnost IRA, ki je pred slabim tednom prevzela odgovornost za umor dveh avstralskih turistov, ki so ju zamenjali za britanskega vojaka. Takrat je bila IRA na delu v nizozemskem mestu Rörmond.

Na sliki (telefoto AP): preiskovalci na prizorišču umora britanskega vojaka pri Dortmundu.

Jugoslovanska zunanja politika je še zmeraj premalo »evropska«: preprosto nima dovolj poguma, da bi odločneje ubrala to smer. Vse uradne izjave o Evropi hkrati »omilijo« s poudarki na neuvrščeno, na potrebo po enovitosti zunanje politike in podobno. Italijanski zunanji minister De Michelis je zunanjemu ministru Lončarju na tako imenovanem »pentagonalnem« sestanku na Dunaju (Avstrija, Madžarska, Češkoslovaška, Italija in Jugoslavija) bržčas rekel, »da bi morala Evropa le biti tudi glavni cilj Jugoslavije«, da pa ta pretirano menca.

Budimir Lončar je pred dnevi na seji zveznega zbora jugoslovanske skupščine z ene strani naglasil, da vsi v Evropi pričakujejo »pomemben prispevek Jugoslavije k zdajšnjim pozitivnim procesom«, z druge strani pa je brž dodal in priznal, da njena evropska smer žal še ni dovolj čista. Na tej seji, na kateri so obravnavali jugoslovansko zunanjo politiko, je namreč v bistvu hitro pristavil, da stiki z EFTO še nikako napredujejo, da se bo pri OECD nemara »odprlo« prihodnje leto, da pa vstop v evropski svet »še ni blizu«. Nekako nemočno je sklenil, da bo pač vse to odvisno od tega, »kaj bomo naredili doma«.

Opazno je popuščanje v bistvu na liniji, da se zunanje politike ne da spremeniti (namreč odločneje po evropski poti) vse dotlej dokler bodo

Jugoslavijo še vedno bremeni njena ozka neuvrščena politika

v Jugoslaviji razmere, kakršne so. Nekoliko več poguma je pokazal pri neuvrščeni, toda spet ne preveč. Lončar je pojasnil, da je neuvrščeno konec koncev »pomagala« Jugoslaviji v polpreteklem obdobju, pa da so jo preveč idealizirali in da bi jo morali zdaj posodobiti. Žal pa tudi tokrat jugoslovanski zunanje-politični dejavniki niso uspeli razgrniti modernejšega programa.

Ne samo to: neuvrščeno naj bi tudi v bodoče ostala »funkcionalna« pri vseh oblikah sodelovanja z Evropo in s svetom. Izraz »funkcionalna« kajpak diplomatsko pove, da v Jugoslaviji žal še ni moči, da bi v politiko neuvrščeni vdahnili novega duha, seveda pa še manj, da bi s to politiko preprosto pretrgali. Jugoslovanska diplomacija trdi, da politika neuvrščeni ne sme biti statična, ni pa sposobna oblikovati jasnejših smeri za naprej.

Govor, ki ga je imel Lončar na seji zveznega zbora v Beogradu, pa ni zadnji primer omahovanja v zunanji politiki. Zunanji minister je kajpak

spregovoril tudi na »pentagonalnem« sestanku na Dunaju, na katerem pa je v zvezi s sodelovanjem Jugoslavije z evropskimi podregijami spet, kakor komentirajo, vse skupaj »zavil v celotano«, da bi le preprečil užaljenost pri kakih jugoslovanskih dejavnikih. Podpredsednik vlade Mitrović je ob koncu zasedanja nekoliko le »zravnal« Lončarjevo držo, odločneje izpostavil dejavnost in sodelovanje Jugoslavije v Evropi, žal pa občutka, da pri tem le vlada določen strah, ni mogel odstraniti.

Prvi mož jugoslovanske zunanje politike vsekakor opravičeno poudarja (to je spet storil tudi na Dunaju), da postaja Evropa vse bolj enoten prostor z zmeraj tesnejšimi povezavami v gospodarstvu, kulturi in politiki, zato pa je tembolj nerazumljiva jugoslovanska počasnost. De Michelis je hotel bržčas reči, da je glavnina kompozicije že odpeljala in da je na obzorju videti le še zadnji vagon. Še kako posrečena je trditev, da »v Evropo ne moremo s potrlljago iz 19. stolet-

Vikendico Srbov v Tribunj zažgala psihično motena oseba

ŠIBENIK — Na včerajšnji tiskovni konferenci je vodja šibeniškega občinskega sekretariata za notranje zadeve Boško Romanić seznanil novinarje, da so aretirali 25-letnega Milorada Grubelića, ki je priznal, da je v Tribunju zažgal vikendico znanega beograjskega igralca Mije Aleksića in slikarja iz Topole Nikole Graovca. Dogodek je do skrajnosti razburil srbsko javnost, beograjsko časopisje pa je vso zadevo prikazalo kot zgovoren dokaz, da se je gonja proti Srbom na Hrvaškem že začela in da hrvaške oblasti prikrivajo storilca. Po Romanićevih besedah je bil Grubelić v vinjenem stanju, ko je z ročkama bencina zažgal vhodna vrata vikendice. Požar je uničil dvojna vrata, okna in kuhinjsko opremo.

Novinarje so seznanili tudi, da je Grubelić nagnjen k alkoholu in da je psihično motena oseba.

Tihotapski kanal Pulj-Pariz

PULJ — Afera z znamenito sevsovo zbirko (zbirka umetnin iz 4. stoletja, ki je v New Yorku), ki je več mesecev razburjala svetovno javnost zaradi skrivnostnega porekla srebrnega posodja, počasi in zanesljivo tone v pozabo. To pa ne velja za Jugoslavijo. Iz dostopnih virov smo izvedeli, da preiskava o možnem jugoslovanskem poreklu te zbirke še ni zaključena; iščejo osebe in poizvedujejo za okoliščine, v katerih bi lahko to zbirko odnesli iz države.

Po zaslugi in s posredovanjem Ljubljanskega dnevnika v želji, da odkrijejo možnega storilca ukradenega blaga, so sprožili preiskavo proti nekaj ljudem, ki so lani na skrivnostni način odnesli iz države in odtujili določene arheološke predmete (baje iz 4. stoletja) in nekatera umetniška dela. Novinarja Ljubljanskega dnevnika je sprejel Svetozar Zečar, predsednik komisije ZIS za srebro (tako imenovana Markovičeva komisija) v Beogradu in komisiji predstavil tudi ugotovitve Ljubljanskega dnevnika o tihotapskem kanalu Pulj-Pariz z imeni sodelavcev (in prevoznikov predmetov jugoslovanske kulturne dediščine). Zaslišane osebe so potrdile resničnost dnevnikovih izjav. (dd)

ja», žal pa je te prtlljage, kakor včasih kaže, zmeraj več. V jugoslovanski zunanji politiki, zlasti pa v tistem njenem navsezadnjem življenjskem delu, ki zadeva Evropo, je verižna protislovnost.

Ne ustreza namreč logiki, če na eni strani govorimo (Marković in Pregelj, pa tudi Lončar na seji zveznega zbora jugoslovanske skupščine), da bomo najbrže v prihodnjih dveh letih prejeli 3 milijarde dolarjev kreditov, na drugi pa moramo priznati, da še nismo uspeli konsistentno pritegniti tujega kapitala in povečati zanimanje za tuje naložbe v Jugoslaviji; se pravi, da še nismo storili vidnejših korakov na evropski poti.

Skratka, v jugoslovanski mednarodni politiki je »premalom« Evrope, pa še tisto kar je, je skromno, neglede na fraze, s katerimi zlasti v Jugoslaviji ne znamo varčevati. Najnovejši primer? Kmalu gre sedanji jugoslovanski predsednik Borisa Jović na uradni obisk v Kuala Lumpur (glavno mesto Malezije) in ga bo kajpak spremljal zunanji minister Budimir Lončar: daleč na Indijski ocean! Na nedavnem zasedanju Sveta Evrope v Strasbourgu, na katerem pa je razlagal politiko in težnje Jugoslavije v zvezi z Evropo, pa je bil tedanji jugoslovanski predsednik Drnovšek žal sam!

Ne gre za to, da bi nujno potreboval zunanje-ga ministra, marveč za »težo« dveh obiskov.

MIRO KOCJAN